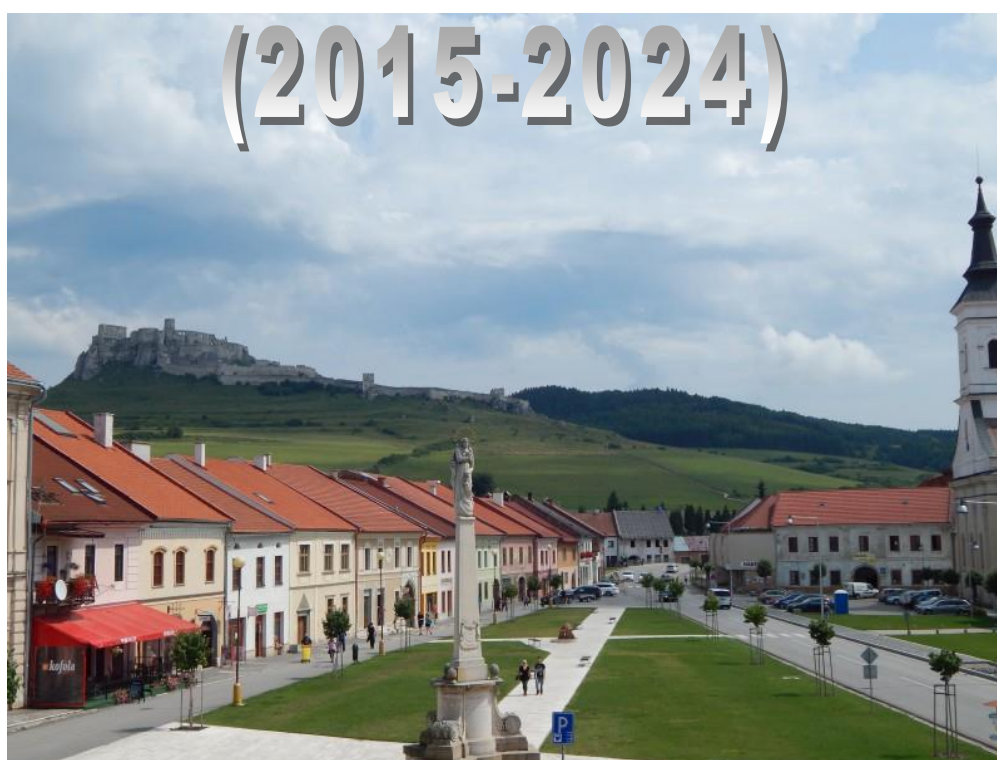

PROGRAM ROZVOJA MESTA SPIŠSKÉ PODHRADIE

Názov:	<i>Program rozvoja mesta Spišské Podhradie 2016-2022 s výhľadom do roku 2024</i>
Územné vymedzenie :	Prešovský samosprávny kraj, mesto Spišské Podhradie
Územný plán mesta/VÚC schválený:	áno
Dátum schválenia PRM:	<i>19.11.2015</i> <i>MZ 0815B8</i>
Dátum platnosti:	<i>19.11-2015 do 31.12.2024</i>
Verzia¹	1.0
Publikovaný verejne:	<i>25.11.2015</i>

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Obsah

ÚVOD	4
1 ANALYTICKÁ ČASŤ	8
1.1 ANALÝZA VNÚTORNEHO PROSTREDIA	8
1.1.1 Základná charakteristika	8
1.1.1.1 Základná charakteristika mesta, územia	8
1.1.1.2 História	9
1.1.1.3 Prírodné danosti	11
1.1.2 Demografia	17
1.1.3 Občianska infraštruktúra	24
1.1.3.1 Predprimárna príprava, základné školstvo	24
1.1.3.2 Kultúra, šport, voľný čas a mládež	27
1.1.3.3 Šport, voľný čas a mládež	31
1.1.3.3.1 Šport	31
1.1.3.3.2 Voľný čas a mládež	32
1.1.3.4 Sociálne služby	33
1.1.3.5 Zdravotníctvo	38
1.1.3.6 Bývanie a bezpečnosť	39
1.1.4 Technická infraštruktúra	41
1.1.4.1 Energetika	41
1.1.4.2 Telekomunikácie	41
1.1.4.3 Zásobovanie plynom	42
1.1.4.4 Zásobovanie teplom	42
1.1.4.5 Vodné hospodárstvo	42
1.1.4.5.1 Zásobovanie pitnou vodou	42
1.1.4.5.2 Kanalizácia a čistenie odpadových vôd	42
1.1.5 Dopravná infraštruktúra	43
1.1.5.1 Cestná doprava	43
1.1.5.2 Železničná doprava	45
1.1.5.3 Letecká doprava	45
1.1.5.4 Nemotorová doprava	45
1.1.6 Životné prostredie	46
1.1.6.1 Odpadové hospodárstvo	47
1.1.6.2 Voda, ochrana pred povodňami	48
1.1.6.3 Ovzdušie	49
1.1.7 Ekonomický rozvoj a zamestnanosť	49
1.1.7.1 Podnikanie a služby	49
1.1.7.2 Uchádzači o zamestnanie	50
1.1.7.3 Verejné služby zamestnanosti	54
1.1.8 Cestovný ruch	57
1.1.9 Priemysel a poľnohospodárstvo	60
1.1.10 Samospráva	60
1.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	68
1.2.1 STEEP analýza	68
1.2.2 Analýza konkurencie	70
1.4 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU	71
1.4.1 Analýza SWOT	71

1.4.2 Hlavné faktory rozvoja a kľúčové disparity.....	87
2 STRATEGICKÁ ČASŤ.....	88
2.1 VÍZIA	88
2.2 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	88
2.3 STRATEGICKÉ CIELE	89
2.3.1 Hierarchia cieľov.....	89
2.3.2 Súlad cieľov PRM s cieľmi národnej stratégie.....	97
3 PROGRAMOVÁ ČASŤ	99
3.1 OPATRENIA A AKTIVITY.....	99
3.2 MERATEĽNÉ UKAZOVATELE	103
4 REALIZAČNÁ ČASŤ.....	106
4.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PRM.....	115
4.2 KOMUNIKAČNÁ STRATÉGIA.....	116
4.3 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	116
4.4 AKČNÝ PLÁN.....	116
5 FINANČNÁ ČASŤ.....	127
5.1 INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....	127
5.2 MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA	135
ZÁVER.....	137
PRÍLOHY	139
PRÍLOHA Č. 1 ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO TÍMU, PRACOVNÝCH SKUPÍN A PARTNEROV SPRACOVANIA PRM	139
PRÍLOHA Č. 2 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV, INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PRM	140
PRÍLOHA Č. 3 ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PRM	141
PRÍLOHA Č. 6 DOTAZNÍK A VYHODNOTENIE	143

Zoznam tabuliek a grafov:

- Tabuľka č.1 Celková výmera územia obce
- Tabuľka č.2 Celková výmera územia mestskej časti Katúň (katastrálne územie Katúň v ha)
- Tabuľka č.3 Fytogeografické členenie Spišské Podhradie
- Tabuľka č.4 Zoogeografické členenie Spišské Podhradie
- Tabuľka č.5 Zoznam území európskeho významu NATURA 2000 Spišské Podhradie
- Tabuľka č.6 Chránené územia katastra Spišské Podhradie
- Tabuľka č.7 Vývoj počty obyvateľov mesta od r. 2005
- Tabuľka č. 8 Stav trvalo bývajúceho obyvateľstva Spišské Podhradie
- Tabuľka č. 9 Obyvateľstvo podľa národnosti
- Tabuľka č. 10 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania
- Tabuľka č.11 Veková štruktúra populácie
- Tabuľka č. 12 Obyvatelia podľa vzdelania
- Tabuľka č. 13 Predškolské a školské zariadenia
- Tabuľka č. 14 Počet rodín a detí v Spišskom Podhradí vyžadujúcich sociálne služby
- Tabuľka č. 15 Prehľad sociálnych zariadení v meste Spišské Podhradie a okolí
- Tabuľka č. 16 Počet vyplácaných dôchodkov v meste Spišské Podhradie
- Tabuľka č. 17 Počet bytov podľa typu budovy a obývanosti
- Tab. č. 18 Kanalizácia
- Tabuľka č. 19 Počet existujúcich parkovacích kapacít pre občiansku vybavenosť, administratívu, služby a športoviská mimo centra mesta
- Tabuľka č. 20 Plánovaná výstavba cyklotrás
- Tab. č.21 Množstvo a druh odpadov
- Tab. č.22 Separovaný zber odpadu v meste Spišské Podhradie
- Tab. č.23 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem
Za posledných 5 rokov je možné pozorovať aj mierny nárast počtu právnických osôb.
- Tab. č. 24 Právnické osoby
- Tab. č. 25 Miera evidovanej nezamestnanosti k 31.12. daného roka (v %)
- Tabuľka č. 26 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu - Spišské Podhradie
- Tabuľka č. 27 Prehľad vybraných štatistických ukazovateľov
- Tabuľka č. 28 Zoznam najväčších zamestnávateľov v meste Spišské Podhradie
- Tabuľka č. 29 Zoznam zamestnávateľov v Spišskom Podhradí, rok 2015
- Tabuľka č. 30 Návštevnosť turistov TIC počas sledovaných mesiacov
- Tabuľka č. 31 Počet ubytovaných hostí v Spišskom Podhradí
- Tabuľka č. 32 Návštevnosť Katedrály sv. Martina Spišská Kapitula
- Tabuľka č. 33 Ubytovacie zariadenia
- Tabuľka č. 34 Stravovacie zariadenia
- Tabuľka č. 35 Prostriedky získané z Ministerstva kultúry SR: "Obnov si svoj dom"
- Tabuľka č. 36 Zoznam projektov realizovaných v programovom období EÚ 2007-2013
- Tabuľka č. 37 Prehľad rozpočtu mesta v tis.
- Tabuľka č. 38 Stanovenie jednotlivých špecifických cieľov prislúchajúcich k jednotlivým prioritným oblastiam.
- Tabuľka č. 39 Zoznam opatrení a aktivít/projektových zámerov

Tabuľka č. 40 Merateľné ukazovatele výsledkov

Tabuľka č. 41 Akčný plán

Tabuľka č. 42 Akčný plán s určením zdrojov financovania

Tabuľka č. 43 Indikatívny prehľad možných zdrojov finančného zabezpečenia realizácie projektov PRM

Tabuľka č.44 Indikatívny rozpočet

Graf č.1 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva

Graf č.2 Pohyb obyvateľstva v hrubých mierach

Graf č. 3 Hlavné vekové skupiny obyvateľstva – porovnanie SR, PSK, okres Levoča, Spišské podhradie stav k 31.12.2014 (v%)

Graf č. 4 Index starnutia

Graf č. 5 Obyvateľstvo podľa vzdelania, porovnanie PSK, okres Levoča, Spišské Podhradie (podiel v %)

Graf č. 6 Byty podľa obdobia výstavby

Graf č. 7 Počet evidovaných uchádzačov

Graf č. 8 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanosti v meste Spišské Podhradie

Graf č. 10 Podiel disponibilného počtu evidovaných nezamestnaných

ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišské Podhradie na obdobie 2016-2022 s výhľadom do roku 2024 je strednodobým rozvojovým dokumentom mesta a spolu s územným plánom mesta patrí k najdôležitejším dokumentom, prostredníctvom ktorých mesto postupuje pri výkone svojich činností na zabezpečenie všestranného rozvoja územia a potrieb svojich obyvateľov. Program rozvoja mesta Spišské Podhradie nadväzuje a vychádza z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišské Podhradie 2004-2015.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je spracovávaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. a základnými východiskovými dokumentmi sú:

Dokumenty na medzinárodnej úrovni (Stratégia Európa 2020, Spoločný strategický rámec EK, Materiály Európskej komisie k programovému obdobiu 2014 – 2020 a politiky súdržnosti)

Dokumenty na národnej úrovni (Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky 2010, Koncepcia územného rozvoja 2001, Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020)

Dokumenty na regionálnej a lokálnej úrovni (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Spišské Podhradie 2004-2015, Územný plán mesta Spišské Podhradie)

Program rozvoja mesta Spišské Podhradie 2016-2022 s výhľadom do roku 2024 predstavuje :

- podporu celkového sociálno-ekonomického rozvoja mesta a to koncepcným, cieleným a organizovaným spôsobom daným jedným dokumentom,
- presné stanovenie prioritných oblastí rozvoja na zabezpečenie trvaloudržateľného rozvoja mesta,
- prihliadnutie a neopomenutie aktuálnych trendov a požiadaviek európskych štruktúr a iniciatív, v súlade s aktuálnou situáciou na Slovensku, v Prešovskom samosprávnom kraji a okrese Levoča.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišské Podhradie na obdobie 2016 – 2022 s výhľadom do roku 2024 pozostáva z nasledovných častí:

- Analytická časť
- Strategická časť
- Programová / Plánovacia časť
- Realizačná časť
- Finančná časť

Analytická časť *Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišské Podhradie na obdobie 2015 - 2024* odráža obraz aktuálnej situácie riešeného územia, všetkých zdrojov územia,

predstavuje statický obraz o situácii v území z hľadiska jeho ďalšieho smerovania a rozvoja. Opisuje mesto s jeho základnými geografickými údajmi a hlavnými socioekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú sociálny a ekonomický rozvoj mesta. Jej súčasťou je spracovanie súhrnnej analýzy rozvojového potenciálu obce, vyhodnotenie silných a slabých stránok a taktiež príležitostí a ohrození, s cieľom získania súhrnného pohľadu na reálnu situáciu obce a možnosti jej rozvoja.

Strategická časť odráža dynamický obraz územia mesta Spišské Podhradie, určuje oblasti rozvoja na základe stanovenej vízie a to na základe definovania hlavných faktorov rozvoja a kľúčových disparít v území. Strategická časť vychádza zo stanovenej vízie územia, ktorá predstavuje dlhodobý horizont, minimálne 10 až 15 rokov, popisuje ideálnu situáciu, ktorá nastane po realizácii strategických a špecifických cieľov. Pri formulácii stratégie sa vychádza z problémovej analýzy. Z úrovne hlavných problémov sa formulujú strategické ciele a z úrovne jednotlivých problémov sa určili špecifické ciele.

Programová časť vychádza zo stanovených strategických a špecifických cieľov, ktoré rozpracováva do konkrétnych opatrení. Opatrenia, ktoré napĺňajú strategický plán, vychádzajú prostredníctvom špecifických cieľov z problémovej analýzy a navrhujú riešenie uvedených problémov. Programová časť obsahuje konkrétne opatrenia, s určením jednotlivých aktivít/projektových zámerov ako aj ukazovatele výsledku.

Realizačná časť stanovuje presný popis úloh a jednotlivých partnerov/aktérov na dosiahnutie stanovených cieľov s určením postupov a organizačného ako aj inštitucionálneho zabezpečenia realizácie programu rozvoja.

Finančná časť pojednáva o pláne nastavenia finančného toku na realizáciu jednotlivých opatrení s určením zdrojov financovania a výšky spolupodieľania sa mestského rozpočtu.

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť obsahuje kompletnú analýzu vnútorného prostredia a analýzu východiskovej situácie s väzbami na širšie územie.

1.1 Analýza vnútorného prostredia

1.1.1 Základná charakteristika

1.1.1.1 Základná charakteristika mesta, územia

Základná charakteristika mesta Spišské podhradie (k 31.12.2014)	
Kód obce	543578
Kraj	Prešovský
Okres	Levoča
Štatút obce	Mesto
PSČ	053 04
Telefónne smerové číslo	053
Prvá písomná zmienka o obci – rok	1 249
Nadmorská výška obce v m	449
Celková výmera územia obce [m ²]	24 944 594
Hustota obyvateľstva na km ²	161,8
Počet obyvateľov	4 035

Mesto Spišské Podhradie sa nachádza v Hornádskej kotline, v jej severovýchodnej časti, v údolí riečky Margeciana. Mesto sa nachádza približne 12 km od okresného mesta Levoča, je umiestnená severne od D1, rozprestiera sa pod Spišským hradom, ktorý je na zozname Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Mesto Spišské Podhradie je od roku 1993 zapísaná v Zozname svetového dedičstva v rámci lokality „**Spišský hrad a okolie**“.

Spišské Podhradie sa nachádza v Prešovskom samosprávnom kraji, ktorý je najväčším z krajov SR a je jedným z 23 miest PSK. Krajské mesto Prešov je vzdialené 50 km východne. Priamo mestom vedie cesta do Košíc, ktoré sú vo vzdialenosti 79 km.

Mesto susedí s katastrami mesta Spišské Vlchy a obcí Studenec, Pavľany, Lúčka, Jablonov, Bijacovce, Granč - Petrovce, Žehra, Bystrany, Hincovce, Baldovce, Nemešany a nachádza sa vo významnom historicko-turistickom centre Stredného Spiša, je obkolesené, resp. v jeho blízkosti sa nachádzajú atraktívne lokality ako Národný park Slovenský raj, Tatranský národný park.

Spišské Podhradie pozostáva z mestskej časti Katúň, dôležitou súčasťou mesta je Spišská Kapitula, ktorá je od roku 1948 súčasťou mesta Spišské Podhradie.

V meste Spišské Podhradie sa nachádza celkom 123 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, z toho 25 je situovaných v Mestskej pamiatkovej rezervácii Spišská Kapitula a 97 v území pamiatkovej zóny Spišské Podhradie. Jedna národná kultúrna pamiatka je situovaná v miestnej časti Katúň.

Spišská Kapitula

Spišská Kapitula je niekdajšia samostatná obec na východnom Slovensku v Hornádskej kotline, od roku 1948 je súčasťou Spišského Podhradia. Doložená je od r. 1235, od 12. storočia bola sídlom spišského prepošta, od r. 1776 spišského biskupstva. Spišská Kapitula predstavuje jedno z centier cirkevného školstva na Slovensku a je vyhľadávanou lokalitou duchovného turizmu. Na území diecézy sa nachádza najväčšie pútnické miesto na Slovensku - Mariánska hora v Levoči, ktorá je zapísaná do siete mariánskych pútnických miest Európy.

Spišská Kapitula predstavuje, v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR, medzinárodné stredisko cestovného ruchu, je mestskou pamiatkovou rezerváciou so zápisom do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Ide o ojedinelé a unikátne cirkevné mestečko, situované na kopci oproti Spišskému hradu. Stredisko správy cirkevnej, sídlo biskupského úradu, cirkevného súdu Spišskej diecézy a vysokého školstva.

Spišská Kapitula je zaradzovaná ku kultúrnym klenotom Slovenska, je nazývaná „Slovenský Vatikán“.

Najzaujímavejšou stavbou v areáli Spišskej Kapitule je Katedrála sv. Martina, ktorú postavili v rokoch 1245 – 1275 ako trojlodovú baziliku v románskom slohu. Bezprostredne pri katedrále stojí socha sv. Jána Nepomuckého z roku 1732 a predstavuje patróna seminára. Pôvodný Prepoštský palác, dnes Biskupský, sa budoval spoločne s katedrálou. Východne od neho stojí hodinová veža. V rámci opevnenej časti sa nachádzajú zaujímavé kanónie a budova kňazského seminára.

1.1.1.2 História

Osídlenie mesta je známe už z predhistorického obdobia, nachádzajú sa tu odkryté archeologické náleziská. Spišské Podhradie bolo pôvodne sídlisko pod Spišským hradom, jeho najstaršie osídlenie sa viaže už na dobu kamennú. Prvá známa písomná zmienka pochádza z roku 1249, ale podľa historika Hradského prvá zmienka o Spišskom Podhradí pochádza z roku 1147 pod názvom Sancta Maria, odvodené od prvého chrámu zasvätenému Panne Márii, ktorý bol podľa neho postavený ešte pred tatárskym vpádom (1241-1242). Mesto sa vyvíjalo predovšetkým ako podhradská osada, ktorá uskutočňovala pre hrad a jeho obyvateľov potrebné služby. Zlom nastal v 13. storočí kedy sa od hradu osamostatnilo a patrilo do Spoločenstva Spišských Sasov. Mesto bolo spočiatku predovšetkým poľnohospodársko-remeselníckym mestečkom, mestské výsady získalo v roku 1271 a v 14. storočí sa vyvinulo na významné remeselnícke mestečko, v ktorom sa nachádzala už aj nemocnica.

Spišské Podhradie zohralo v minulosti veľký význam v dejinách Spiša. Bolo to bohaté remeselnícke mesto, patriace do zväzku XXIV spišských miest. Mesto sa za vlády Žigmunda Luxemburského, dostalo do poľského zálohu až do 18. storočia (r. 1778), ale bolo naďalej významným strediskom remesiel, nachádzalo sa tu množstvo cechov a s tým súvisel aj rozvoj obchodu, v roku 1894 mesto získalo železničné prepojenie na Košicko - bohumínsku železnicu. V roku 1876 v meste vznikol

Juhospišský úverný ústav, v roku 1895 vápencový kameňolom a tehelňa, v roku 1896 spotrebné družstvo, v roku 1904 parný mlyn a píla, v roku 1913 Hartmattova továreň na elektrické zváranie. Mesto sa stalo známym výrobou vynikajúcich spišských párkov.

Bohaté historické tradície Spišského Podhradia sa odrážajú aj v jeho historických a kultúrnych pamiatkach, ktoré tvoria vynikajúci súbor reprezentujúci vysokú hospodársku a kultúrnu úroveň spišských miest. Po roku 1918 bolo Spišské Podhradie mestom s prevažne drobnou remeselnou výrobou (čižmári, údenári, kachliari, krajčíri, mäsiari). Do roku 1949 bolo sídlom okresného súdu. Boli tu dve píly, 9 mlynov a tehelňa.

Významným medzníkom v histórii Spišského Podhradia je rok 1948, kedy sa súčasťou mesta stala dovtedy samostatná obec Spišská Kapitula. Spišské Podhradie sa tak stalo dôležitým cirkevným centrom nielen Spiša ale aj celého Slovenska.

História Spišskej Kapituly siaha pravdepodobne až do 12.storočia, je predpoklad, podľa listiny uhorského kráľa Ondreja II. z roku 1209, že tu existovalo prepoštvstvo a taktiež je predpoklad, že v 11.storočí, na Pažici (oproti dnešnému biskupskému sídlu) pravdepodobne už existoval benediktínsky kláštor zasvätený sv. Martinovi. Pri prepoštovi vznikol čoskoro zbor kanonikov, teda kapitula, ktorá mala spočiatku štyroch členov. Neskôr sa počet kanonikov zvyšoval, až sa napokon ustálil na počte desať osôb. Okrem tohto samotná kapitula mala od 13. storočia aj ďalšiu dôležitú funkciu, a to funkciu hodnoverného miesta, čiže verejného kráľovského notárstva. Už v 13. storočí tu bola založená kapitulská škola, v roku 1646 sa tu usadili jezuiti a v roku 1648 aj založili gymnázium.²

V roku 1776 bolo Spišské Prepoštvstvo povýšené na Spišské biskupstvo, v roku 1815 bol založený seminár pre kňazov, v roku 1819 najstarší učiteľský ústav v Uhorsku. Duchovný život v diecéze bol obnovený nástupom biskupa Jána Vojtaššáka v roku 1921, vznikali nové vzdelávacie a výchovné inštitúcie, charita, farnosti, spolky, či združenia

Významné osobnosti mesta:

Jozef Špirko (2.4.1896-30.10.1954)

Rímskokatolícky kňaz, vymenovaný biskupom Jánom Vojtaššákom za profesora kanonického práva a cirkevných dejín na Spišskej Kapitule, bol zapáleným ochrancom pamiatok a kultúry. Jeho zapríčinením vzniklo v roku 1936 prvé Diecézne cirkevné múzeum na Slovensku, ktoré však z veľkej časti zničila vojna. Je autorom mnohých kníh, ako Umelecko-historické pamiatky na Spiši, Výtvarné pamiatky na Spišskej Kapitule, Spišský historik Jozef Hradský, Výchova kňazstva na území Spišskej diecézy a mnohých iných. Jeho najvýznamnejším dielom, ktoré je výsledkom jeho vedeckej zručnosti je doposiaľ jediný slovenský manuál cirkevných dejín a to, dvojzväzkové dielo Cirkevné dejiny s osobitým zreteľom na vývin cirkevných dejín Slovenska.

Štefan Cisko (28.12.1898-8.12.1980)

Učiteľ, známy svojou inteligenciou a aktívnou pomocou ľuďom. Popri pedagogickej činnosti sa intenzívne venoval štúdiu miestnych dejín. Pravidelne publikoval články v Spišských hlasoch a

---

² <http://dieceza.kapitula.sk/>

Východoslovenských novinách, založil vlastivedný krúžok, z ktorého vznikla vlastivedná izba sídliaca na Palešovom námestí.

Ján Harmatta (1862-1930)

Ján Harmatta bol známy slovenský vedec. V Spišskom Podhradí podnikal. Založil tu fabriku na výrobu klinec a neskôr reťazí a železných sudov. Zamestnával okolo 200 robotníkov. Zaslúžil sa tiež o zavedenie elektrického prúdu v meste. Ján Harmatta bol autorom mnohých vynálezov z oblasti zvárania a spracovania polotovarov. Najznámejší z nich je vynález odporového bodového zvárania, ktorý si dal patentovať v USA. Tento vynález sa dodnes používa pri výrobe karosérií osobných automobilov.

František Hutyr (1.10.1860-20.12.1934)

Rodák zo Spišského Podhradia, ktorý bol členom Maďarskej akadémie vied a prednášal na univerzitách patologickú anatómiu, hygienu mäsa a súdne lekárstvo. Zaoberal sa tiež výskumom nákazlivých chorôb domácich zvierat. Zistil, čo je pôvodcom moru u ošípaných. Je taktiež autorom významnej práce o patológii a terapii domácich zvierat, ktorá vyšla v 8 jazykoch. Zaslúžil sa o modernizáciu veterinárnej správy v Uhorsku, začo bol v roku 1917 povýšený do šľachtického stavu.

Alexej Lux (1883-1941)

Rodák zo Spišského Podhradia, významný sochár svojej doby. Svoje výtvarné štúdiá absolvoval v Budapešti, Viedni a Mníchove. Vyučoval na umelecko-priemyselnej škole v Budapešti. Jeho diela sú zastúpené v galériách v Paríži, Budapešti, Amsterdame, ale aj na cintoríne v Spišskom Podhradí a Spišskej Novej Vsi.

1.1.1.3 Prírodné danosti

Územie, kataster mesta Spišské Podhradie, patrí do celku Hornádska kotlina a podcelku Podhradská kotlina, čiastočne podcelku Medvedie chrbty. Zo severu je územie ohraničené pododdielom Levočskej vrchoviny a pododdielom Levočskej planiny, z východnej strany hraničí s masívom Braniska. Územie má pahorkatinný reliéf v celej trase.

Geomorfologická, geologická stavba, pôdne pomery

Sústava:	Alpsko - himalájska
Podsústava:	Karpaty
Provincia:	Západné Karpaty
Subprovincia:	Vnútorne západné Karpaty
Oblasť :	Fatransko-tatranská
Celok:	Hornádska kotlina
Podcelok:	Hornádske Podolie, Medvedie chrbty

Riešené územie patrí do centrálnokarpatského paleogénu, do oddielu Spišsko-šarišský paleogén a pododdielu paleogén Levočských vrchov. Na geologickej stavbe skúmaného územia sa zúčastňujú paleogénne a kvartérne sedimenty.

Predmetné územie je v prevažnej miere budované horninami centrálnu - karpatského paleogénu, mezozoika a kvartéru.

Podľa charakteristiky hlavných pôdnych jednotiek je daný región zaradený do kategórie:

- čiernice typické a čiernice glejové, stredne ťažké až ťažké, na sprašových a svahových hlinách
- rendziny typické a rendziny kambizemné, stredne hlboké na vápencoch a dolomitoch, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké)

Z pôdnych druhov, v riešenom území, sú zastúpené hlinité a ílovito-hlinité pôdy, miestami piesčité. Ide o poľnohospodárske pôdy, pre ktoré je príznačná stredne až málo produkčná schopnosť s náchylnosťou k erózii.

Ďalej z pôdnych typov prevládajú čiernice, sprievodné čiernice glejové, vyvinuté prevažne na nekarbonátových nivných sedimentoch a hnedé pôdy nasýtené až nenasýtené, sprievodné hnedé pôdy oglejené. Na stredne ťažkých zvetralinách flyšových hornín sú vyvinuté pseudogleje a gleje. Pokrývku travertínových homôľ tvoria rendziny a prarendziny. Z pôdnych druhov sú tu zastúpené hlinité a ílovito-hlinité pôdy bez skeletu až slabo skeletnaté, prípadne piesčité.

Tabuľka č.1 Celková výmera územia obce

Výmera územia, využitie pôdy (rok 2014)	m ²
Celková výmera územia obce - mesta	24 944 594
Poľnohospodárska pôda - spolu	15 959 898
Poľnohospodárska pôda - orná pôda	11 057 186
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica	0
Poľnohospodárska pôda - vinica	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	311 347
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad	69 033
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast	4 522 332
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	8 984 696
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok	5 746 315
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha	191 238
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie	1 576 645
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha	1 470 498

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Tabuľka č.2 Celková výmera územia mestskej časti Katúň (katastrálne územie Katúň v ha)

Orné pôdy	89,1232
Záhrady	5,7384

Trvalé trávne porasty	84,0843
Poľnohospodárske pôdy spolu	178,9459
Lesné pozemky	42,0640
Vodné plochy	0,5065
Zastavané plochy	8,3349
Ostatné plochy	2,1371
Celkom	231,9884

Zdroj: Územný plán mesta Spišské Podhradie

Na riešenom území katastra Spišské Podhradie sa nachádzajú predovšetkým nasledovné typy lesov:

- lužné lesy podhorské a horské,
- dubovo-hrabové lesy karpatské,
- dubovo- hrabové lesy lipové,
- dubové subxerothermofilné a borovicové xerofilné lesy,
- dubové nátržníkové lesy,
- jedľové a jedľovo-smrekové lesy,
- slatiniská,
- slanomilné spoločenstvá.

Správa lesov Spišské Podhradie

Podľa geomorfologického členenia Slovenska patrí riešené územie do celku Levočské vrchy, podľa oblastnej orientácie do lesných celkov Hornádska kotlina a Levočské vrchy- Bachureň, predovšetkým v katastroch obcí Spišské Podhradie, Jablonov, Studenec a Ordzovany. Územie je vertikálne členité, nachádza sa v lesných vegetačných stupňoch dubovo-bukový, bukový a jedľovo-bukový. Výmera lesných pozemkov je približne 3 000 ha. Z toho približne 450 ha je vo východnej časti Volovských vrchov pri Košiciach. Na uvedenom území klesá produkčná schopnosť lesa a to predovšetkým z dôvodu spádu imisií z diaľkového prenosu škodia aj emisie z vlastných zdrojov.

Najrozšírenejšou jednotkou na riešenom území sú predovšetkým dubovo-hrabové lesy lipové, ktoré zaberajú väčšinu územia a sú viazané na kotlinovú časť s príľahlými svahmi úpäť horských polôh. Vo vyšších polohách na ne priamo nadväzujú jedľové a jedľovo-smrekové lesy. Nivy väčších vodných tokov v tejto oblasti sprevádzajú lužné lesy podhorské a horské. V juhovýchodnej časti Hornádskej kotliny prechádzajú dubovo-hrabové lesy lipové plynule do dubovo-hrabových lesov karpatských. Dubové subxerothermofilné a borovicové xerofilné lesy a dubové nátržníkové lesy sú mapované v tejto oblasti len ostrovčekovité. Veľmi významnou zložkou vegetácie sú slatiniská v okolí Baldoviec a slanomilné spoločenstvá v okolí Sivej Brady.

Klimatické pomery

Podľa charakteristiky klimatických regiónov je daný región mierne teplý až mierne chladný a mierne vlhký. Suma priemerných teplôt > 10°C je medzi 250 – 200 dní. Teplota denná ≤ 5°C je v rozsahu

208 až 215 dní v roku. Charakteristika zrážok k VI až VIII mesiacu je od 0 do 100mm. Priemerná teplota v januári je -6 až -2°C. Priemerná teplota počas vegetačného obdobia, čiže od apríla do septembra, je od 12 do 15°C. Priemerný počet dní so snehovou prikrývkou je 140 až 160 dní v roku. Najteplejším mesiacom v roku je júl a najchladnejším je január.

Spišské Podhradie patrí prevažne do relatívne suchého územia so zrážkami 567 mm a v zimnom období len so 176 mm zrážok, režim zrážok je ovplyvnení blízkosťou Vysokých Tatier a má charakter kontinentálnej klímy. Na danom území prevládajú smery vetrov so západu, severozápadné vetry a juhovýchodné vetry prevládajú menej a priemerná ročná rýchlosť vetra je 0,8 m.s.⁻¹.

Hydrologické pomery

Územie Spišského Podhradia patrí do povodia rieky Hornád. V území sa nachádzajú dve vodné toky a to Vavrincov potok a Margecianka.

Margecianka preteká územím okresov Levoče a Spišská Nová Ves, pramení v Levočských vrchoch, v podcelku Levočské planiny, neďaleko obce Pavľany, v nadmorskej výške cca 890 m n. m. a celková dĺžka je 20 km. Jedným z prítokov Margecianky na území Spišského Podhradia je Vavrincov potok, resp. Lúčanka, s dĺžkou 8,6 km, na ktorom sa už uskutočnili protipovodňové aktivity. Najväčším a najzávažnejším dôvodom zvýšenia hladiny tokov je predovšetkým topiaci sa sneh po zimnom období a počas leta búrkové lejaky.

Uvedené vody sú znečisťované poľnohospodárskou činnosťou ako aj vypúšťaním odpadových vôd.

Podzemné vody, termálne a minerálne pramene

Územie katastra mesta Spišské Podhradie je vybudované horninami centrálno-karpatského paleogénu, mezozoika a kvartéru kde práve horniny mezozoika vytvárajú predpoklady per akumuláciu podzemných vôd. Hĺba hladiny podzemných vôd je rôznorodá v súvislosti s geologickou štruktúrou. Kvalita podzemných vôd je ovplyvňovaná poľnohospodárskou činnosťou a pohybuje sa na úrovni pitnej až úžitkovej vody.

Významným zdrojom minerálnych stolových vôd v blízkosti Spišského Podhradia, vo vzdialenosti 3 km, je prameň v Baldovciach, ktorý sa vyznačuje pramenitou minerálnou vodou.

Územie Spišského Podhradia sa vyznačuje malým množstvom prameňov, ktorých prietok je v značnej miere závislí na zrážkovej činnosti. Prevládajúcim typom vody je kalcium - magnézium – bikarbonátový typ.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Na základe časovo priestorových zákonitostí rozšírenia rastlinstva je možné zaradiť Spišské Podhradie do západokarpatskej oblasti t.j. Západné Karpaty, obvodu flóry vnútrokarpatských kotlín, podokresu Spišské kotliny

Tabuľka č.3 Fytogeografické členenie Spišské Podhradie

Oblasť:	Západokarpatská
Obvod:	Vnútrokarpatské kotliny
Okres:	Podtatranské kotliny
Podokres:	Spišské kotliny

Zdroj: Barabas, D., Labunová, A.: *Vybrané kapitoly z biogeografie pre geografov*, 2009

Územie Spišského Podhradia, resp. rastlinstvo nachádzajúce sa na tomto území je ovplyvnené spoločenstvom lúk a pasienkov, fragmenty xerothermálnej vegetácie a aluviálne spoločenstvá ďalej. Územie je do veľkej miery ovplyvnené činnosťou a vplyvom človeka, nenachádzajú sa tu spoločenstvá bez vplyvu človeka. V území sa ale nachádzajú početné vzácne a ohrozené druhy rastlín, ktoré sú predmetom osobitnej ochrany.

Z hľadiska zaradenia do živočíšnych regiónov je predmetné územie zaradené do vonkajšieho obvodu oblasti Západných Karpát, no prenikajú sem aj prvky vnútorného obvodu. Najčastejšie sa tu vyskytujú druhy východoeurópskych listnatých lesov a druhy boreomontánne.

Tabuľka č.4 Zoogeografické členenie Spišské Podhradie

Podoblasť	Eurosibírska
Provincia	Zóna listnatých lesov
Úsek	Podkarpatský

Zdroj: Barabas, D., Labunová, A.: *Vybrané kapitoly z biogeografie pre geografov*, 2009

Chránené oblasti

Na území katastra Spišské Podhradie sa nachádza, v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny (Z. č. 543/2002 Z. z.), resp. zasahujú doň viaceré vyhlásené chránené územia, ktoré sa sústreďujú prevažne do oblasti travertínových kôp.

Tabuľka č.5 Zoznam území európskeho významu NATURA 2000 Spišské Podhradie

Kód lokality	Názov lokality	Kraj	Útvar ŠOP SR
SKUEV0105	Spišskopodhradské travertíny	PREŠOVSKÝ KRAJ	NP Slovenský raj
SKUEV0107	Spišskopodhradské stráne	PREŠOVSKÝ KRAJ	NP Slovenský raj
SKUEV0108	Ordzovianska dubina	PREŠOVSKÝ KRAJ	NP Slovenský raj
SKUEV0224	Jereňaš	PREŠOVSKÝ KRAJ	NP Slovenský raj

Zdroj: <http://www.soprs.sk/>

Tabuľka č.6 Chránené územia katastra Spišské Podhradie

Názov chráneného územia	Rozloha v Ha	Stupeň ochrany
Dreveník- národná prírodná rezervácia	66,9	V.
Sivá Brada- národná prírodná rezervácia	19,55	IV.
Sobotisko – travertínová kopa- prírodná	13,32	IV.

pamiatka		
Ostrá hora – travertínová kopa -prírodná pamiatka	29,32	IV.
Zlatá brázda – travertínová kopa -prírodná pamiatka	1,616	IV.
Jazierko na Pažiti	0,11	III.

Zdroj: <http://www.soprs.sk/web/?cl=114>

Dreveník - nachádza sa juhovýchodne od Spišského Podhradia, ide o travertínovú kopy, v nadmorskej výške 612 m.n. m. a je považovaný za jeden z najväčších a najstarších travertínových vrchov na Slovensku. Jeho existencia sa uvádza od konca treťohôr až začiatku štvrtohôr a ide o územie s mimoriadnym vedeckým významom, nachádza sa tu fosílné nálezy, vzácne a rozmanité rastlinstvo, archeologické nálezy.

Sivá brada - travertínová kopa s minerálnymi prameňmi a vzácnou vegetáciou predstavujúca územie stredoeurópskeho významu, s rozlohou 195 472 m². Ide o národnú prírodnú rezerváciu vyhlásenú v roku 1979 na ochranu ojedinelej travertínovej kopy kvartérneho veku so vzácnou slanomilnou, suchomilnou i močiarnou vegetáciou na vedeckovýskumné ciele. Travertín sa zráža z roztokov činných prameňov, ktorých voda je bohatá na sírany a uhličitan. Na jej vrchole je baroková kaplnka sv. Kríža postavená r.1675.

Sobotisko - ide o travertínovú kopy na vrchu ktorej sa vytvorila teplá a výhrevná pôda redzina, porastená teplomilnou až suchomilnou vegetáciou, spočiatku slúžila ako pasienok ale v súčasnej dobe je prevažne zalesnená. Nachádzajú sa tu chránené druhy motýľov, plazov a mäkkýšov. Na danom území sa našli kamenné nástroje a stopy ohnísk z obdobia stredného paleolitu (mousteriánska kultúra) zaliate v travertínových vrstvách. Ide o prírodnú pamiatku, vyhlásenú z dôvodu ochrany geomorfologicky výraznej travertínovej kopy, dôležitej z výskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska, je aj významnou archeologickou lokalitou kde sa nachádza kamenná industria a stopy ohnísk zo stredného paleolitu.

Ostrá hora - rozprestiera sa pri travertínovej kope Dreveník a je vyhľadávanou lokalitou pre paragliding, turistiku a geoturizmus. Ide o prírodnú pamiatku, vyhlásenú na ochranu pleistocénnej travertínovej kopy v severovýchodnej časti Hornádskej kotliny. Ochrana je potrebná pre zachovanie celého komplexu travertínov v okolí Spiš. Podhradia. Paleontologické nálezisko, výskyt vzácnnej xerothermnej vegetácie.

Zlatá brázda - prírodná pamiatka bola vyhlásená v roku 1990 na ochranu zachovalého typického travertínového útvaru, s celkovou rozlohou 16 160m².

Jazierko na Pažiti - patrí k minerálnym výverom na úseku medzi Baldovcami a Sivou Bradou a jeho stav je závislý na množstve zrážok, kedy hladina vody môže stúpať, klesať ba sa až strácať a na dne je možné pozorovať stále výrony plynov.

Sústava chránených území pod názvom NATURA 2000.

Do katastra Spišského Podhradia zasahujú štyri územia, ktoré patria do siete NATURA 2000, t.j. k chráneným územiám s európskym významom:

- SKUEVO105 Spišskopodhradské travertíny: cieľom ochrany sú travertínové kopy a lokality so vzácnymi rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami reliktného charakteru, výrazne odlišné od okolitej antropizovanej krajiny. Územie SKUEV zahŕňa všetky v súčasnosti vyhlásené chránené územia. Územie SKUEV leží v navrhovanom 2., 3., 4. a 5. stupni ochrany. Prírodné chránené územia sú zaradené do sústavy európskych chránených území NATURA pod názvom Spišskopodhradské travertíny.
- SKUEVO107 Spišskopodhradské stráne predstavujú posledné fragmenty v minulosti plošne rozšírených xerothermných travinných spoločenstiev na flyši Hornádskej kotliny. Do katastra zasahuje jedna z troch samostatných lokalít SKUEV (Nemecká hora), ktorú tvoria parcely č. 2150, 2151, 2152, 2153, 2214-časť, 2215, 2216, 2217, 2218, 2221/3-časť, 2225, 2226. Celé územie má výmeru 51,64 ha a leží v navrhovanom 3. stupni ochrany.
- SKUEVO108 Ordzovianske dubiny zasahuje do katastra malou lokalitou severne od predchádzajúcej. Cieľom ochrany je zachovanie posledných fragmentov vzácného a fyto geograficky významného biotopu dubovo-hrabových lesov lipových s výskytom v Hornádskej kotline a na južnom úpätí Levočských vrchov, ktorý nemá na Slovensku obdobu. Celé územie SKUEV leží v navrhovanom 2. stupni ochrany, do k. ú. Spišské Podhradie zasahuje parcela 2113/1-časť.
- SKUEVO224 Jereňaš leží celý v k. ú. Spišské Podhradie, predstavuje ucelený komplex dubovo-hrabového lesa lipového s hodnotným bylinným podrastom, v ktorom sa prejavuje kontrastné zmiešanie teplomilných a horských prvkov a výrazný vplyv bezprostredne ležiaceho Dreveníka. Ide o jediného zachovaného kotlinového reprezentanta tohto typu lesa. Celé územie má výmeru 137,09 ha, leží v navrhovanom 2. stupni ochrany a zahŕňa parcelu č. 1941.

1.1.2 Demografia

V meste Spišské Podhradie žilo k 31.12.2014 celkovo 4 035 obyvateľov, z toho 2003 žien a 2032 mužov. Za posledných desať rokov došlo k nárastu o približne 200 obyvateľov, v poslednom období dochádza k úbytku obyvateľov a to hlavne z dôvodu vysťahovania.

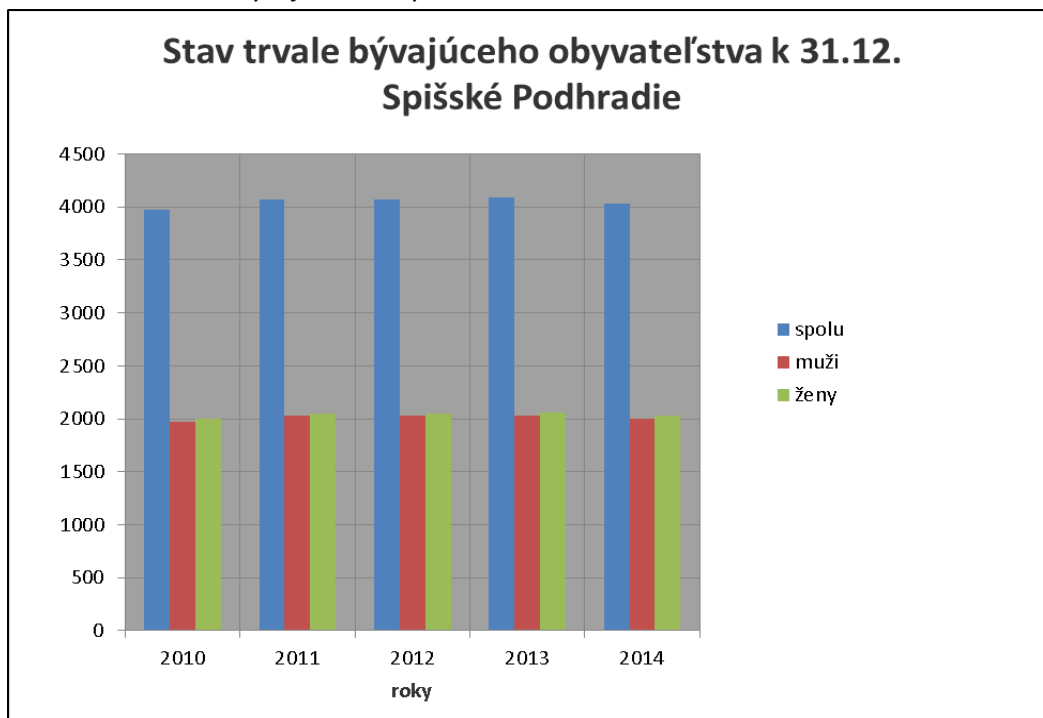
Tabuľka č.7 Vývoj počty obyvateľov mesta od r. 2005

	Spolu	Muži	Ženy	% podiel žien
2005	3871	1917	1954	50,5
2006	3852	1907	1945	50,5
2007	3892	1940	1952	50,2
2008	3928	1944	1984	50,5
2009	3951	1954	1997	50,5
2010	3977	1974	2003	50,4
2011	4075	2031	2044	50,2

2012	4070	2025	2045	50,2
2013	4086	2026	2060	50,4
2014	4035	2003	2032	50,4

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Graf č.1 Stav trvale bývajúceho obyvateľstva

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Pohyb obyvateľstva v hrubých mierach

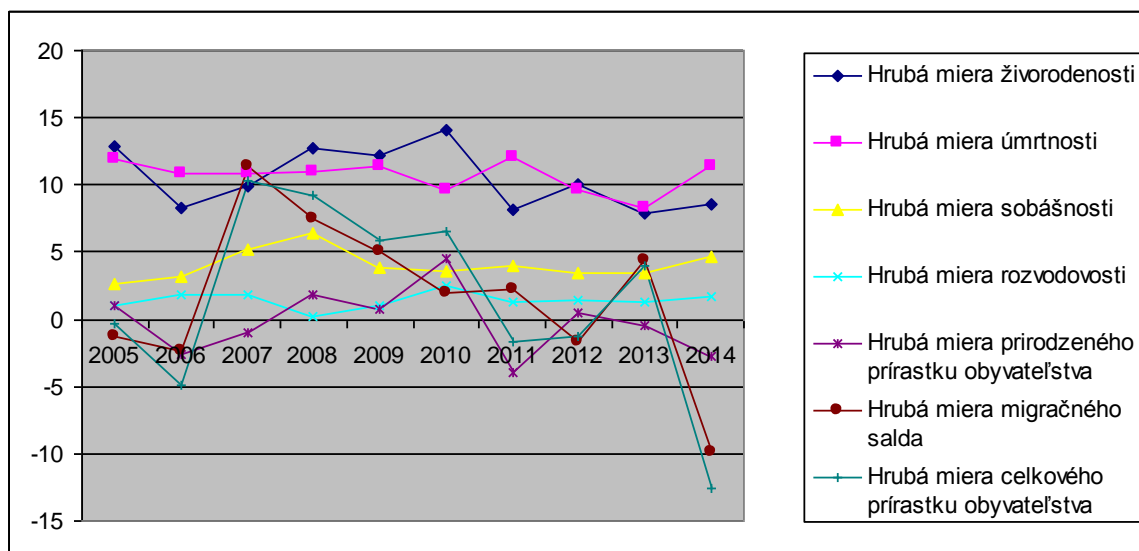
Na základe uvedených informácií grafe č.2 je možné konštatovať, že od roku 2010 v meste Spišské Podhradie klesá hrubá miera živonarodených (počet živonarodených detí na 1 000 obyvateľov), v roku 2014 bol zaznamenaný veľmi mierny nárast počtu narodených detí v porovnaní s obdobím od roku 2010, od kedy zaznamenal počet živonarodených detí najväčší pokles. Počet narodených detí v roku 2010 bol 56, počet narodených detí v roku 2014 bol nižší o 19 detí, t.j. 35 narodených detí. Klesajúcu tendenciu, ba až mínusové hodnoty, sú charakteristické pre vývoj celkového prírastku obyvateľstva, a to aj v porovnaní s celkovou situáciou v okrese Levoča, ale aj voči celoslovenskému priemeru.

V súvislosti s vývojom hrubých mier pohybu obyvateľstva je možné hovoriť, s porovnaním od roku 2010, o miernom navýšení hrubej miery úmrtnosti, s následným poklesom po roku 2011 a opätovným nárastom v roku 2014. Počet zomretých je v roku 2014 vyšší (46 zomretých) v porovnaní s rokom 2010- 38 zomretých.

Pozitívny trend predstavuje vývoj sobášnosti a rozvodovosti oproti roku 2010, od kedy sobášnosť mierne stúpa a klesá , resp. sa ustálila, miera rozvodovosti vykazuje tiež ustálený vývoj s veľmi miernym poklesom od roku 2010 (v roku 2010 10 rozvodov, v roku 2014 je počet rozvodov 7).

Veľmi negatívny vývoj zaznamenáva migračné saldo, kedy klesá počet prisťahovaných na trvalý pobyt a na opačnej strane stúpa počet vystáňovaných z trvalého pobytu. V porovnaní so situáciou za okres Levoča, ale aj s celoslovenským meradlom, vykazuje migračné saldo záporné hodnoty, čo predstavuje značný migračný úbytok.

Graf č.2 Pohyb obyvateľstva v hrubých mierach

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Tabuľka č. 8 Stav trvalo bývajúceho obyvateľstva Spišské Podhradie

	2010	2011	2012	2013	2014
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (Osoba)	3977	4075	4070	4086	4035
Narodení (Osoba)	56	33	41	32	35
Zomretí (Osoba)	38	49	39	34	46
Rozvody (Počet v jednotkách)	10	5	6	5	7
Sobáše (Počet v jednotkách)	14	16	14	14	19
Prisťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	61	51	47	51	45
Vystáňovaní z trvalého pobytu (Osoba)	53	42	54	33	85
Migračné saldo (Osoba)	8	9	-7	18	-40
Celkový prírastok obyvateľstva (Osoba)	26	-7	-5	16	-51
Živonarodení (Osoba)	56	33	41	32	35

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Z hľadiska národnostného zloženia je v obci zastúpené prevažne obyvateľstvo slovenskej národnosti, ktoré tvorí 83,6% populácie. V menšej miere je zastúpené obyvateľstvo rómskej národnosti – približne 4,2% populácie.

Tabuľka č. 9 Obyvateľstvo podľa národnosti

	Počet	Podiel v %
slovenská	3410	83,62
maďarská	3	0,07
rómska	170	4,17
rusínska	18	0,44
ukrajinská	1	0,02
česká	10	0,25
poľská	1	0,02
ruská	1	0,02
ostatné	5	0,12
nezistená	459	11,26
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	4078	100,00

Zdroj: SODB 2011

Prevažná časť obyvateľov obce sa hlási k Rímskokatolíckej cirkvi (76,8%). V menšej miere sú zastúpení obyvatelia hlásiaci sa ku Gréckokatolíckej cirkvi (2,8%). Ako osoby bez vyznania sa identifikovalo 5,3% obyvateľov. Až u 14,2% obyvateľov nebolo zistené náboženské vyznanie.

Tabuľka č. 10 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

	Počet	Podiel v %
Rímskokatolícka cirkev	3133	76,83
Gréckokatolícka cirkev	116	2,84
Pravoslávna cirkev	5	0,12
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	26	0,64
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	2	0,05
Starokatolícka cirkev	1	0,02
Cirkev československá husitská	1	0,02
Bahájske spoločenstvo	1	0,02
iné	1	0,02
bez vyznania	214	5,25
nezistené	578	14,17
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	4078	100,00

Zdroj: SODB 2011

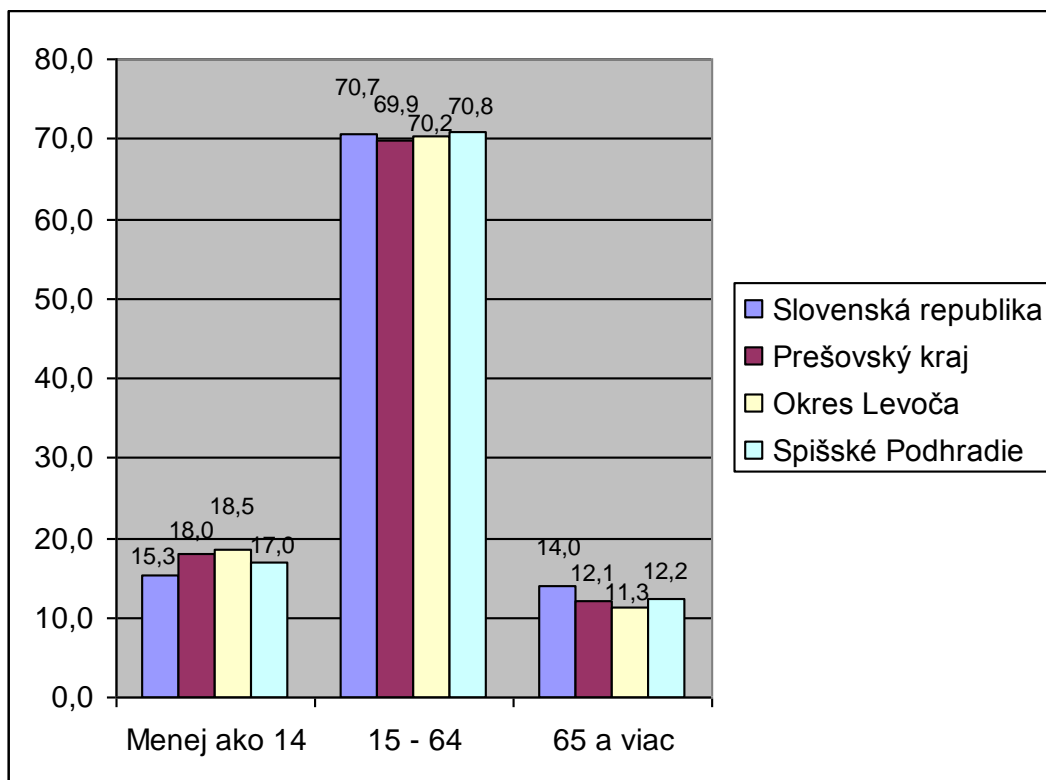
Tabuľka č.11 Veková štruktúra populácie

	14 rokov alebo menej		Od 15 do 64 rokov		65 rokov alebo viac		Spolu
	Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %	Počet	Podiel v %	Počet
2005	824	21,3	2 625	67,8	422	10,9	3 871
2006	792	20,6	2 630	68,3	430	11,2	3 852
2007	775	19,9	2 671	68,6	446	11,5	3 892
2008	764	19,5	2 714	69,1	450	11,5	3 928
2009	753	19,1	2 743	69,4	455	11,5	3 951
2010	749	18,8	2 761	69,4	467	11,7	3 977
2011	774	19,0	2 829	69,4	472	11,6	4 075
2012	751	18,5	2 833	69,6	486	11,9	4 070
2013	729	17,8	2 862	70,0	495	12,1	4 086
2014	686	17,0	2 855	70,8	494	12,2	4 035

Zdroj: SODB 2011

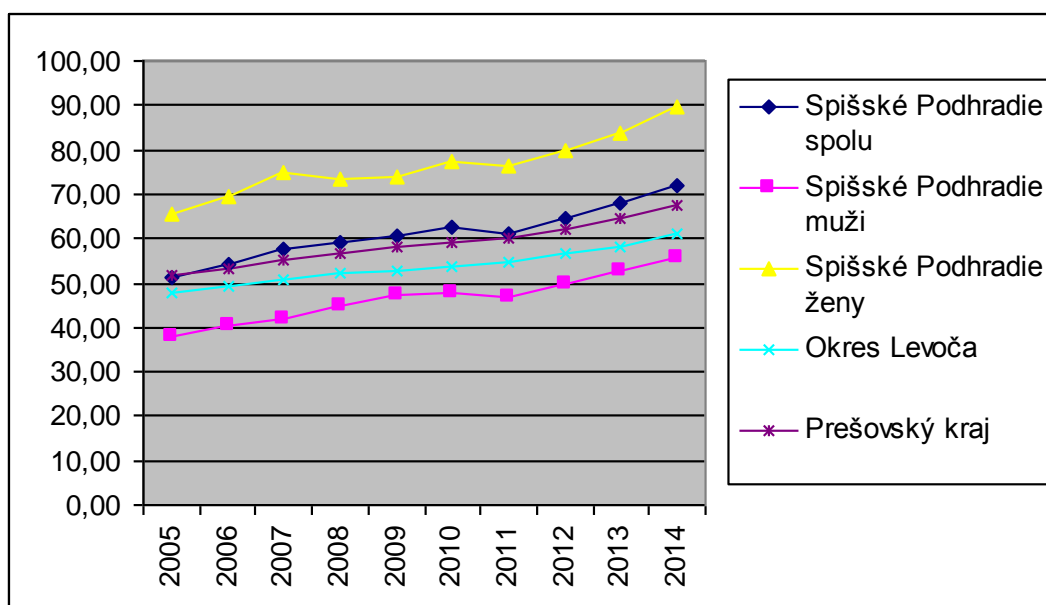
Podiel obyvateľov vo veku menej než 15 rokov má v posledných desiatich rokoch klesajúcu tendenciu. Napriek tomu sa však ku koncu roka stále udržuje nad priemerom za Slovenskú republiku. V meste rastie podiel obyvateľstva v produktívnom veku, zároveň však, hoci pomalšie, narastá aj podiel obyvateľov v poproduktívnom veku.

Graf č. 3 Hlavné vekové skupiny obyvateľstva – porovnanie SR, PSK, okres Levoča, Spišské podhradie stav k 31.12.2014 (v%)

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 4 Index starnutia

Zdroj: Vlastné spracovanie

Index starnutia v obci je vyšší oproti Prešovskému kraju aj oproti okresu Levoča. Na tejto skutočnosti sa do veľkej miery podieľa vysoký index starnutia žien, ktorý ku koncu roka 2014 dosahoval hodnotu takmer 90 percentuálnych bodov.

Mesto Spišské Podhradie patrí do okresu Levoča, pre ktorý je príznačné, podľa Demografickej prognózy okresom Slovenska do roku 2035 v kontexte odhaľovania geografickej nerovnosti a konvergenie ³, narastanie strednej dĺžky života o 5,4 roku z pôvodných 67,2 roku na 72,6 roka oproti roku 2007.

Prognóza

Demografický vývoj v meste Spišské Podhradie, na základe vyššie uvedených údajov, poukazuje na trend starnutia populácie, v nasledujúcich rokoch sa predpokladá zachovanie prevažne stabilného počtu obyvateľstva, počet obyvateľov bude rásť pomaly a to aj z dôvodu starnutia obyvateľov a odchodu mladých ľudí.

Vzdelanie

Vzdelanostná štruktúra mesta predstavuje potenciál pre jej ďalší rozvoj. Oproti Prešovskému kraju aj okresu Levoča v Spišskom Podhradí žije viac obyvateľov s ukončeným úplným stredným odborným vzdelaním (16,3%) a s vysokoškolským vzdelaním I. a II. stupňa (14,3%). Nižší je naopak podiel obyvateľov s ukončeným základným vzdelaním. Kvalifikovaná pracovná sila predstavuje potenciál pre ďalší rozvoj mesta.

Tabuľka č. 12 Obyvatelia podľa vzdelania

Obyvateľstvo podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania	Počet	podiel v %
základné	645	15,8
učňovské (bez maturity)	553	13,6
stredné odborné (bez maturity)	324	7,9
úplné stredné učňovské (s maturitou)	123	3,0
úplné stredné odborné (s maturitou)	664	16,3
úplné stredné všeobecné	160	3,9
vyššie odborné	67	1,6
vysokoškolské bakalárske	146	3,6
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorandské	437	10,7

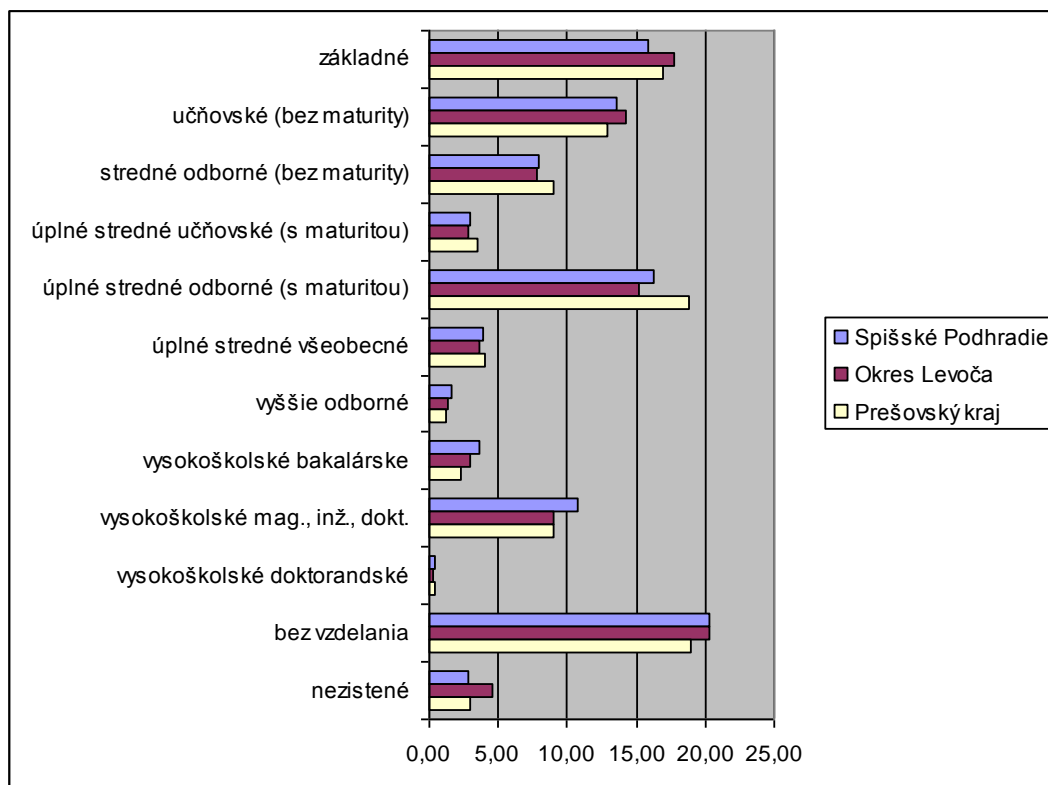
³ DEMOGRAFICKÁ PROGNÓZA OKRESOV SLOVENSKA DO ROKU 2035 V KONTEXTE ODHAĽOVANIA GEOGRAFICKEJ NEROVNOMERNOSTI A KONVERGENCIE:

http://www.actageographica.sk/stiahnutie/58_1_02_Bleha_a_kol.pdf

vysokoškolské doktorandské	16	0,4
bez vzdelania	829	20,3
nezistené	114	2,8
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	4078	100,0

Zdroj: SODB 2011

Graf č. 5 Obyvateľstvo podľa vzdelania, porovnanie PSK, okres Levoča, Spišské Podhradie (podiel v %)

Zdroj: SODB 2011, vlastné spracovanie

1.1.3 Občianska infraštruktúra

1.1.3.1 Predprimárna príprava, základné školstvo

V meste Spišské Podhradie sa nachádza 1 materská škola, 2 základné školy, Základná umelecká škola.

Materská škola na ulici Májovej je sedemtriedne zariadenie so školskou jedálňou, ktoré poskytuje celodennú starostlivosť pre deti vo veku 2 až 6 rokov. Kapacitne ide o vyhovujúce zariadenie, neevidujú sa žiadne nevybavené žiadosti o prijatie detí do materskej školy.

Základné školy v školskom roku 2014/2015 spolu navštevovalo 651 žiakov. Počet žiakov z roka na rok má pomaly klesajúcu tendenciu, ale v súlade s demografickým vývojom sa ráta s miernym nárastom počtu žiakov, ale s jeho rýchlym ustálením v nasledujúcom období.

Základná škola Palešovo námestie 9 sídli v starom historickom objekte, ktorý pozostáva z dvoch meštianskych domov. Na škole sa zrealizovali rekonštrukčné práce, čím sa skvalitnili podmienky pre výchovnovzdelávací proces, škola disponuje odbornými učebňami. Do základnej školy v Spišskom Podhradí na Palešovom námestí 9 (I. a II. stupeň) dochádzajú žiaci z Jablonova, Lúčky, Dúbravy, Harakoviec, Katúň a, Bijacoviec, Nemešian, Beharoviec.

Základná škola v Spišskom Podhradí na Školskej 3 (I. a II. Stupeň) vyučuje deti aj z obce Korytné, Beharovce, Granč – Petrovce, Studenec, Ordzovany, Baldovce, Buglovce, Pongrácovce, Poľanovce, Nemešany, Klčov, Katúň , Žehra i Bijacovce a majú rozvinutú družobnú spoluprácu s Poľskom a Ukrajinou.

V meste taktiež pôsobí Centrum voľného času s názvom „ Spišský hrad“, ktoré bolo dňa 01.04.2015 vyradené so siete škôl a školských zariadení. CVČ vytvára podmienky, organizuje a zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu, záujmovú, rekreačnú a športovú činnosť pre deti a mládež v priebehu celého kalendárneho roka, vrátane školských prázdnin.

Základná umelecká škola

Základná umelecká škola v Spišskom Podhradí je plne organizovanú školou, ktorú navštevujú žiaci vo všetkých umeleckých odboroch:

- Hudobný
- Výtvarný
- Tanečný
- Literárno-dramatický

Škola od roku 2009 sídli v dokončenej časti rozostavanej budovy kultúrneho domu v centre mesta. Priestory sú upravené tak, aby spĺňali základné požiadavky modernej školy. Koncerty, tanečné, divadelné vystúpenia a výstavy v existujúcich priestoroch sú stále provízorne s malou kapacitou miest pre divákov a žiadnou javiskovou technikou.

V súčasnosti je škola vybavená tak, aby primerane spĺňala jej potreby. Z hľadiska skvalitnenia vzdelávacieho procesu je potrebné zmodernizovať a uviesť do praxe využívanie moderných informačných technológií do všetkých odborov.

Prognóza vývoja situácie v oblasti školstva

Na základe demografického vývoja v meste Spišské Podhradie, pre ktorý je príznačný odliv mladých z mesta, znižovanie počtu narodených detí, resp. veľmi pomalý rast, je možné predpokladať, že v nasledujúcom období mierne porastie počet detí navštevujúcich školské zariadenia ale ich počet sa čoskoro ustáli.

Mesto Spišské Podhradie zabezpečuje výchovnovzdelávaciu činnosť aj deťom z okolitých obcí, preto je nevyhnutné venovať pozornosť neustálemu skvalitňovaniu poskytovania týchto služieb a to prostredníctvom zabezpečovania vhodných priestorov pre výučbu ich rekonštrukciou a modernizáciou, znižovaním energetickej náročnosti, zabezpečením materiálno-technického

vybavenia podľa osobitných potrieb vzdelávacieho procesu v odborných učebniach, kontinuálnym vzdelávaním pedagogických zamestnancov.

Tabuľka č. 13 Predškolské a školské zariadenia

	2010	2011	2012	2013	2014
Materské školy spolu	1	1	1	1	1
Materské školy spolu - deti	133	138	150	161	144
Materské školy - štátne	1	1	1	1	1
Materské školy - štátne - deti	133	138	150	161	144
Materské školy - štátne - triedy	6	6	6	7	7
Materské školy - štátne - učitelia	10	10	10	11	12
Školské jedálne spolu (bez VŠ. jedální a v MŠ)	1	1	1	1	1
Školské jedálne spolu (bez VŠ. jedální a v MŠ) - miesta pri stoloch	72	72	72	72	72
Školské jedálne spolu (bez VŠ. jedální a v MŠ) - stravníci	387	441	398	385	373
Špeciálne školy spolu - žiaci školského veku	7	6	8	9	12
Špeciálne školy - štátne - žiaci školského veku	7	6	8	9	12
Špeciálne školy - štátne - učitelia	1	1	1	1	1
Základné školy - (1. - 9. roč.) spolu	2	2	2	2	2
Základné školy - (1. - 9. roč.) spolu - žiaci	752	735	702	663	651
Základné školy - štátne (1. - 9. roč.)	2	2	2	2	2
Základné školy - štátne (1. - 9. roč.) - žiaci	752	735	702	663	651
Základné školy - štátne (1. - 9. roč.) - triedy	37	36	33	31	30
Základné školy - štátne (1. - 9. roč.) - učitelia	54	54	50	48	48

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube.

Stredné školstvo

V meste Spišské Podhradie sa nenachádza žiadna stredná škola. Študenti zo Spišského Podhradia navštevujú stredné školy v okolitých mestách, predovšetkým v Levoči, ale aj v Spišskej Novej Vsi a Bijacovciach. Mesto pociťuje potrebu zriadenia strednej odbornej školy.

Vysoké školy

Na Spišskej Kapitule je zriadené pracovisko Katolíckej univerzity Ružomberok, ktorá poskytuje vysokoškolské vzdelávanie vo všetkých troch stupňoch. Na univerzite sa uskutočňuje štúdium bakalárskych, magisterských a doktorandských študijných programov v dennej i externej forme.

Konkrétne v Spišskej Kapitule je zriadený Teologický inštitút, kde sa uskutočňuje štúdium v dvoch študijných odboroch a to katolícka teológia a sociálna práca.

Na Spišskej Kapitule je zriadený Kňazský seminár biskupa Jána Vojaššáka s približnou kapacitou 250 miest.

1.1.3.2 Kultúra, šport, voľný čas a mládež

Mesto Spišské Podhradie je známe svojou bohatou históriou a rôznymi kultúrno-spoločenskými udalosťami. Blízkosť jedného z najväčších hradných komplexov v strednej Európe- Spišského hradu, ho predurčuje k významnému kultúrno-spoločenskému dejateľovi. V roku 1993 bolo mesto zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva *UNESCO*. Do tohto súboru patrí hrad, Spišská kapitula, kostol v Žehre a chránené územia Drevení a Sivá Brada. Spišské Podhradie sa nachádza v tzv. ochranej zóne hradu. Celý názov uvedenej lokality je: Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia.

Kultúra

Spišské Podhradie je mestom s mnohými kultúrnohistorickými pamiatkami. Pre jadro mesta sú príznačné meštianske domy s renesančnou dispozíciou väčšinou prestavané v 18. a 19. Storočí. Mesto je známe svojimi ulicami obstanými pôvodne renesančnými meštianskymi domami. Priečelia týchto domov nesú stopy rôznych stavebných slohov od renesancie cez barok a klasicizmus až po historizujúce slohy druhej polovice 19. st. Medzi svetskými stavbami vyniká Stará radnica (č. 281) - renesančná budova z roku 1546, reštaurovaná v 18. st., s erbom mesta v nadpražnom štíte. Medzi významné pamiatky mesta patrí kostol Narodenia Panny Márie postavený v gotickom štýle, ktorý prešiel mnohými úpravami, ale súčasnú klasicistickú podobu získal po prestavbe v roku 1829. V kostole sa nachádza vzácna bronzová krstiteľnica z roku 1390. Mariánsky stĺp pochádza z prvej polovice 18. storočia, ide o barokový stĺp kde v prednej časti sa nachádza je kamenná plastika Immaculaty s náročnými krútenými volútami.

Kultúrne pamiatky

Spišské Podhradie je významným kultúrno - spoločenským centrom nielen na Spiši ale aj v celoslovenskom meradle, patrí k najviac historickým sídlam s neopomenuteľnou kultúrnou a historickou hodnotou, Spišské Podhradie je nazývané aj mestom kostolov. Medzi najvýznamnejšie kultúrne pamiatky patrí:

Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie

Ide pôvodne o kostol postavený v románskom slohu, bol postavený po roku 1258. Chrám bol v roku 1470 prestavený na gotický dvojloďový, predĺžený a rozšírený o presbytérium. Podľa významných spišských historikov bol farský chrám najväčším dvojloďovým chrámom na Spiši. Jeho najväčším skvostom bol hlavný oltár Panny Márie s dvanástimi tabuľovými maľbami z rokov 1493-1494 pochádzajúci z domácej spišskopodhradskej dielne. Oltár pretrval veľký požiar mesta a kostola v roku 1794, ale ničivé zemetrasenie v roku 1813 staticky narušilo dvojloďový chrám a vežu, z uvedeného dôvodu bolo nariadené jeho zbúranie v roku 1824 a v rokoch 1825-1829 bolo postavené na jeho miesto dnešné priestranné jednolodie ako provizórium. Dnešný kostol je o tretinu menší ako pôvodná stredoveká stavba. Celý chrám je situovaný do ohradeného priestoru so vstupnou gotickou bránou.

Evanjelický kostol

Pôvodne klasicistická stavba, Evanjelický kostol cirkvi augsburského vyznania, ktorá vznikla na mieste pôvodného dreveného kostola, ktorý zhorel. Bol postavený v rokoch 1799 – 1808, v rokoch 1829 až 1832 bola pribudovaná veža. Následkom ďalšieho požiaru kostol prešiel ďalšou rekonštrukciou v roku 1889, kedy získal dnešnú podobu.

Kláštor Milosrdných bratov

Uvedený kláštor slúžil pôvodne od roku 1327 ako mestský špitál, charitatívne zariadenie so starostlivosťou o chorých, starých ľudí, bezdomovcov a invalidov. V blízkosti sa nachádzal kostol a v roku 1399 augustiánski mnísi, ktorí tu založili kláštor. Neskôr bol pod správu rehole milosrdných bratov, ktorí tu zriadili nemocnicu. Kláštor a kostol celý zbarokizovali. Na fasáde kostola nad vstupom je v štukovom orámovaní baroková maľba sv. Jána Nepomuckého a sv. Mikuláša, interiér kostola pochádza prevažne z 18. a 19. storočia. Hlavný oltár je z roku 1737.

Židovská synagóga

Synagóga je jednoduchou stavbou s maurskými prvkami, ktorá slúžila malej ortodoxnej obci a predstavuje typický príklad provinčnej synagógálnej architektúry 19. storočia. Bola postavená v roku 1875 a po požiari opravená v rokoch 1905 – 1906. V interiéri sa zachovala ženská galéria na liatinových stĺpoch, svätostánok (aron hakodeš) a pôvodná bohatá maurská stropná maľba. Ide o jedinú zachovanú židovskú synagógu na Spiši, spoločne s miestnym židovským cintoríne je jedinou pamiatkou na kedysi početnú židovskú komunitu v meste.

Katedrála sv. Martina

Katedrála je postavená v románsko-gotickom slohu v Spišskej Kapitule, postavená v prvej polovici 13. storočia. Ide o románsku trojloďovú pseudobazilikou s jednou priečnou loďou, ktorá bola niekoľkokrát prestavovaná, súčasný stav nadobudla v 15. storočí. Katedrála sv. Martina spája viaceré architektonické slohy z rôznych období, ktoré počas stavebných etáp a vývoja stavby dopĺňali jej súčasnú architektonickú podobu a jej historickú, umeleckú a dokumentačnú hodnotu. V stavbe prevažuje románsky a gotický sloh. Katedrála je zapísaná v Zozname svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Sú v nej uložené pozostatky biskupa Jána Vojtaššáka.

V katedrále je zachovaná jedna stredoveká nástenná maľba, 8 skriňových oltárov zdobené súsošiami a tabuľovými obrazmi.

Katedrála patrí k najhodnotnejším príkladom neskororománskej ako aj gotickej architektúry na Slovensku, pretože koncepcia trojloďovej pseudobaziliky s priečnou loďou je na Slovensku veľmi unikátna, obsahuje niekoľko ojedinelých architektonických prvkov (napr. západná časť katedrály riešená pôvodne ako vestverk). V katedrále sa nachádza kamenná plastika leva s knihou v predných labách, freska, na ktorej je znázornený výjav korunovácie a požehnania kráľa Karola Róberta Pannou Máriou a malým Ježiškom, ktorý bol namaľovaný podľa letopočtu v nápise v roku 1317. Katedrála je v súčasnosti sídelným chrámom spišského biskupa.

Mariánsky stĺp

V strede námestia Spišského Podhradia dominuje stĺp postavený v barokovom štýle v roku 1726 a patrí k národným kultúrnym pamiatkam.

Mestská radnica

Ide o renesančný dvojpodlažný objekt postavený v roku 1526, neskôr reštaurovaný a prestavený v rokoch 1785, 1786, so zachovaným renesančným portálom a erbom mesta.

Spišský hrad

Celému okoliu Spišského Podhradiu dominuje Spišský hrad, ktorý patrí, so svojou rozlohou 41 426 m², k najväčším hradom v strednej Európe. Spišský Hrad je hradná zrúcanina zaberajúca vrchol travertínovej kopy Spišský hradný vrch, ktorá napriek tomu že sa nachádza nad mestom Spišské Podhradie, katastrálne patrí k obci Žehra, ktorá sa nachádza v okrese Spišská Nová Ves na území Košického samosprávneho kraja. Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a od roku 1993 je ako súčasť pamiatkového súboru Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia zapísaný v Zozname Svetového dedičstva UNESCO. Od roku 1990 je hradné bralo spolu s hradným komplexom chránené ako chránený prírodný výtvor, od roku 1996 ako národná prírodná pamiatka Spišský hradný vrch. Od roku 2004 je súčasťou chráneného územia európskeho významu v rámci európskej siete chránených území Natura 2000 SKUEV0105 Spišskopodhradské travertíny.

Spoločensko-kultúrne podujatia

Mesto Spišské Podhradie je aj dôležitým dejateľom rôznych kultúrno-spoločenských udalostí s už vybudovanou tradíciou. V meste sú veľmi obľúbenými folklórne slávnosti, podujatia zamerané na ľudové tradície, gastronómiu a šport. K najvýznamnejším podujatiam patrí napríklad:

- Spišské folklórne slávnosti- Nadregionálny folklórny festival s prehliadkou ľudového tanca, spevu, zvykov a obyčajou, ochutnávkou tradičných spišských jedál a jarmokom ľudových remesiel v čarokrásnej prírode pod Spišským hradom. Slávnosti sa konajú každoročne v mesiaci jún, v roku 2015 sa uskutočnil už 43.ročník. Ide o vrcholné podujatie v oblasti ľudovej kultúry a iných duchovných a hmotných výtvorov ľudového umenia na Strednom a Dolnom Spiši.
- Festival vína a medu VIA REGIA- podujatie zamerané na predaj produktov z medu, včelích produktov, včelárskych potrieb, prezentáciu včelích produktov z kozmetickej oblasti, ale aj predaj vína, produktov z hrozna, syrov a pod, uskutočňovaný na Spišskej Kapitule v Európskom dome od roku 2009.
- UNESCO WORLD CUP- podujatie uskutočňované začiatkom augusta každoročne, určené pre všetkých priaznivcov športu a prírody, predovšetkým turnaje vo futbale a volejbale. Uvedené podujatie je jedným z najvýraznejších podujatí, ktorý sa začal organizovať od roku 1994 ako UNESCO CUP, po príchode zahraničných družstiev získal dnešný názov.
- 20 Mierových kilometrov okolo Spišského hradu- bežecké podujatie organizované každoročne v mesiaci september pre všetkých priaznivcov bežeckého športu,
- PONTES- medzinárodný hudobný festival- koncert vážnej hudby, uskutočňovaný každoročne na konci mesiaca august v Kláštore milosrdných bratov,
- Medzinárodný hudobný festival MUSICA NOBILIS- festival uskutočňovaný aj v mestách Poprad, Kežmarok, Markušovce, Smižany, Spišské Vlchy a Spišská Nová Ves. Prezentácia popredných slovenských umelcov, komorných a zborových telies, konaný v Katedrále sv. Martina na Spišskej Kapitule.

- Podhradské trhy – trhy resp. mestský jarmok s bohatým kultúrnym programom, prezentáciou tradičných ľudových remesiel a produktov.
- Spišský Jeruzalem- podujatie zamerané na duchovné hodnoty viažuce sa k danému prostrediu. Kalvária začína Katedrálou sv. Martina v Spišskej Kapitule a končí Kaplnkou sv. Kríža na Sivej Brade. Kaplnky na Pažici sú od seba vzdialené tak, ako sú vzdialené miesta posledných dní Kristovho života v Jeruzaleme v mierke 1:1. Symbolické miesta "Spišského Jeruzalema" v Spišskej Kapitule, na Pažici a Sivej Brade sa nachádzajú v lokalite svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Toto historické pútnické miesto, na pozadí ktorého sa vypína Spišský hrad, sa nachádza pozdĺž bývalej významnej stredovekej cesty Via magma, v súčasnosti na turistickej trase Gotickej cesty. " Celková konfigurácia terénu, travertínové skaly, kaplnky, Božie muky, i prevažujúca borovica čierna, sú dôstojným prírodným rámcom Spišského Jeruzalema, evokujúcim prírodu Palestíny a Izraela. Polohopis je v prípade "Spišského Jeruzalema" aktuálny, ak pootočíme mapu stredovekého Jeruzalema o 90° proti smeru hodinových ručičiek a porovnáme s mapou "Spišského Jeruzalema".⁴

Mestské kultúrne stredisko

Zastupuje MsÚ navonok v oblasti kultúry, úzko spolupracuje s príslušnými komisiami mestského zastupiteľstva, kultúrnymi inštitúciami na Slovensku ale aj v zahraničí, poskytuje štátnej a verejnej správe príslušné podklady, správy. MKS vypracováva všeobecné záväzné nariadenia, zásady, projekty na poskytovanie finančných grantov, spolupracuje s fyzickými a právnickými osobami pri zabezpečovaní kultúrnych potrieb obyvateľov mesta, výkonne zabezpečuje programy každoročne pojaté v kultúrnom kalendári Spišského Podhradia, spracováva ideové zámery, scenáre, dramaturgiu veľkých mestských kultúrnych podujatí, zabezpečuje propagáciu živej kultúry mesta v tuzemsku a v zahraničí, prevádzkuje kino Slovan a Synagógu, prevádzkuje mestskú knižnicu, prevádzkuje Turisticko-informačné centrum, zabezpečuje aj iné činnosti, ktoré Mestu Spišské Podhradie prislúchajú v zmysle živnostenského oprávnenia (listu), vykonáva kultúrnu činnosť a aktivity v zmysle Programu MK SR KULTÚRNE POUKAZY.

Ďalšie kultúrne ustanovizne mesta

Kino Slovan je kultúrnou ustanovizňou mesta Spišské Podhradie, ktoré je prevádzkované mestským kultúrnym strediskom ale momentálne v kine neprebíha premietanie filmov z dôvodu nedostatočného technického stavu, kino sa využíva na príležitostní organizovanie kultúrno-spoločenských aktivít. Mesto Spišské Podhradie malo záujem o modernizáciu kina prostredníctvom podania žiadosti o NFP, ale nebolo úspešné.

Mestská knižnica je ustanovizňou zriadenou mestským úradom a je súčasťou Mestského kultúrneho strediska. V knižnici pracujú 2 zamestnanci. V jej knižničnom fonde je umiestnených približne cca 15408 zväzkov, pozostávajúca z náučnej literatúry, beletria pre deti a dospelých. Prostredníctvom realizácie projektu financovaného z nenávratného finančného príspevku EÚ, mesto zrekonštruovalo národnú kultúrnu pamiatku a zriadilo regionálny dom tradičných remesiel, kde bude premiestnená mestská knižnica, čím sa rozšíri jej činnosť o nové služby a aktivity. V dome

---

⁴ <http://www.tic-spisskepohradie.com/priroda-a-historia/kulturne-podujatia/item/spissky-jeruzalem>

tradičných remesiel je vytvorená expozícia tradičných regionálnych remesiel a knižnica získala okrem iného aj nové informačno-komunikačné technológie k modernizácii a skvalitneniu poskytovania svojich služieb.

1.1.3.3 Šport, voľný čas a mládež

1.1.3.3.1 Šport

Mestský športový klub Spišské Podhradie

Najsilnejšiu pozíciu zo športu v meste Spišské Podhradie má futbal, ktorého začiatky je možné datovať do roku 1927, z ktorého pochádza prvá zmienka o futbalovom zápase, ktorý sa uskutočnil na ihrisku v Spišskej Kapitule.

Počas celého obdobia svojho fungovania športový klub menil názvy (Športový klub Spišské Podhradie, Lokomotíva Spišské Podhradie, Telovýchovná jednota Pokrok Spišské Podhradie), v roku 2000 dostal klub dnešný názov- Mestský športový klub Spišské Podhradie.

MŠKSP vyvíja svoju činnosť od 50tich rokov minulého storočia na futbalovom štadióne vybudovanom pod Spišským Hradom. V roku 2004 štadión bol podrobený rekonštrukcii, predovšetkým šatní, neskôr sociálnych zariadení a všeobecnému skultúrneniu celého okolia štadiónu.

MŠKSP rozvíja svoju činnosť vo všetkých vekových oblastiach, momentálne združuje približne 150 členov, pracuje s prípravkou, staršou prípravkou, s mužstvom mladších žiakov, starších žiakov, dorastom a A- mužstvo, pôsobí v 3. futbalovej lige Slovenska.

UNESCO Klub Spišské Podhradie

Po zápise Spišského Podhradia v roku 1993 do zoznamu Svetového dedičstva, s cieľom každoročného usporadúvania spoločensko-športovej akcie UNESCO CUP zameranej na propagáciu historických pamiatok - dedičstva predkov a zachovania odkazu pre budúce generácie: „ Návrat k prírode a Šport je súčasťou kultúry.“, bol založený UNESCO Klub Spišské Podhradie, ktorý zabezpečuje prípravu kultúrno-spoločenského podujatia UNESCO WORLD CUP. Klub sa od začiatku svojho fungovania rozrástol, a to nielen o slovenských členov, ale aj zahraničných a zabezpečuje prípravu, realizáciu a vyhodnocovanie podujatia, s následným zasielaním správ národným komisiám pre UNESCO , koordinátorovi akcie a UNESCO so sídlom v Paríži.

Klub UNESCO je aj organizátorom turistických akcií a jedným zo zakladateľov podujatia, spolu so slovenským výborom pre UNICEF, pod názvom TOUR UNICEF

V okolí mesta Spišské Podhradie je možné venovať sa aj iným športovým aktivitám, ako napríklad paragliding- Ostrá hora a v obci Dúbrava, ďalej piantbolu ako aj sokoliarstvu či jazde na koni. Pod Spišským hradom sa nachádza sokoliareň, ktorú môžu turisti navštíviť počas turistickej sezóny. Je jedinou svojho druhu na území východného Slovenska. Svoje miesto tu našli orly, sokoly, jastraby, myšiaky, sova, ale aj plamienka driemavá či krkavec čierny. Dravce pochádzajú z umelých chovov zo Slovenska i zo zahraničia. Nechýba tu ani jastrab mexický, známy ako kaňúr okrúhlochvostý. Sokoliareň postupne dopĺňajú. Pribúdajú tu lavičky, kde si návštevníci môžu posadať a sledovať tak

ukážky sokoliarov s vtákmi, zoznámiť sa so spôsobom ich života a taktiež spoznať význam ochrany voľne žijúcich dravcov.

1.1.3.3.2 Voľný čas a mládež

V Spišskom Podhradí je venovaná pozornosť rozvoju a podpore športu, zabezpečeniu voľnočasových aktivít pre deti a mládež a podpora rôznych záujmov obyvateľov mesta.

Oddelenie Mestského kultúrneho strediska – oddelenie voľnočasových aktivít:

Oddelenie MKS, ktoré zabezpečuje výchovno – vzdelávaciu činnosť, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, mládeže a ich rodičov a vykonáva predovšetkým pravidelnú činnosť v ZÚ formou krúžkov, súborov, kurzov alebo klubov. Oddelenie voľnočasových aktivít usmerňuje rozvoj záujmov detí a zúčastnených osôb, utvára podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie ich praktických zručností, podieľa sa formovaní návykov užitočného využívania voľného času a zabezpečuje podľa potrieb súťaže detí MŠ, ZŠ a SŠ.

Cieľom oddelenia je poskytnúť priestor a možnosti pre trávenie voľného času, v ktorom sa budú tvoriť projekty rekreácie, výchovy a vzdelávania a v ktorom sa budú realizovať, poskytovať programy pôsobiace na rozvoj osobnosti, zlepšenie kvality života a zmenu životného štýlu jednotlivcov a skupín detí. Oddelenie poskytuje odbornú a metodickú pomoc školám a školským zariadeniam, prostredníctvom poskytovania rád a informácií, organizovaním školení, kurzov besied a prednášok a pod.

Oddelenie uskutočňuje svoju činnosť v budove bývalých školských dielní, ide o čiastočne zateplenú budovu, ktorá je rozdelená na počítačovú miestnosť, spoločenskú miestnosť, jazykovú miestnosť, modelársku dielňu, 3 malé kancelárske priestory, malú kuchynku a sociálne zariadenia. Z bezpečnostného hľadiska je budova napojená na bezpečnostný systém.

Zoznam krúžkov:

- Športové krúžky: futbal, floorball a hokejbal, loptové hry s Alenkou, tenis a bedminton, stolný tenis, pohybová príprava, dievčenský futbal, plávanie, posilňovanie s Katkou, lyžovanie, zumba, break dance, hasičský, volejbalový, lyžiarsky.
Krúžky vedy a techniky: letecký modelár, práca s PC, PC hry, internet klub.
- Prírodovedné krúžky: OUTDOOR&INDOOR-skauti, turistický s OK, sokoliarski.
- Tvorivé a kultúrne krúžky: výtvarný, tvorivá dielňa, výroba šperkov, klub CVČ, mažoretky, mladá gazdinka, babský klub, rómsky spev a tanec, tanečný.
- Jazykové krúžky: angličtina hrou.
- Ponuka pre dospelých: aerobik - zumba , posilňovňa, brušné tance, spoločenské tance.

Šermiarska spoločnosť DOMINI Scepusii

V meste Spišské Podhradie pôsobí od roku 1995 šermiarska spoločnosť „Domini Scepusii - Páni Spiša“, ktorá pravidelne vystupuje na hradoch Slovenska, ale aj v zahraničí (Česká Republika, Poľsko), prezentuje sa na rôznych podujatiach pre širokú verejnosť, na trhoch, šermiarskych

festivaloch, plesoch, na spoločenských akciách podnikateľských subjektov, spolupracuje s filmovými producentmi a televíziou STV a Markízou. V súčasnosti má skupina 30 členov.

Folklórne súbory

Detský folklórny súbor Dreveník datuje svoj vznik na rok 1991. Spočiatku pôsobil pri MsÚ Spišské Podhradie, od roku 2012 pôsobí pri Základnej umeleckej škole a v súčasnosti má 18 členov. V repertoári súboru sú zozbierané a spracúvané zvykoslovné skvosty dedinského ľudu žijúceho pod Spišským hradom. DFS Dreveník sa zúčastňuje rôznych kultúrnych a spoločenských udalostí v rámci svojho regiónu ale aj v zahraničí.

1.1.3.4 Sociálne služby

Na území Prešovského samosprávneho kraja poskytuje sociálne služby 268 poskytovateľov zabezpečujúcich rôzne druhy sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách:

- sociálne služby krízovej intervencie,
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- sociálne služby s poskytnutím telekomunikačných technológií,
- podporné služby,
- odborné činnosti.

Mesto má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb. Kompetencie mesta v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia a sú upravené aj samostatnou právnou normou a to zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Poskytovanie sociálnych služieb mestom podľa cieľových skupín:

Seniori

Z demografického rozboru vyplýva, že občania vekovej kategórie nad 65 rokov v priemere 12,2% z celkového počtu obyvateľov, tvoria skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Vzhľadom na vysoké percento detí a mládeže v meste, až 17%, sa táto skupina môže zdať malá, ale v skutočnosti je to 494 obyvateľov v dôchodkovom veku. Zabezpečenie sociálnych služieb pre túto vekovú kategóriu je plne v kompetencii mesta. Mesto zabezpečuje stravu – obed pre 80 poberateľov. V rámci aktívnej činnosti zabezpečuje aj donášku stravy. V rámci ďalších aktivít mesto podporuje spoločenské a voľno-časové aktivity seniorov. Poskytuje priestory na stretnutia seniorov. Primátor mesta sa stretáva s občanmi - dôchodcami pri príležitosti ich životných jubileí. Stretnutie je spestrené kultúrnym programom a nechýba občerstvenie. V meste je z mestského

rozpočtu vyčlenený jednorazový finančný príspevok na zakúpenie darčkových poukážok v predvianočnom čase.

Poskytovanie sociálnej služby umiestnením v zariadení pre seniorov sa rieši individuálne. Do budúca je potrebné zvážiť výstavbu zariadenia pre seniorov, v ktorom by sa poskytovali aj ďalšie sociálne služby. V meste Spišské Podhradie momentálne nie je zriadené denné centrum pre seniorov. Je potrebné zvážiť jeho zriadenie. Podľa §56 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách je denné centrum definované nasledovne:

- (1) v dennom centre sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.
- (2) v dennom centre sa najmä
  - a) poskytuje sociálne poradenstvo,
  - b) zabezpečuje záujmová činnosť.

Rodiny s deťmi

Pre rodiny s malými deťmi je k dispozícii materská škola. Pre staršie deti je oddelenie voľnočasových aktivít a základná umelecká škola. Pre rodiny v núdzi je poskytované základné sociálne poradenstvo. V meste sa realizuje terénna sociálna práca.

Pre občanov, ktorí zneužívajú dávky v hmotnej núdzi sa realizuje inštitút osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi. Táto činnosť sa vykonáva na sociálnom oddelení. Taktiež sa realizuje inštitút osobitného príjemcu na prídavky na deti- záškoláctvo.

Mesto zriadilo v roku 2015 Komunitné centrum na ulici Štefánikova 40, kde sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, teda osobe ohrozenej sociálnym vylúčením alebo osobe s obmedzením jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby bude poskytovať sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie, sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia, vykonávať preventívne aktivity a opatrenia zamerané na predchádzanie a opakovanie porúch psychického, fyzického, sociálneho vývinu a zamedzenie vzniku a nárastu sociálno-patologických javov v rodinách, zabezpečovať záujmová činnosť zameraná na zvýšenie vedomostí a zručností detí, ale aj dospelých klientov.

Uvedené odborné činnosti sa poskytujú ambulantnou sociálnou službou prostredníctvom komunitného centra a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom národných projektov realizovaných vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu. Zamestnanci KC mapujú lokalitu mesta, v ktorej vykonávajú terénnu sociálnu prácu. Ďalej poskytujú individuálnu pomoc a základné poradenstvo, navrhujú spôsoby riešenia sociálnej situácie, problémov a v nevyhnutných prípadoch klienta distribuujú príslušným inštitúciám, realizujú aktivity a opatrenia zamerané na predchádzanie, riešenie sociálneho vylúčenia a sociálnej deprivácie, vrátane vzdelávacích a podporných aktivít v oblasti zdravia, vzdelávania, zamestnanosti, bývania, občianskych práv a povinností a na riešenie negatívnych stereotypov minority vo vzťahu k rodine a naopak. Sociálne

služby v komunitnom centre sa poskytujú v pracovných dňoch, v pondelok až štvrtok v čase od 8,00hod. do 15,00hod. a v piatok od 8,00hod. do 13,00hod.

Tabuľka č. 14 Počet rodín a detí v Spišskom Podhradí vyžadujúcich sociálne služby

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet rodín detí registrovaných v registri SPODaSK s trvalým pobytom v meste Spišské Podhradie	190	183	189	189	187
Počet detí umiestnených v zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu s trvalým pobytom v meste Spišské Podhradie	1	1	1	1	1
Počet profesionálnych rodičov s trvalým pobytom v meste Spišské Podhradie	0	0	0	0	0
Počet detí zverených do ich starostlivosti s trvalým pobytom v meste Spišské Podhradie	0	0	0	0	0
Počet pestúnskych rodín s trvalým pobytom v meste Spišské Podhradie	0	0	0	1	1
Počet detí v náhradnej osobnej starostlivosti s trvalým pobytom v meste Spišské Podhradie	3	1	1	2	2
Počet evidovaných mladistvých detí a maloletých s poruchami správania s trvalým pobytom v meste Spišské Podhradie	25	16	30	20	14

Zdroj: MSÚ

Zdravotne postihnutí občania

Zdravotne postihnutí občania sú systémovo riešení poskytovaním rôznych foriem kompenzácie sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia, ktoré sú v kompetencii štátu. Sociálne služby pre túto skupinu občanov zabezpečuje a financuje vyšší územný celok. Pre mesto v tomto čase zvláštne úlohy nevyplývajú. Úlohou mesta pre túto skupinu občanov je vytvárať vhodné podmienky pre občiansky a spoločenský život a to najmä dostupnosťou zariadení, služieb a občianskej vybavenosti. Ďalej vytvárať podmienky pre spoločenské aktivity týchto občanov a poskytovať im sociálne poradenstvo.

Ďalšie druhy sociálnych služieb:

Sociálne poradenstvo

Základné sociálne poradenstvo, ako originálnu kompetenciu mesta, poskytuje občanom zamestnankyňa mesta. Ide o základné informácie o príslušnom orgáne alebo organizácii, ktorá danú problematiku rieši. Táto zamestnankyňa mesta okrem sociálnej oblasti rieši aj ďalšie časovo náročné agendy. V rámci organizačnej štruktúry mestského úradu sa jedná o samostatné sociálne oddelenie.

Opatrovateľská činnosť

Starnutie populácie je najdôležitejším fenoménom demografického vývoja v súčasnom svete a prejavuje sa svojimi dôsledkami, ako je nízka pôrodnosť a predlžujúca sa dĺžka života. Starnutím sa mení pomer mladých a starších, a tým aj ekonomicky aktívnej populácie. Staroba je často spojená aj s osamelosťou a so zdravotnými problémami. Niektorí žijú sami, nemajú žiadne rodinné zázemie a tým pociťujú potrebu, aby im bolo mesto nápomocné. V súvislosti s tým mesto prijalo všeobecné záväzné nariadenie o opatrovateľskej službe. Opatrovateľská služba je poskytovaná v domácnosti občana. Mesto Spišské Podhradie má sociálnu službu – opatrovateľskú službu registrovanú na Úrade Prešovského samosprávneho kraja, odbor sociálny. V súčasnej dobe sa opatrovateľská služba neposkytuje.

Pobytové zariadenia

Mesto Spišské Podhradie nevlastní žiadne zariadenie typu zariadenia pre seniorov alebo zariadenie sociálnych služieb pre dospelých, resp. detí, ani žiadne iné zariadenie podobného typu. V akútnych prípadoch mesto spolupracuje so zariadeniami v okolí mesta, resp. na území mesta:

- DSS sv. Jána z Boha Spišské Podhradie
- Spišská katolícka charita (SKCH), dom Charitas sv. Jána Bosca Spišská Kapitula, Spišské Podhradie

Mesto tiež spolupracuje s oddelením sociálnym Prešovského samosprávneho kraja.

Tabuľka č. 15 Prehľad sociálnych zariadení v meste Spišské Podhradie a okolí

Typ zariadenia	Mesto Spišské Podhradie	Okres Levoča	Okres Spišská Nová Ves
-----------------------	--------------------------------	---------------------	-------------------------------

zariadenie pre seniorov (ZPS)	SKCH, dom Charitas sv.Jána Bosca, Spišská Kapitula	SKCH dom Charitas Vincenta de Paul, Vyšný Slavkov	ZPS Spišská nová Ves
			SKCH Spišská nová Ves
			Katarína n.o., SNV
			Domov, Nálepko
domov sociálnych služieb pre dospelých	DSS sv. Jána z Boha	DSS Spišský Štvrtok	IDEA Prakovce
			Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím OZ, SNV
	SKCH, dom Charitas sv.Jána Bosca, Spišská Kapitula	SKCH dom Charitas Vincenta de Paul, Vyšný Slavkov	Domovina n.o., Žehra, časť Hodkovce
			Náš dom, SNV
domov sociálnych služieb pre deti	–	–	Social.Trans n.o., Spišské Vlarchy
			SKCH Spišské Vlarchy
			SKCH SNV
detský domov	–	–	SKCH SNV
			DD Mlynky- Biele vody
			DD Spišské Vlarchy
zariadenie podporovaného bývania	DSS sv. Jána z Boha	–	Social.Trans n.o., Spišské Vlarchy
			SKCH Spišské Vlarchy
			SKCH SNV
zariadenie núdzového bývania	–	–	Mesto Krompachy
útulok	–	OZ Konkordia-lat. Svornosť, Levoča	Dom humanity Nádej, SNV
krízové stredisko	–	–	Alžbetka n.o., SNV
rehabilitačné stredisko	–	–	ProAutista n.o., SNV
nocľaháreň	–	–	Mesto Krompachy
zariadenie opatrovateľskej služby	–	Mesto Levoča	–
denné centrum	–	Mesto Levoča	Mesto Krompachy
nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu	–	–	Humanitná spoločnosť Prijatie OZ, SNV

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišské Podhradie 2012-2020

Inštitúcie sociálneho a zdravotníckeho charakteru:

1. **OZ So srdcom**, Mariánske nám. 4, Sp. Podhradie – neverejný poskytovateľ soc. služieb (opatrovateľská služba),
2. **OZ Pomocník**, Bielidla 18, Sp. Podhradie – poskytovanie soc. služieb,

3. **SWANS, s. r. o.**, Mariánske nám. 4, Sp. Podhradie –zabezpečenie opatrovateľských kurzov, jazykových kurzov, sprostredkovanie zamestnania, základné sociálne poradenstvo,
4. **ADOS s. r. o. – Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti**, Prešovská 54, Sp. Podhradie – zabezpečenie ošetrovateľskej a rehabilitačnej starostlivosti,
5. **BEPREZ s. r. o.** – Kúpeľná 19, Sp. Podhradie – služby fyzioterapia,
6. **MASÁŽE** – FO, živnostníčka, Galova 4, Sp. Podhradie – masážne služby

Tabuľka č. 16 Počet vyplácaných dôchodkov v meste Spišské Podhradie

Druh dôchodku	Stav k 31.12.2014				
	2010	2011	2012	2013	2014
Starobný	741	743	776	783	795
Predčasný starobný	33	28	17	14	12
Invalidný s poklesom schop. VZČ do 70 % vr.	110	132	143	147	155
Invalidný s pokl. schop. VZČ nad 70 %	162	162	159	156	159
Invalidný spolu	272	294	302	303	314
Vdovský	236	234	236	233	233
Vdovecký	21	25	26	24	26
Sirotský	30	25	26	22	18
Invalidný z mladosti	3	4	4	5	7
Sociálny	10	10	9	8	8
Úhrn	1 346	1 363	1 396	1 392	1 413

Zdroj: ÚPSVaR

1.1.3.5 Zdravotníctvo

V meste je zabezpečené poskytovanie zdravotníckych služieb prostredníctvom 7 ambulancií:

- MUDr. Stanislav Križalkovič- všeobecný lekár pre dospelých
- MUDr. Marián Dzurík- všeobecný lekár pre dospelých
- MUDr. Eva Janičková- všeobecný lekár pre dospelých
- MUDr. Alžbeta Mačugová- Pediatrická ambulancia - poskytovanie všeobecnej lekárskej starostlivosti pre deti a dorast.
- MUDr. Alena Kopaničáková- Všeobecná ambulancia pre deti a dorast
- MUDr. Peter Hudák- stomatologická ambulancia - prehliadky, vyšetrenia, liečebné úkony. Ambulantná prax v odbore čelustná ortopédia.
- MUDr. Zuzana Dronzeková- Ambulancia so špecializáciou stomatológia s poradovým číslom 01 pôsobiaca v rámci poskytovateľa zdravotnej starostlivosti

V meste sa taktiež nachádzajú 2 lekárne s 8 zamestnancami. Pre ďalšie špecializované ošetrenia sú obyvatelia mesta nútení vycestovať, predovšetkým do Levoče. Najbližšia nemocnica je vzdialená cca 16 km v meste Levoča, ďalej 22 km v Spišskej Novej Vsi, resp. 40 km v Prešove.

Mesto vníma potrebu zriadenia predovšetkým odborných/špecializovaných ambulancií, aby obyvatelia mesta nemuseli vycestovávať za špecializovanou zdravotnou starostlivosťou. Taktiež je predpoklad vzniku, resp. rozšírenia zdravotníckeho zariadenia v zdravotnom obvode o tri lekárske miesta.

1.1.3.6 Bývanie a bezpečnosť

V meste Spišské Podhradie prevláda individuálna bytová výstavba, čo vyplýva najmä z lokálnej špecifiky málo industrializovaného sídla, neposkytujúceho dostatočnú základňu hromadnej bytovej výstavbe. Bytová výstavba je riešená doporučenou formou izolovaných rodinných domov. Pri tejto funkcii je možné situovať aj inú formu zástavby, alebo riešiť zástavbu formou bytových domov v rámci celého územného bloku ohraničeného uličnou čiarou. V historickom jadre mesta sa nachádzajú meštianske domy s funkciou bývania v prevažnej väčšine historických, pamiatkovo chránených objektov. Ide predovšetkým o domy a byty postavené do konca predchádzajúceho storočia.

V severnej a južnej časti mesta je umiestnená povojnová výstavba, v časti pod Kapitulou, t.j. v západnej časti mesta, je umiestnená hromadná bytová výstavba.

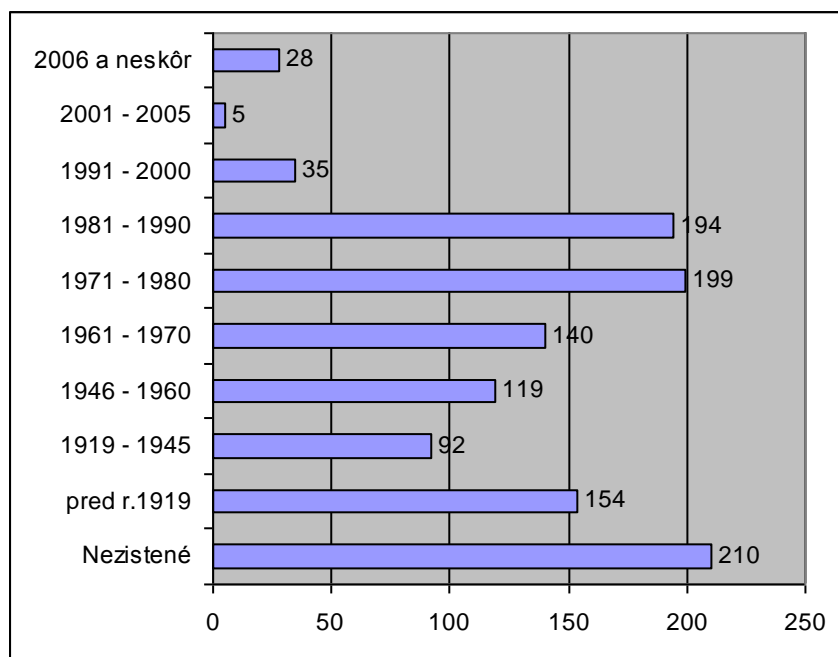
Mesto pristúpilo k vytvoreniu novej časti pre individuálnu bytovú výstavbu vytvorením IBV Pivovar a taktiež vytvorenie ďalších nájomných bytov.

Tabuľka č. 17 Počet bytov podľa typu budovy a obývanosti

	SODB 2011			
	Obývané byty	Neobývané byty	Nezistené	Spolu
Byty v bytových budovách	1004	168	4	1176
- s jedným bytom	659	147	3	809
- s dvoma bytmi	21	1	0	22
- s tromi alebo viac bytmi	324	20	1	345
Byty v nebytových budovách	0	0	0	0
Nezistené	0	0	0	0
Spolu	1004	168	4	1176

Zdroj: SODB 2011, MsÚ

Graf č. 6 Byty podľa obdobia výstavby

Zdroj: SODB 2011, MsÚ

Mestské nájomné byty nižšieho štandardu – ul. Štefánikova

- počet bytov 36
- počet obyvateľov cca 220

Mestské nájomné byty bežného štandardu

- počet 81
- počet obyvateľov 164

V roku 2014 mesto vytvorilo 14 nájomných bytov v národnej kultúrnej pamiatke a v tomto trende vytvárania nájomných bytov pokračuje. Mesto Spišské Podhradie pristúpilo k výstavbe nového IBV pod názvom IBV PIVOVAR, kde na území s rozlohou 3,7183 ha vznikne 33 rodinných domov s potrebnými inžinierskymi sieťami.

Bezpečnosť

Bezpečnosť je v meste uskutočňovaná Policajným zborom SR, ktorý plní úlohy na zabezpečenie bezpečnosti ochrany osôb a majetku, so sídlom v Spišskom Podhradí. Mesto nemá zriadenú mestskú políciu.

Na zabezpečenie bezpečnosti v meste slúži taktiež kamerový systém, ktorý je tvorený celkovo 14 kamerami a mesto uvažuje v budúcnosti o rozšírení kamerového systému. Kamerovým systémom je monitorované centrum mesta (Ul. Palešovo námestie, Mariánske námestie, Štefánikova ulica, Rybníček) a časť Spišskej Kapituly a to 24 hodín.

Na zabezpečenie predchádzaniu požiarov, nebezpečenstvu vzniku požiarov, má mesto spracovaný protipožiarny plán. Na celom území mesta je realizovaná sieť vonkajších hydrantov. Najbližším sídlom Hasičského a záchranného zboru je Okresné riaditeľstvo HaZZ v Levoči a Novomestskej ceste alebo pracovisko SSD Beharovce s potrebnou hasičskou technikou a stálou službou. Na úseku ochrany pred požiarom v meste pôsobí taktiež Dobrovoľný hasičský Zbor Spišské Podhradie.

1.1.4 Technická infraštruktúra

1.1.4.1 Energetika

Mesto Spišské Podhradie je napojené na VN vedenie č. 202 napájaného z ES 110/22kV Spišská Nová Ves a mestská časť Katúň je napojená na VN vedenie č. 201 napájaného taktiež z ES 110/22kV Spišská Nová Ves. Napájanie samotného sídla je realizované vzdušnými prípojkami z predmetných vedení, prostredníctvom dvadsiatich trafostaníc, ktoré zásobujú súčasnú bytovú zástavbu, občiansku vybavenosť, priemysel a poľnohospodárstvo.

Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v sídle je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom. Sieť je potrebné v niektorých častiach rekonštruovať. Mesto uskutočňuje postupnú rekonštrukciu NN vzdušného vedenia a to prekladom do zeme.

Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá na pouličných osvetľovacích, sadových osvetľovacích stožiaroch, na stĺpoch sekundárnej siete a ramienkových svietidlách upevnených na priečelí budov. Najväčším odberateľom je obyvateľstvo, využívajúce energiu pre svetlo a domáce spotrebiče. Plynofikácia mesta podstatne znížila zaťaženie siete najmä zo strany odberateľov z radov obyvateľstva.

Verejné osvetlenie si vyžaduje prispôsobovanie súčasným možnostiam úspory energie a dosiahnutie lepšieho technického stavu.

1.1.4.2 Telekomunikácie

Spišské Podhradie a mestská časť Katúň patrí do PO Spišská Nová Ves a napojené je prostredníctvom ústredne MTO Spišské Podhradie. Telefónna ústredňa je umiestnená vo vlastnom objekte a zapája účastnícke stanice cez miestne rozvody, ktoré sú tvorené najmä vzdušným vedením do všetkých ulíc na podperných stĺpoch, resp. čiastočne na výložníkoch umiestnených na fasáde domu. Domové prípojky sú realizované obdobne vzdušným vedením (bronzovými vodičmi) cez vonkajšie účastnícke rozvádzače umiestnené na stĺpoch. Miestnu sieť je potrebné rozšíriť z pohľadu súčasného stavu.

Existujúca ústredňa v meste je digitalizovaná. Sídlom prechádza oblastný optický kábel s vyvedením na telefónnu ústredňu.

V meste je zabezpečený vysokorýchlostný internet a v meste je plné pokrytie všetkých troch mobilných operátorov.

1.1.4.3 Zásobovanie plynom

Celé územie mesta Spišské Podhradie je splynofikované a pre potreby IBV PIVOR sa realizuje nový plynofikačný rad. Dodávka plynu je zabezpečená z VTL plynovodu Drienovská Nová Ves- Tatranská Štrba, miestna časť Katúň má zabezpečenú dodávku plynu prostredníctvom plynovodu z obce Bystrany. Ako nevhodné je možné považovať umiestňovanie rozvodných, meracích a skriniek merania elektriny a plynu na fasádach ako aj osadzovanie veľkorozmerných antén na strechy domov

1.1.4.4 Zásobovanie teplom

V meste Spišské Podhradie je zabezpečený odber a dodávka tepla prostredníctvom lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania predovšetkým plyných palív ako aj elektrickou energiou. Centrálné zásobovanie tepla je zabezpečené len v časti občianskej vybavenosti ako napr. kotolňa pre základné školy.

Podľa IROP na konečnú energetickú spotrebu domácností, sektoru obchodu a služieb, služieb verejného sektora má spotreba budov najväčší vplyv. Na základe monitorovania energetickej certifikácie budov možno tvrdiť, že v období 2008-2010 sa zlepšením tepelno-technických vlastností budov ušetrilo cca 10 GWh (na základe 9 343 certifikátov). K zníženiu spotreby tepla významne prispieva hydraulické vyregulovanie vykurovacích systémov vrátane termoregulačných ventilov na vykurovacích telesách a inštalácia individuálnych meradiel tepla. Od roku 2017 bude mať každá domácnosť vlastné individuálne meradlá všetkých druhov energie.

Vzhľadom na požiadavky smernice 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov by mali všetky nové verejné budovy postavené od roku 2019 a všetky budovy postavené od roku 2021 spĺňať požiadavky budov s takmer nulovou potrebou energie. Tieto požiadavky sú zohľadnené aj v Národnom pláne zvyšovania počtu budov s takmer nulovou potrebou energie ako aj v rozvojových zámeroch PRM.

1.1.4.5 Vodné hospodárstvo

1.1.4.5.1 Zásobovanie pitnou vodou

Mesto Spišské Podhradie má pokryté celé územie vodovodnou sieťou, t.j. takmer všetky nehnuteľnosti sú napojené na verejnú vodovodnú sieť. Mesto je zásobované pitnou vodou so štyroch prameňov Dúbrava, západná časť mesta a Spišská Kapitula je zásobovaná vodou prostredníctvom prameňa Lúčka a mimo katastrálneho územia mesta sa nachádza prameň Jablonov, ktorý môže slúžiť v prípade potreby ako rezervný zdroj vody.

Vlastníkom a správcom vodovodnej siete je PVPS Poprad. Obyvateľstvo žijúce v rodinných domoch má zabezpečenú potrebu vody aj prostredníctvom vlastných studní.

Mesto má zriadený aj požiarny vodovod a hydrantovú sieť, ktorá vykazuje potrebu preskúmania a doplnenia značenia.

1.1.4.5.2 Kanalizácia a čistenie odpadových vôd

Mesto Spišské Podhradie má vybudovanú jednotnú kanalizačnú sieť, t.j. pre splaškovú aj dažďovú vodu. Kanalizácia bola budovaná postupne od 19. Storočia podľa potreby pri výstavbe nových objektov. Časť kanalizácie, prevažne na námestí, je pôvodná klenbičková, netesniaca a preto momentálne prebieha rekonštrukcia kanalizácie. Kanalizácia bola pôvodne vyústená do potokov ale momentálne prebieha stavba a napojenie kanalizácie na ČOV. V roku 2015 sa ukončí vybudovanie kanalizačnej siete v celkovej dĺžke 5 174,2 m a zároveň dobudovanie čistiarne odpadových vôd na kapacitu 3880 ekvivalentných obyvateľov, čím sa zvýši kapacita o 50%.

Momentálne prebieha rozšírenie stokovej siete a aj dostavba ČOV, na novú kanalizáciu bude napojených 800 obyvateľov mesta. Miestna časť Katúň nemá kanalizáciu a kanalizácia v Spišskej Kapitule je z 2. Polovice 20.storočia a nie je zmapovaný jej celý priebeh.

ČOV je umiestnená v južnej časti mesta a prebieha jej dostavba. V meste nie je zabezpečené odvedenie dažďovej vody z cestných rigolov. V uvedenej oblasti, na zabezpečenie kvality životného prostredia, je potrebné zabezpečiť komplexné odkanalizovanie mesta a mestskej časti Katúň.

Tab. č.18 Kanalizácia

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prípojok kanalizačnej siete	721	721	721	705	64	721

Zdroj: databáza DATAcube a VVS, a.s.

1.1.5 Dopravná infraštruktúra

1.1.5.1 Cestná doprava

Na základe rozvoja a údržby ciest II. a III. triedy v PSK sa mesto nachádza pri významnej cestnej trase medzinárodného významu E50 v úseku Drietoma – Žilina – Prešov – Košice – hranica SR/UA – Užhorod. Dobudovaním diaľničného úseku D1 sa zabezpečilo napojenie územia mesta na diaľničnú sieť, ktorá spája východ a západ a k odľahčeniu pôvodnej cesty E50/I 18, ktorá je napojená na D1 mimoúrovňovými križovatkami západne pri obci Jablonov a východne od obce Beharovce.

Prístup do centra Spišského Podhradia je pôvodný, zo západnej strany od Levoče, zo severovýchodnej strany od Prešova a zo smeru na Košice juhovýchodne od Spišských Vlách.

Cesta 2.triedy II/547 zabezpečuje privádzanie nákladnej dopravy k diaľnici zo smeru Spišské Vláchy, priamo cez centrum cesta Spišské Podhradie, čo v súčasnosti predstavuje pre mesto neúnosný problém v podobe nepriaznivých dopadov na stav ovzdušia v centre mesta (prašnosť), znehodnotenie objektov nachádzajúcich sa v blízkosti cesty (statické narušenie objektov, poškodzovanie exteriérov budov) ako aj nadmerné zaťaženie cesty v historickom centre mesta.

Z uvedeného dôvodu je potrebné venovať pozornosť oddeľovaniu peších od motorových dopravných prúdov, vybudovanie samostatných chodníkov pre peších, ktoré spoja centrum mesta s autobusovou stanicou a ďalšími cieľmi ako napr. Spišská Kapitula, Pažica, Sivá brada. V súbehu s uvedeným je potrebné zabezpečiť parkovacie plochy, nielen pre návštevníkov, ale aj pre domácich

v podobe krátkodobého parkovania v centre. V centre mesta sú komunikácie pre peších a pre automobilovú dopravu, ale v súvislosti s rekonštrukciou kanalizácie je potrebné zabezpečiť aj rekonštrukciu chodníkov. V súčasnosti sú pôvodné povrchy ciest, dláždené povrchy ciest a chodníkov nahradené asfaltovým povrchom v 2. polovici 20. storočia, nahrádzané kamennou dlažbou. V roku 2015 prebieha úprava námestia a okolia, t.j. prebieha výstavba a rekonštrukcia chodníkov, úprava verejného priestranstva.

Spišská Kapitula je napojená na cestnú sieť z oboch strán prístupovej komunikácie v smere od Levoče do Spišského Podhradia. Z dôvodu zachovania a ochrany mnohých pamiatkových objektov v Spišskej Kapitule je potrebné zabezpečiť odklon, resp. minimalizáciu dopravy, zriadenie pešej zóny.

Základný komunikačný systém mesta je tvorený cestou II/547 a cestami III. triedy: č. 018152 (ul. Levočská) smer Sivá Brada, č. 018176 (ul. Májová) smer Katúň. Tieto komunikácie plnia funkciu zberných komunikácií. Prioritnou úlohou riešenia cestnej dopravy v meste je vylúčenie tranzitnej dopravy z historického jadra a dobudovanie komunikačnej siete v okolí centra z dôvodu odľahčenia historického centra mesta a vytvorenia samostatného námestia. Na území mestskej pamiatkovej zóny je uličný priestor nepostačujúcej šírky, kde sú vybudované komunikácie so šírkou vozovky 5,5m.

Autobusová doprava

Spišské Podhradie nemá mestskú hromadnú dopravu a ani inú kyvadlovú dopravu. Jednotlivé časti mesta s mestom Levoča a s mestom Spišské Vlachy a s okolitými obcami sú prepojené prostredníctvom prímestskej autobusovej dopravy a diaľkovou autobusovou dopravou prostredníctvom Sad a súkromnými prepravcami. Prímestská doprava SAD je zabezpečená 25 pravidelnými linkami, miestna časť Katúň je taktiež napojená na prímestskú prepravu so zastávkami Katúň železničná stanica, kostol, Katúň otočka.

Nástupná zastávka je umiestnená v centre mesta na Palešovom námestí ale je potrebné zabezpečiť zriadenie autobusovej stanice v meste aby sa odľahčilo centrum mesta.

Parkovanie

Parkovanie, resp. statické dopravné zariadenia sú v meste zastúpené jednak verejnými parkoviskami pri občianskej vybavenosti v zastavanom území mesta, plochami skupinových boxových garážových dvorov, parkoviskami pre návštevníkov historicko-pamiatkových atrakcií (Spišský hrad, Spišská kapitula), samostatnými verejnými parkoviskami za a pred vstupnými priestormi výrobných areálov a firiem, samostatnými plochami verejných parkovísk na obytnom území bytových domov, pre zástavbu rodinných domov je parkovanie a garážovanie zabezpečené na pozemku alebo v objekte rodinného domu.

Na zabezpečenie dostatočnej kapacity parkovania je potrebné riešiť výhľadovo parkovacie a garážové státi pre obyvateľov mesta bývajúcich v bytových domoch na sídliskách, parkovanie pre návštevníkov historicko-pamiatkových atrakcií (Spišský hrad, Spišská kapitula), parkovanie pre

občiansku vybavenosť. Dôležité je zabezpečenie statických dopravných zariadení vybudovaním záchytného parkoviska v lokalite medzi Spišskou Kapitulou a Pažicou, taktiež riešenie momentálne nekoordinovaného parkovania v Spišskej Kapitulu, vymedzenie parkovania domácich obyvateľov mimo častí ulice a zriadenie chýbajúceho parkoviska pre odstávku autobusovej a individuálnej dopravy návštevníkov.

Okrem parkovísk v centre mesta sú parkovacie státi pre návštevníkov mesta zabezpečené vo východnej časti mesta pri športovom areáli, kde sa nachádza sústredené parkovisko pre návštevníkov mesta o kapacite 100 státí pre osobné automobily a 17 autobusov.

Prostredníctvom obnovy Mariánskeho a Palešovho námestia vznikne v centre mesta 113 dláždených parkovacích státí pre osobné automobily a 4 státi pre autobusy.

Tabuľka č. 19 Počet existujúcich parkovacích kapacít pre občiansku vybavenosť, administratívu, služby a športoviská mimo centra mesta

Umiestnenie	Existujúci stav	Navrhovaný stav
Navrhované polyfunkčné plochy na ul. Trhovisko	-	18
Spoločenský dom, kino		16
Základná škola	8	-
Cintorín	28	-
Polyfunkčné plochy v južnej polohe mesta	-	42
Železničná stanica	8	
Tréningové ihrisko v južnej polohe mesta	-	12
Areál Euro kameň	12	-

Zdroj: ÚPN dokumentácia Spišské Podhradie, MsÚ

Penzióny a ubytovacie zariadenia musia mať zabezpečené potrebné počty parkovacích státí na vlastnom pozemku, v počte na 2 lôžka jedno státi.

1.1.5.2 Železničná doprava

Mesto Spišské Podhradie bolo spojené železničnou v smere sever – juh regionálnou jednokoľajovou železničnou traťou č. 187 Spišské Vlchy – Spišské Podhradie s hlavnou železničnou traťou Žilina-Košice, ale uvedená trať bola prevádzkovateľom ŽSR zrušená.

Mesto Spišské Podhradie cíti potrebu znovuobnovenia uvedenej trasy a to predovšetkým z dôvodu sprístupnenia turistických cieľov návštevníkom mesta.

1.1.5.3 Letecká doprava

Mesto Spišské Podhradie má zabezpečené najbližšie letecké spojenie prostredníctvom letiska v Košiciach vo vzdialenosti 85 km, alebo letisko Poprad, nachádzajúce sa 42 km od mesta.

1.1.5.4 Nemotorová doprava

Mesto Spišské Podhradie nemá vytvorené účelové cyklistické cesty a pruhy. Mesto má spracované plány s výhľadom do roku 2024 ako plánované trasy súčasne s regionálnymi cyklistickými trasami.

Tabuľka č. 20 Plánovaná výstavba cyklotrás

Označenie	Trasa	Dĺžka trasy
2750 c	Spišské Podhradie- Pongráčovce	9 km
2850 c	Spišské Podhradie- Pavľany	15,5 km

Zdroj: Mapa cykloturistických trás v PSK: <http://www.po-kraj.sk/sk/kraj-ponuka/publikacie/>

V okolí mesta Spišské Podhradie sa nachádzajú štyri cyklotrasy:

- Spišské Podhradie- Motel Šarvanec
- Žehra- Vyšný Slávkov
- Dúbrava- Prašivé sedlo

Podľa Integrovaného regionálneho operačného programu, z hľadiska podpory ekologicky priaznivých a nízkoúhlíkových dopravných systémov, je potrebné zrovnoprávniť cyklistickú dopravu s ostatnými druhmi dopravy a zabezpečiť, aby bola integrovaná s ostatnými druhmi dopravy. Dopravná politika SR do roku 2015 obsahuje 2 špecifické ciele a 6 priorít rozvoja a podpory cyklo dopravy, zabezpečenia modernizácie a rozvoja infraštruktúry pre cyklo dopravy a znižovania negatívnych dopadov dopravy na ĽP. Podpora financovania cyklo dopravy v SR z verejných zdrojov je obsiahnutá vo vládnom materiáli „Trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike“.

Rozvoj cyklo dopravy prináša pozitívny efekt nielen pre cyklistov, ale i pre motoristov a samotné samosprávy. Súčasný trend v SR poukazuje na rastúci záujem verejnosti o cyklo dopravy v súvislosti s postupne vzrastajúcou preferenciou distribučného objemu dopravy v mestách a regiónoch.

1.1.6 Životné prostredie

Mesto predstavuje základný prvok ochrany prírody a krajiny, plní úlohy v oblasti preneseného výkonu štátnej správy na úseku ochrany prírody a krajiny v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a to:

- vykonáva štátnu správu v prvom a druhom stupni územnej ochrany vo veci ochrany drevín,
- pripravuje rozhodnutia o vydaní na výrub drevín, ukladá opatrenia na ozdravenie drevín a prijíma ohlásenia o výrube,
- ukladá povinnosť náhradnej výsadby, vedie evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu,
- určuje spoločenskú hodnotu drevín,
- vykonáva štátny dozor.

Na základe dokumentu spracovaného Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP): Environmentálna regionalizácia Slovenska, ktorý predstavuje prierezový zdroj informácií o stave

životného prostredia a odráža jeho diferencovaný stav v rôznych častiach územia SR, pretože regióny SR vykazujú rôzny stav zaťaženia jednotlivých zložiek životného prostredia a v rôznej miere sa v nich uplatňujú rizikové faktory. Na základe uvedeného dokumentu bola spracovaná mapa hodnotiaca územie SR v 5 stupňoch kvality životného prostredia. Mesto Spišské Podhradie sa nachádza v prostredí s mierne narušeným prostredím a patrí do 2.environmentálnej koeficient ekologickej kvality je stredne vysoký, predstavuje stredný stav negatívneho ovplyvňovania životného prostredia.

1.1.6.1 Odpadové hospodárstvo

Mesto Spišské Podhradie realizuje separovaný zber a to v komoditách: papier, sklo, plasty, kovové materiály, viacvrstvové materiály, akumulátory a batérie, elektronický odpad.

Zber odpadu v meste je zabezpečený dodávateľsky, zabezpečuje ho firma EKOVER s.r.o. Spišské Vlchy, likvidáciu nebezpečného odpadu realizuje firma H+EKO, spol. s.r.o. Košice a niektoré odpady aj spoločnosť Fecupral.

Skládku odpadu mesto na svojom katastrálnom území nemá, odpad je vyvážený na určenú skládku v Spišskej Novej Vsi. Mesto zrekultivovalo bývalú skládku a to v období rokov 2010 až 2012, mesto zrekultivovalo 28 249 m² plochy skládky a uvedené územie je pravidelne monitorované.

Likvidáciu nebezpečného odpadu zabezpečuje firma Fecupral Prešov.

Mesto má vybudovanú kompostáreň v areáli poľnohospodárskeho podniku, čím sa zvýšila kapacita zariadenia zo 60 na 360 ton BRO za rok. Ide o kompostáreň ako zariadenia na zhromažďovanie a zhodnotenie vybraných druhov biologicky rozložiteľných odpadov kompostovaním na voľných plochách. Kompostáreň uskutočňuje nasledovné činnosti:

- príjem, evidencia a zhromažďovanie vhodného biologicky rozložiteľného odpadu,
- úprava a spracovanie zhromaždeného odpadu (drtenie - homogenizácia - miešanie ,
- a úprava pre dosiahnutie optimálnych vlastností suroviny pre kompostovanie),
- samotné kompostovanie a súvisiaca manipulácia - sledovanie priebehu kompostovania, následné úpravy - „prekopávanie“, postrek - zvlhčovanie, iná manipulácia a úpravy suroviny,
- spracovanie kompostu po ukončení procesu - preosiatie, zistenie kvality a konečná manipulácia,
- skladovanie, dočasné uloženie, alebo odovzdanie na odber, predaj.

Celková kapacita je 360t spracovaného resp. zhodnoteného odpadu ročne.

Je možné konštatovať, na základe vývoja vzniku odpadu za posledných 5 rokov v meste Spišské Podhradie, že klesá počet vzniknutého odpadu, vzrastá podiel separovaného odpadu v meste.

Tab. č.21 Množstvo a druh odpadov

Druh odpadu	Rok - množstvo odpadu v tonách				
	2010	2011	2012	2013	2014
Zmesový komunálny odpad	1046,85	972,04	904,98	848,03	816,45
Objemný odpad	4,16	5,46	3,84	4,88	3,46
Drobný stavebný odpad	17,98	15,58	12,64	12,54	5,01

Zdroj: MsÚ

Tab. č.22 Separovaný zber odpadu v meste Spišské Podhradie

Separovaný odpad	Rok - množstvo odpadu v tonách				
	2010	2011	2012	2013	2014
20 01 01 papier a lepenka	20,15	13,03	16,88	18,74	21,65
15 01 01 obaly z papiera a lepenky			1,79	0,47	1,20
20 01 02 sklo	32,70	38,93	21,9	21,68	23,54
15 01 07 obaly zo skla			22,51	14,05	13,50
20 01 39 plasty	7,03	17,63	15,92	15,05	12,45
15 01 02 obaly z plastov			2,63	3,91	2,26
15 01 04 obaly z kovu	4,20	6,26	7,47	5,97	0,41
15 01 05 kompozitné obaly	3,69	4,92	5,82	3,75	0,83
Elektroodpad a nebezpečný odpad (Vyradené el. zariadenia, žiarivky, batérie a akumulátory)	2,29	1,89	1,28	2,02	7,14
Spolu	70,06	82,66	96,2	85,64	82,98

Zdroj: MsÚ

1.1.6.2 Voda, ochrana pred povodňami

Znečistenie vodných tokov

Katastrálnym územím mesta prechádzajú dva väčšie vodné toky a to Margecianka a Vavrincov potok/Lúčanka. Uvedené vodné toky sú znečisťované zaústením splaškových vôd z prípojok, čo je ale v súčasnej dobe riešené prebiehajúcou výstavbou verejnej kanalizácie a čistiarne odpadových vôd.

Uvedené vodné toky riešeného územia dosahujú dobrý chemický stav, dosahujú veľmi dobrý, dobrý a priemerný ekologický stav, t.j. 1. až 3.trieda.

Ochrana pred povodňami

V roku 2014 boli v meste zrealizované protipovodňové opatrenia a to na Vavrinčovom potoku, ktorý bol protipovodňovo upravovaný v celkovej dĺžke 890 m. a to vyčistením a prehĺbením koryta, prebehla oprava kamenných oporných múrov.

Vodný tok Margecianka bola protipovodňovo upravovaná správcom toku Vodohospodárskym podnikom len čiastočne a pripravuje sa ďalšia úprava: úprava prietokového koryta potoka v intraviláne mesta, čím sa zvýši kapacita prietochnosti koryta na storočnú vodu. Vodný tok bude upravený v celkovej dĺžke 521,20m.

Najväčším zdrojom zvýšenia vodnosti tokov je topiaci sa sneh a v letnom období búrkové lejaky, ktoré sú príčinou vzniku podružných maxím.

1.1.6.3 Ovzdušie

Ovzdušie na katastrálnom území Spišského Podhradia vykazuje malé zdroje znečisťovania ovzdušia a nie sú tu evidované stredné a veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, sú tu evidované len prevádzkovatelia malých zdrojov znečisťovania. K neopomenuteľným zdrojom znečistenia ovzdušia patrí automobilová doprava, t.j. emisií znečisťujúcich látok z výfukových plynov nákladných a osobných áut a s tým spojená prašnosť, hluk a pod.

Možným zdrojom environmentálnej záťaže na území mesta môže byť environmentálna záťaž z čerpacej stanice pohonných hmôt pri ceste I/18 v blízkosti potoku Lúčanka.

Faktory negatívne ovplyvňujúce kvalitu životného prostredia:

- vibrácie a hluk z automobilovej prepravy
- exhaláty a sekundárna prašnosť
- staré environmentálne záťaže, ktoré súvisia s odpadmi
- poľnohospodárske odpady

1.1.7 Ekonomický rozvoj a zamestnanosť

1.1.7.1 Podnikanie a služby

Mesto Spišské Podhradie sa zaradzuje skôr k málo priemyselne rozvinutým mestám, prevláda tu poľnohospodárstvo, lesníctvo, ťažba nerastných surovín a v posledných rokoch rozvoj služieb, predovšetkým v oblasti služieb cestovného ruchu. V meste sa nachádzajú areály, kde v minulosti prebiehali priemyselné činnosti a v súčasnej dobe nie sú využívané. Mesto nemá vybudovaný priemyselný park.

Medzi najväčšie podniky z hľadiska počtu zamestnancov, je možné zaradiť:

- Euro Kameň, s.r.o.

- Drevospol, s.r.o.
- Domov sociálnych služieb sv. Jána z Boha
- Slovenská pošta a.s.

V r. 2014 mesto eviduje klesajúci počet podnikateľov, živnostníkov, slobodných povolání a naopak narastá počet SHR.

Podnikanie a služby

Tab. č.23 Fyzické osoby - podnikatelia podľa právnych foriem

	2010	2011	2012	2013	2014
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	254	247	218	216	212
Živnostníci	227	223	195	189	183
Slobodné povolania	12	12	12	13	12
Samostatne hospodáriaci roľníci	15	12	11	14	17

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Za posledných 5 rokov je možné pozorovať aj mierny nárast počtu právnických osôb.

Tab. č. 24 Právnické osoby

	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	89	97	97	102	110
Právnické osoby ziskové	31	38	39	41	47
Právnické osoby neziskové	58	59	58	61	63

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

V meste zaznamenal najväčší rozvoj poskytovaných služieb a podnikania v oblasti cestovného ruchu, na čo je potrebné nadviazať v budúcom rozvoji podnikania a služieb v meste Spišské Podhradie.

1.1.7.2 Uchádzači o zamestnanie

Mesto Spišské Podhradie administratívne patrí do Prešovského samosprávneho kraja, pre ktorý je príznačná dlhodobo vyššia nezamestnanosť oproti celkovej evidovanej nezamestnanosti v SR. V posledných desiatich rokoch najnižšiu mieru vykazovala v roku 2010, t.j. 12,1%, následne sa zvyšovala aj následkom hospodárskej krízy. V posledných dvoch rokoch dochádzalo k pomalému znižovaniu a ku koncu roka 2014 bola aktuálna miera evidovanej nezamestnanosti v Prešovskom kraji 17,5 % a v okrese Levoča 16,44 %. Miera evidovanej nezamestnanosti žien je vyššia oproti mužom, čo môže byť spôsobené nedostatkom pracovných príležitostí pre ženy a problémom zosúladenia rodinného a pracovného života.

Tab. č. 25 Miera evidovanej nezamestnanosti k 31.12. daného roka (v %)

	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	12,5	13,6	14,4	13,5	12,3
Prešovský kraj	17,8	19,0	20,7	19,4	17,5
Okres Levoča					16,44
Spišské Podhradie	13,1	12,97	13,24	13,05	11,88

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Štruktúra prítoku a odtoku uchádzačov o zamestnanie (UoZ) v roku 2014 v okrese Levoča

- počet zaradených 1 685 UoZ → medziročný pokles o 286 UoZ
- počet vyradených 2 095 UoZ → medziročný nárast o 286 UoZ
- z toho umiestnení na trhu práce 66 % (1377 osôb)
- vyradení pre nespokojnosť 15 % (313 osôb)
- ostatní vyradení 19% (405 osôb)

Tabuľka č. 26 Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu - Spišské Podhradie

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Počet	361	367	375	369	340

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube

Graf č. 7 Počet evidovaných uchádzačov

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Tabuľka č. 27 Prehľad vybraných štatistických ukazovateľov

Prehľad vybraných štatistických ukazovateľov
Mesto Spišské Podhradie

Rok	UoZ	z 1	DUoZ ⁸	% podiel DI UoZ ⁵ z AP ⁶ UoZ	DP UoZ	z 1	Produktívne obyvateľstvo	% podiel DP ⁷ UoZ na produkt. obyv.
	1	ženy			2	Bez vzdelania, zŠ		
2010	361	179	181	50,14%	238	148	2421	9,83%
2011	367	173	174	47,41%	274	135	2422	11,31%
2012	375	187	201	53,60%	375	111	2633	14,24%
2013	369	193	186	50,41%	315	86	2833	11,12%
2014	348	166	179	51,44%	280	84	2791	10,03%

Zdroj: UPSVaR

Vývoj nezamestnanosti v meste Spišské Podhradie vyznačuje veľmi podobný charakter ako v ostatných mestách na Slovensku v sledovanom období rokov 2010 až 2014, t.j. je možné hovoriť že rok 2012 bol prelomovým rokom, kedy bola najvyššia miera nezamestnanosti, najväčší počet uchádzačov o zamestnanie a najväčší podiel uchádzačom o zamestnanie z celkového počtu produktívneho obyvateľstva mesta.

Graf č. 8 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v meste Spišské Podhradie:

Zdroj: Vlastné spracovanie

⁵ UoZ = uchádzač o zamestnanie

⁶ Aktuálny počet

⁷ DP UoZ = disponibilný počet evidovaných nezamestnaných

⁸ DUoZ = dlhodobo evidovaní nezamestnaní /nad 12 mes./

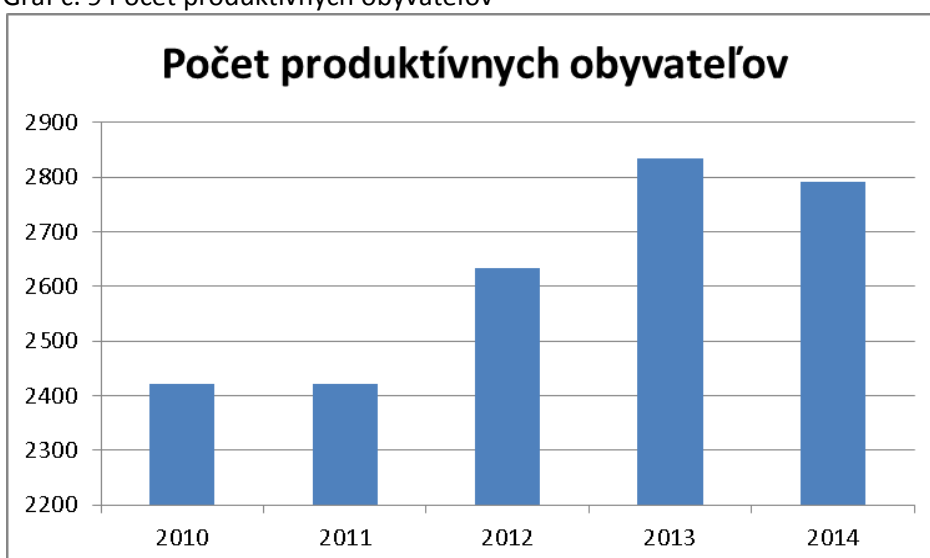

Zdroj: Vlastné spracovanie

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 9 Počet produktívnych obyvateľov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf č. 10 Podiel disponibilného počtu evidovaných nezamestnaných

Zdroj: vlastné spracovanie

1.1.7.3 Verejné služby zamestnanosti

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny je zriadený na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie, ako verejnoprávna inštitúcia, ktorá v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov, v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonávajú politiku zamestnanosti. Je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti mesto spolupracuje s ÚPSVaR Bardejov, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Mesto spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP podporuje predovšetkým vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj mestom samotným. Mesto v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých mestských služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Mesto zriadilo, v súlade s § 56 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti, chránené pracovisko je pracoviskom, kde je zriadené pracovné miesto pre občana so zdravotným postihnutím a pracovné miesto sa nevytvára v chránenej dielni. Mesto Spišské Podhradie zriadilo uvedené chránené pracovisko na mestskom úrade, pre troch pracovníkov a to na úseku kamerového systému mesta.

Na vytvorenie nových pracovných miest aktívne ovplyvňujú aj opatrenia na trhu práce. Pri využívaní aktívnych opatrení trhu práce, z hľadiska podpory zamestnanosti je potrebné aby mesto taktiež

prispievalo k splneniu dvoch cieľov, a to zvyšovanie zamestnanosti a zvyšovanie zamestnateľnosti, v spolupráci s UPSVaR podľa príslušného územného obvodu.

Podľa databázy Štatistického úradu SR bolo k 31.12.2014 zaregistrovaných v okrese Levoča 2 586 zamestnávateľov (1 805 fyzických osôb a 781 právnických osôb), z toho v meste Spišské Podhradie 212 fyzickým osôb a 110 právnických osôb. V priebehu roku 2014 nebolo zaznamenané hromadné znižovanie stavu zamestnancov.

V roku 2014 boli zo strany zamestnávateľov okrese Levoča na obsadenie voľných pracovných miest najviac požadované nasledovné profesie:

- priemyselná výroba: zvárač, zvárač v ochrannej atmosfére so štátnou skúškou, obrábač kovov - sústružník, frézar, frézar CNC, sústružník CNC
- ubytovanie a stravovacie služby: čašník/čašnička, kuchár/kuchárka, chyžná, pomocná sila v kuchyni - pomocný kuchár/kuchárka, recepčný/recepčná
- doprava: vodič (osobné a nákladné automobily)
- veľkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidiel: predavač/predavačka, obchodný zástupca, automechanik osobných automobilov
- zdravotníctvo a sociálna oblasť: opatrovateľ/opatrovateľka

Tabuľka č. 28 Zoznam najväčších zamestnávateľov v meste Spišské Podhradie

Názov	Počet zamestnancov
Domov sociálnych služieb sv. Jána z Boha	59
Euro Kameň, s.r.o.	25-49 ⁹
Základná škola, Školská 3	41
Mestský úrad, Mariánske námestie 37	35
Základná škola, Palešovo námestie 9	26
Materská škola, Májová 54	17
Základná umelecká škola, Sídlisko hrad 28	16

Zdroj: MsÚ

Tabuľka č. 29 Zoznam zamestnávateľov v Spišskom Podhradí, rok 2015

p. č.	Meno/názov
1	ABDULKADR ŠAKIRI
2	ADOSAN, s.r.o. Mgr. Katarína Antoniová
3	ATOLO s.r.o.
4	Centrum s.r.o.
5	COOP JEDNOTA LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ SD
6	Človek v tísni o.p.s. - pobočka Slovensko
7	DABAR, s.r.o.

⁹ <http://www.finstat.sk/36593648>

8	Dapecom s.r.o.
9	Domov sociálnych služieb sv.Jána z Boha
10	Drevo - Atyp, s.r.o.
11	Drevospol, spol. s r.o.
12	Drogéria - Gecíková Zuzana
13	ECOBox, s. r. o.
14	EDY Slovakia, s.r.o.
15	Edy Slovakia s.r.o.
16	Embroidery s. r. o.
17	EURO KAMEŇ, s.r.o.
18	HP ortodont, s.r.o.
19	Hydina SK, s.r.o.
20	Imrich Karafa - IMKAR
21	MATERSKÁ ŠKOLA
22	Mesto Spišské Podhradie
23	Mestské kultúrne stredisko
24	MILK - AGRO spol. s.r.o.
25	Ministerstvo vnútra SR
26	Nano Nagle Centre
27	NIKÉ, Prvá Slovenská stávková spoločnosť s r.o.
28	Ovocie Zelenina - Lenka Lačná
29	Podhradie Shop, s.r.o.
30	PRO POPULO Poprad s.r.o.
31	PROKYON - Vladimír Kamenický
32	Rímsko katolícky farský úrad
33	Rímskokatolícka cirkev
34	Rímskokatolícka cirkev - biskupstvo
35	Slovenská pošta, a.s.
36	Slovenská Sporiteľňa, a.s.
37	Spiš Market, s.r.o.
38	STAVMARKET SLOVSTEIN s.r.o.
39	Strojmont s.r.o.
40	SUPERMIX spol. s.r.o.
41	Swans, s.r.o.
42	Sýkora Štefan - Penzión Podzámok
43	Školská jedáleň
44	Školský klub detí
45	TATRA-AGROLEV s.r.o.
46	Pizza Lussi
47	Trafika - Matej Dunčko
48	Únia sestier Obetovania Preblahoslavenej Panny Márie
49	Včela SP, s.r.o.
50	VÚB, a. s.
51	Xin Sheng, s.r.o.
52	Základná škola Školská 3
53	Základná škola Palešovo námestie
54	Základná umelecká škola
55	Obchodná kancelária -poistenie

Zdroj: MsÚ

1.1.8 Cestovný ruch

Spišské Podhradie je územím s medzinárodným významom pre cestovný ruch, zaradzuje sa do I. kategórie, a to medzi regióny s medzinárodným významom, územne spadajúcim do Tatranského regiónu.

Toto jeho postavenie bolo umocnené zaradením Spišského Podhradia do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO v roku 1993. Územie mesta a jeho okolie poskytuje vhodné predpoklady pre mestský, kultúrny a poznávací cestovný ruch kombinovaný s agroturistikou v pohorí Levočských vrchov a Braniska.

V prospech rozvoja Spišského Podhradia ako destinácie vyhľadávanej turistami je aj blízkosť stredísk cestovného ruchu medzinárodného významu ako Vysoké Tatry a Slovenský raj, veľké množstvo historických a kultúrnych pamiatok, atraktívne prírodné podmienky pre pobytový turizmus regionálneho a nadregionálneho významu. V okolí mesta sa nachádzajú atraktívne turistické a cyklistické trasy.

Mesto Spišské Podhradie je členom združenia **Oblasťná organizácia cestovného ruchu Tatry – Spiš - Pieniny**, ktorá uskutočňuje aktivity v rámci širšieho regiónu v oblasti na zabezpečenie zvýšenia návštevnosti destinácie, skvalitňovania marketingu, propagácie a rozširovania produktov a služieb v oblasti cestovného ruchu na území svojej pôsobnosti.

Dôležitú úlohu v oblasti rozvoja cestovného ruchu v meste zohráva aj **Mestské kultúrne stredisko**, ktoré aj okrem iného prevádzkuje Informačnú kanceláriu mesta resp. **Turistické informačné centrum**, ktoré vzniklo v roku 1995 a poskytuje dôležité informácie o turisticky atraktívnych miestach v meste a v blízkom okolí, prehliadky so sprievodcom po meste v slovenskom a anglickom jazyku, zabezpečuje predaj suvenírov, brožúry a propagačné materiály, pohľadnice a mapy o regióne, zabezpečuje predaj parkovacích kariet, o ubytovacích a stravovacích službách, o inštitúciách a úradoch.

Otváracie hodiny TIC: počas hlavnej sezóny počas celého týždňa od 09:00 do 18:00, mimo sezóny pondelok až piatok od 09:00 do 16:00.

Tabuľka č. 30 Návštevnosť turistov TIC počas sledovaných mesiacov

	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Január	29	-	11
Február	31	-	27
Marec	42	17	55
Apríl	84	62	72

Zdroj: TIC Spišské Podhradie

Tabuľka č. 31 Počet ubytovaných hostí v Spišskom Podhradí

Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015

			(k30.06.2015)
2455	2479	2741	2618

Zdroj: TIC Spišské Podhradie

Tabuľka č. 32 Návštevnosť Katedrály sv. Martina Spišská Kapitula

Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
8025	9891	9985	10492

Zdroj: Biskupstvo Spišské Podhradie

Ďalším dôležitým subjektom v oblasti cestovného ruchu je **Informačné centrum Európsky dom** so sídlom na Spišskej Kapitule.

Pre rozvoj cestovného ruchu v meste Spišské Podhradie je príznačný pomalý rast počtu prenocovaní za posledných 5 rokov, nie je vysoká využiteľnosť kapacity ubytovacích zariadení, predovšetkým mimo hlavnú sezónu je nižšia využiteľnosť reštauračných zariadení a mesto nedisponuje komplexnými službami cestovného ruchu, ktoré by boli poskytované celoročne.

Mesto Spišské Podhradie, spolu so svojím okolím, je predurčené na rozvoj nasledovných typov CR:

- Duchovný turizmus
- Kultúrno-poznávacie turizmus
- Rôzne formy vidieckeho turizmu
- Poľovníctvo

Mesto má zriadený informačný systém, ktorý je tvorený:

- bežné dopravné značenie, t.j. navádzanie turistov /návštevníkov do centra,
- označenie prístupu k pamiatkam (hnedé tabule),
- informačné tabule smerujúce turistov k najvýznamnejším pamiatkam a zaujímavostiam,
- internetová stránka mesta www.spiskepodhradie.sk,
- internetová stránka TIC www.tic.spiskepodhradie.sk

Atraktivity mesta a okolia

Mesto Spišské Podhradie je zaujímavou destináciou cestovného ruchu. V meste sa nachádza množstvo kultúrnych hodnôt, ktoré sú dopĺňané hodnotami prírodného prostredia s úkazmi neopomenuteľnej prírodovednej hodnoty.

Medzi najdôležitejšie atraktivity mesta a blízkeho okolia je možné zaradiť:

- Spišský hrad.
- Pamiatková rezervácia Spišská Kapitula.
- Spišský Jeruzalem- lokalita pozostávajúca z plochy s historickým areálom archeologickej lokality Pažice, v pokračovaní po prírodný kopec Sivá Brada. Druh architektonického stvárnenia priestoru, kde sa odohrávali pobožnosti uctievané utrpenie a smrť Ježiša Krista,

jednotlivé kaplnky na tomto území predstavujú konkrétne miesta v starovekom Jeruzaleme, spojené s utrpením Ježiša Krista.

- Gotická cesta- tematická kultúrno-poznávacia cesta, turistický okruh (dĺžka 276 km), kde môžete objaviť bohatú pokladnicu Spiša a Gemer. Vede 24 obcami a 9 mestami, jedným z nich je aj Spišské Podhradie, ktoré patrí do spišsko-gemerského okruhu gotickej cesty.
- Kultúrne pamiatky- Rímskokatolícky kostol Narodenia Panny Márie, Evanjelický kostol, Kláštor milosrdných bratov, Židovská synagóga, Židovský cintorín, Katedrála sv. Martina, Mariánsky stĺp, Mestská radnica.
- Spišskopodhradské travertíny.
- Chránené územia (Dreveník, Sivá Brada, Spišský hradný vrch, Ostrá hora, Sobotisko, Zlatá brázda, Jazierko na Pažiti).
- Pamätihodnosti: lokalita Spišské Podhradie (zachovaná meštianska architektúra, sakrálne budovy), lokalita Krížová hora, lokalita Katúň.
- Kultúrne podujatia regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu.

Tabuľka č. 33 Ubytovacie zariadenia

Názov	Kontakt
Garni hotel Kapitula	e-mail: repcia@hotelkapitula.sk web: http://www.hotelkapitula.sk/ , http://www.hk.3-d.sk/
Penzión Podzámok	e-mail: sykora@sn.psg.sk web: www.penzionpodzamok.sk
Penzión Chalúpka	e-mail: ubytovanie@penzionchalupka.sk web: http://www.penzionchalupka.sk/
Penzión u Pacáka	e-mail: penzion.pacak@gmail.com web: http://www.penzion-pacak.sk/
Ubytovňa Pod hradom	e-mail: restpodhradom@azet.sk web: www.spisskyhrad.sk/podhradom.html
Ubytovanie Kešelfák	web: http://www.slovenskyraj.sk/keselak/
Penzión u Kastelána	e-mail: ondas@ukastelana.eu web: http://www.ukastelana.eu/ , www.ubytovanie.ukastelana.eu

Zdroj: TIC: <http://www.tic-spisskepohradie.com/ubytovanie/ubytovanie-v-spisskom-pohradie>

Tabuľka č. 34 Stravovacie zariadenia

Názov	Kontakt
Reštaurácia u Kastelána	web: www.ukastelana.eu email: info@ukastelana.eu
Reštaurácia Pod hradom	e-mail: restpodhradom@azet.sk web: www.spisskyhrad.sk/podhradom.html
Reštaurácia Podzámok	e-mail: sykora@sn.psg.sk web: www.penzionpodzamok.sk
Reštaurácia Spišský salaš	web: http://www.spisskysalas.sk/
Apetít Pizzeria	mobil: +421 (0) 944 333 018
Pizzeria Lucci	web: https://www.facebook.com/pages/Pizzeria-LUSSI-Spi%C5%A1sk%C3%A9-Podhradie/1669118366652794
Reštaurácia Šarvanec	e-mail: valeria.valkova@slubicanet.sk web: http://www.sarvanec.sk/

Pizzeria Guillia	e-mail: lubapusk@gmail.com web: http://www.giulia.sk/pizza-granc-petrovce/
------------------	--

Zdroj: TIC: <http://www.tic.spisskepohradie.com/stravovacie>

1.1.9 Priemysel a poľnohospodárstvo

V meste Spišské Podhradie je priemysel málo rozvinutý., pretože mesto má predovšetkým vidiecko-mestskú sídelnú štruktúru predovšetkým poľnohospodárskeho charakteru.

K najvýznamnejším odvetviam priemyslu v Spišskom Podhradí patrí ťažobný priemysel zastúpený firmou EURO KAMEŇ s.r.o., ktorá ťaží a spracováva spišský travertín a pieskovec. Ťažba sa uskutočňuje v lomoch travertínovej kopy Dreveník. Spoločnosť zamestnáva okolo 65 zamestnancov a svoje výrobky vyváža do Nemecka, Talianska, Rakúska, Ruska, Poľska a Česka.

Menej rozvinutím odvetvím v Spišskom Podhradí je drevospracujúci priemysel , ktorý je zastúpený firmami Drevo – atyp, s.r.o. a Drevospol, spol. s.r.o.

V katastrálnom území Spišského Podhradia a časti Katúň a jeho blízkom okolí, obhospodarujú poľnohospodársku pôdu tri subjekty:

1. Poľnohospodárske družstvo Podielnikov Spišské Podhradie
2. BIOFARMA, s.r.o. Jablonov
3. HORTIP, s.r.o. Studenec

V katastri mesta je situovaný jeden hospodársky dvor Poľnohospodárskeho družstva Podielnikov, ktoré obhospodaruje 417,5 ha poľnohospodárskej pôdy. Z toho 217,5 ha ornej pôdy a 200 ha lúk a pasienkov. Rastlinná výroba je zameraná na pestovanie: obilniny 101,5 ha, krmovín 50 ha, kukurice 35 ha, repky olejnej 31 ha.

Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytku a ošípaných. Max. ustajňovacie kapacity objektov: - hovädzí dobytok: teľatá + dojnice 160 75 + 75 , -ošípané 900 850 ks.

1.1.10 Samospráva

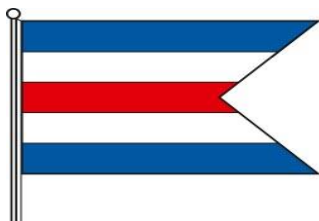
Mesto Spišské Podhradie vykonáva svoju činnosť v súlade so zákonom č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení, ktorý upravuje jeho postavenie, pôsobnosť, úlohy a zodpovednosť.

Mesto je samostatný územný samosprávny a správny celok SR, ktorý samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami a to na zabezpečenie starostlivosti a všestranného rozvoja územia a o potreby svojich obyvateľov.

Erb mesta tvorí v modrom štíte strieborná ruka s čiernym rukávom držiaca strieborný trojvežový kostol s červenými strechami; na vežiach sú dve biele zástavky. Erb Spišského Podhradia má pôvod v 15. storočí a patrí do heraldicky osobitne cennej skupiny tzv. hovoriacich erbov, ktoré sa svojim motívom viažu k názvu mesta.

Vlajku mesta tvoria dva modré pásy po okraji vlajky, dva biele pásy a v strede vlajky jeden červený pás. Dĺžka vlajky je spravidla dvojnásobkom jej šírky; v strede so zástrihom, ktorý siaha do jednej tretiny vlajky.

Pečať mesta tvorí erb mesta s hrubopisom „Mesto Spišské Podhradie“.

Postavenie mesta je dané Štatútom mesta Spišské Podhradie zo dňa 19.01.2012.

Hlavnými orgánmi mesta je mestské zastupiteľstvo a primátor mesta. Mestské zastupiteľstvo zostavuje komisie ako svoje poradné, iniciatívne a kontrolné orgány.

V meste Spišské Podhradie sú ustanovené nasledovné komisie:

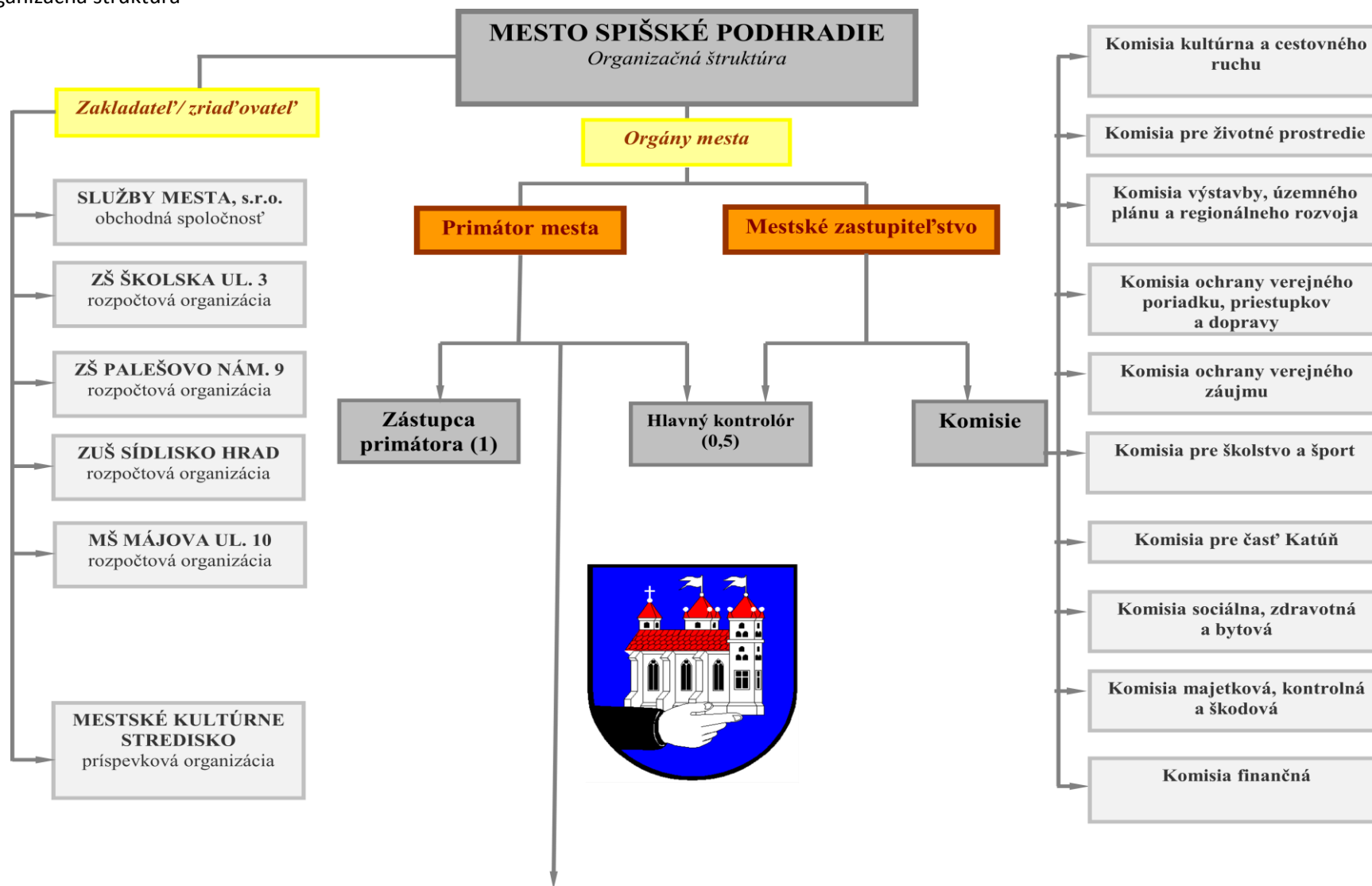
- Komisia kultúrna a cestovného ruchu,
- Komisia pre životné prostredie
- Komisia výstavby, územného plánu a regionálneho rozvoja,
- Komisia ochrany verejného poriadku, priestupkov a dopravy,
- Komisia ochrany verejného záujmu,
- Komisiu pre školstvo a šport
- Komisia pre mestskú časť Katúň,
- Komisia sociálna, zdravotná a bytová
- Komisia majetková, kontrolná a škodová,
- Komisia finančná

Mestské zastupiteľstvo a primátor mesta zabezpečujú svoju činnosť prostredníctvom mestského úradu, ktorý sa člení na oddelenia:

- Oddelenie organizačné a vnútornej správy,
- Oddelenie ekonomické,
- Oddelenie sociálne,
- Oddelenie majetkové a strategického rozvoja,
- Oddelenie územného plánovania, životného prostredia, investičnej činnosti a stavebný úrad.

Organizačná štruktúra

Prednosta mestského úradu
 -riadenie mestského úradu (0,6)
 - majetok mesta (0,2)
 - strategický rozvoj, nenávratné finančné výpomoci (0,2)

Oddelenie organizačné a vnútornej správy

Matrika, evidencia obyvateľstva, osvedčovanie listín a podpisov (1)

Sekretariát primátora (0,5)

Podateľňa MsÚ (0,5)

Doručovanie (0,5)

Oddelenie ekonomické

Rozpočtové hospodárenie , školská agenda (0,8 + 0,2)

Učtáreň (2)

Správa miestnych daní, pokladňa, účtovanie st. úrad, matrika (0,8 + 0,2)

Personálna agenda
 Mzdová agenda a evidencia dochádzky (0,4 + 06)

Účtovné prostriedky ŠR a EÚ, úrad práce (0,4)

Majetok mesta (0,5)

Oddelenie bytovej politiky a pohrebníctva

Správa bytového fondu a tepelného hospodárstva (1,5)

Pohrebníctvo – odborná činnosť (0,5)

Kurič, údržbár bytov (1,5)

Pohrebníctvo, údržba cintorína – manuálna činnosť (1)

Oddelenie územného plánovania, životného prostredia a stavebný úrad

Stavebný úrad (1)

Územné plánovanie, investičná činnosť, ŽP, doprava (1)

Vodič, údržbár (2)

Kompostáreň (1)

Povodňová ochrana (2)

Správa odpadového hospodárstva a ochrany ovzdušia (0,5)

Oddelenie sociálne

Sociálna ochrana (1)

Klub dôchodcov, stravovanie dôchodcov (0,5)

Pomoc v kuchyni DOS (0,5)

Komunitné centrum (1)

Upratovanie MsÚ MN 37, a MsÚ MN 34 (1)

Partnerstvá mesta

Mesto Spišské Podhradie je členom viacerých partnerstiev na regionálnej ako aj medzinárodnej úrovni.

Mesto Spišské Podhradie je členom Mikroregiónu Spišský hrad- Podbranisko, MAS LEV, je členom Oblastnej organizácie cestovného ruchu SPIŠ-TATRY- PIENINY.

Mikroregión Spišský hrad – Podbranisko je združením jedného mesta, 14 obcí a troch občianskych združení kde iniciátorom vzniku bolo práve Spišské Podhradie uvedomujúc si potrebu spoločného riešenia otázok rozvoja daného regiónu s cieľom zvýšiť potenciál regiónu a dosiahnuť vyššiu atraktivitu daného územia.

Mikroregión je taktiež členom Miestnej akčnej skupiny LEV (MAS), ktorá je pracovnou a iniciatívnou skupinou zameranou na regionálny rozvoj zdola nahor, čiže pomáha spracovávať projekty na najnižšej úrovni NUTS V. Združuje verejný sektor, súkromný sektor, aktívnych obyvateľov a ostatných dôležitých aktérov na miestnej úrovni.

Sídlom mikroregiónu je Spišské Podhradie:

Mikroregión Spišský Hrad- Podbranisko

Mariánske námestie č. 37

053 04 Spišské Podhradie

MAS LEV sídli v Levoči:

MAS LEV

Námestie Majstra Pavla 28

054 01 Levoča

Spišské Podhradie a mesto Vrbové (okres Piešťany)

Partnerstvo Spišské Podhradie s mestom Vrbové je uzavreté na základe Zmluvy o družobných vzťahoch na obdobie rokov 2015 až 2018. Cieľ rozvoja obojstranných priateľských vzťahov spočíva v prehĺbovaní, upevňovaní a efektívnom využívaní obojstrannej spolupráce, berúc do úvahy prostriedky, ktoré majú zmluvné strany k dispozícii. Vytvorenie a udržanie priamych priateľských stykov medzi občanmi obidvoch miest je prednostné. Obidve strany považujú za nevyhnutné k spolupráci pripojiť komunálne správy, ako aj inštitúcie, spoločnosti, podniky, organizácie na teritóriu obidvoch miest Vrbové a Spišské Podhradie. Priateľské vzťahy a obojstranná spolupráca sa budú ďalej rozvíjať prostredníctvom výmenných návštev delegácií obidvoch miest Vrbové a Spišské Podhradie.

Zahraniční partneri mesta Spišské Podhradie:

- Town of Pinetop lakeside- partner od 26.10.1996
- City of Show Low- partner od 26.10.1996
- Gmina Glogow Malopolski- partner od 30.08.1998
- Miasto i Gmina Ogrodzieniec- partner od 25.08.2002

Rozvojové dokumenty mesta

Mesto Spišské Podhradie má spracovaný **Územný plán mesta Spišské Podhradie a časti Katúň**. Územný plán mesta je základným nástrojom, v ktorom sa stanovuje funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia, vytvárajú sa predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitým zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja s ohľadom na šetrné využívanie prírodných zdrojov.

Mesto Spišské Podhradie má spracovaný **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta 2004-2015**, v ktorom boli stanovené hlavné oblasti rozvoja a to:

- Oblasť č.1: Čisté mesto, poľnohospodárstvo, vodné a lesné hospodárstvo
- Oblasť č.2: Pamiatky
- Oblasť č.3: Kultúra
- Oblasť č.4: Vzdelávanie
- Oblasť č.5: Sociálna oblasť
- Oblasť č.6: Bývanie
- Oblasť č.7: Bezpečnosť občanov
- Oblasť č.8: Doprava
- Oblasť č.9: Zamestnanosť a podnikateľské prostredie
- Oblasť č.10: Regionálna spolupráca
- Oblasť č.11: Cestovný ruch
- Oblasť č.12: Šport a oddych
- Oblasť č.13: Angažovanosť občanov

Ciele stanovené v jednotlivých oblastiach sa mesto snažilo naplňať a to jednak prostredníctvom podpory a realizácie aktivít, ktoré boli financované jednak z mestského rozpočtu ako aj prostredníctvom získania nenávratných finančných prostriedkov z fondov EÚ ale aj rôznych dotačných programov ministerstiev SR.

Tabuľka č. 35 Prostriedky získané z Ministerstva kultúry SR: "Obnov si svoj dom"

Rok	Pridelená dotácia
2007	4 638 000,- Sk
2008	8 601 000,-SK
2009	1 147 759,-€
2010	203 291,-€
2011	212 757,-€
2012	306 356,-€
2013	154 500,-€
2014	135 500,-€

Zdroj: MsÚ

Tabuľka č. 36 Zoznam projektov realizovaných v programovom období EÚ 2007-2013

Realizácia	Názov projektu	Výška pomoci (Eur)	Operačný program
04/2008-03/2010	TSP v Spišskom Podhradí	45 244,36	OPZaSI
11/2010-10/2012	Sociálna práca v komunite	52 804,80	OPZaSI
10/2009-05/2021	Rekultivácia skládky TKO v Spišskom Podhradí	494 160,-	OPŽP
08/2012-11/2013	Povodňová ochrana recipientu Vavrinčov potok ev. číslo 158 Spišské Podhradie	438 491,-	OPŽP

01/2014-09/2015	Kompostáreň	574 425,-	OPŽP
08/2014-12/2015	Výstavba verejnej kanalizácie a čistiarne odpadových vôd v Spišskom Podhradí	2 791 660,58	OPŽP
03/2014-12/2015	Lokálna stratégia komplexného prístupu	870 500,-	ROP
11/2014-12/2015	Stavebné úpravy meštianskeho domu, Starý Jarok 44, na regionálny dom tradičných remesiel Spišské Podhradie	1 879 027,-	ROP
11/2013-04/2015	Komunitné centrum Spišské Podhradie	203 088,-	ROP
2013	Adaptácia – rekonštrukcia nevyužitých podkrovných priestorov školy na kmeňové učebne, Palešovo nám. 9, Spišské Podhradie	636 487,71	ROP

Zdroj: Centrálny register projektov: <http://www.crp.gov.sk/>

Komunitný plán Mesta Spišské podhradie na rok 2012-2020

Uvedený dokument je základným dokumentom na stanovenie rozvoja v sociálnej oblasti mesta a je spracovaný v súlade so zákonom č. 447/2008 Z. z. o sociálnych službách. Komunitný plán je významným koncepčným, strategickým a záväzným dokumentom, ktorý stanovil hlavné ciele a priority rozvoja sociálnych služieb:

Hlavný cieľ : Zvýšenie kvality a dostupnosti sociálnych služieb pre občanov mesta

Priority:

1. Podpora zotrvania občanov obce v ich prirodzenom prostredí, poskytovanie pobytových služieb iba v súlade s potrebou intenzívnej pomoci - poskytovať pobytové služby len vtedy, ak terénne služby .
2. Zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb a sociálneho poradenstva poskytovaných mestom.
3. Vytvoriť organizačné a materiálne podmienky na realizáciu úloh mesta podľa sociálnej legislatívy a Komunitného plánu sociálnych služieb .(Zdroj: Komunitný plán mesta Spišské Podhradie na roky 2012-2020).

Rozpočet mesta

Základným nástrojom hospodárenia obce je rozpočet na príslušný kalendárny rok. Na základe uskutočnenej analýzy finančného riadenia mesta je možné konštatovať, že mesto je finančne stabilné, má dostatočné administratívne a finančné kapacity na čerpanie európskych štrukturálnych a finančných fondov v programovom období 2014-2020.

Tab. č.37 Prehľad rozpočtu mesta v tis.

Prehľad rozpočtu mesta				
Rok	Príjmy		Výdavky	
	Rozpočet	skutočnosť	Rozpočet	skutočnosť
2012	4 518 949,00	4 405 011,00	4 518 949,00	4 329 480,00
2013	3 938 041,00	3 703 850,00	3 938 041,00	3 666 894,00
2014	5 806 687	4 465 315,30	4 145 948	2 789 135,87

Zdroj: MsÚ

Najdôležitejšie kapitálové výdavky mesta v roku 2014

- Lokálna stratégia komplexného prístupu – výstavba chodníkov v meste Spišské Podhradie v roku 2014 poskytnutých z MPaRV SR 433 513,96 €
- Kompostáreň na zhodnocovanie bioodpadu v meste Spišské Podhradie – poskytnutých z MŽP v roku 2014 SR 212 524,91 €
- Komunitné centrum Spišské Podhradie – MPaRV SR v roku 2014 – 91 265,59 €
- Výstavba kanalizácie IBV – dotácia z Environmentálneho fondu 189 190,37 €
- Povodňová ochrana recipientu Vavrincov potok – MŽP 2014 – 396 324,85 €
- Kamerový systém – PSK 2014 - 4000 €
- Pôdohospodárska platobná agentúra – Obnova parku na Mariánskom námestí, Obnova verejných priestranstiev na Mariánskom námestí, Múzeum, Autobusová zastávka- v roku 2014 – 100 394,49 € (Zdroj: MSÚ)

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

1.2.1 STEEP analýza

Pri určení ďalšieho rozvojového smerovania mesta je dôležité, okrem analýzy vnútorného prostredia, uskutočniť taktiež analýzu širších, nadregionálnych resp. iných vonkajších faktorov a to v sociálnej, technologickej, ekonomickej, ekologickej a politickej oblasti. Ide o definovanie problémov ale aj zámerov na celoštátnej a nadnárodnej úrovni, ktoré môžu vplyvať na rozvoj mesta. Ide o učenie vonkajších faktorov, pri ktorých nemožno ovplyvniť aj ich vzájomné ovplyvňovanie a pôsobenie.

Sociálne faktory

Medzi najdôležitejšie sociálne faktory patria trendy demografického vývoja spoločnosti. Vo všeobecnosti je možné hovoriť o znižovaní celkového počtu obyvateľov, znižovaní počtu detí a zvyšovaní počtu seniorov, zvyšovaní priemerného veku obyvateľov, o migrácii obyvateľstva z dôvodu nedostatku pracovných príležitostí. Dôležitým faktorom je aj meniaci sa životný štýl, ktoré sa prejavuje rýchlym životným tempom, množstvo stresových situácií, sedavý spôsob života bez pravidelných športových aktivít, nezastaviteľný rozvoj techniky a technológie a jej využívanie v každodennom živote. Uvedenému trendu zodpovedá nárast negatívnych javov v spoločnosti ako nárast kriminality, zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľstva. Vplyvom uvedeného neustále dochádza k oslabovaniu tradičných ľudských hodnôt, ale na druhej strane sa posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty, ktoré sa týkajú stravovania, bývania a celkového životného štýlu.

Pri analýze vonkajšieho prostredia, vplyvom sociálnych faktorov, je nutné poukázať, že Prešovský kraj má v rámci Slovenskej republiky najvyššiu pôrodnosť a najvyšší prirodzený prírastok obyvateľstva. Vplyvom migrácie je však celkový prírastok obyvateľstva len druhý najvyšší v SR.

Technologické faktory

Medzi najdôležitejšie technologické faktory patrí rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných čo má za následok zvyšovanie produktivity, kvality výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov, s tým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné nielen prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas, káblová televízia.). K dispozícii sú aj vyspelejšie informačno-komunikačné technológie (počítače, internet, mobilné telefóny) a zariadenia domácej zábavy (domáce kiná, prehrávače hudby a videa, tablety, herné konzoly). Dôležitým vonkajším faktorom rozvoja je zavedenie **eGovernmentu**, ktorý sa na Slovensku začal v roku 1995 s prijatím zákona č.261/1995 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy, ktorý predstavuje informatizáciu resp. elektronizáciu verejnej správ. Ide o využívanie informačno-komunikačných technológií v rámci inštitúcií verejnej správy, vďaka ktorým je možné efektívne a promptne zabezpečiť splnenie prioritných potrieb obyvateľstva súvisiacich s činnosťou a poskytovaním konkrétnych služieb jednotlivých orgánov verejnej správy.

V súčasnosti, keď stále prevláda klasická forma doručovania žiadostí v listinnej podobe, je cieľom zavedenia elektronických schránok efektívnejšia a rýchlejšia elektronická komunikácia s verejnou správou.

Ekonomické faktory

Do roku bolo možné na Slovensku zaznamenávať pozitívny makroekonomický vývoj a rast životnej úrovne obyvateľov., ale ďalší vývoj bol poznačený ekonomickou krízou, ktorá sa týkala všetkých sfér života, jednak výrobných oblastí, dopravy, obchodu, finančného kapitálu a spotreby. Obdobie krízy nepriaznivo vplyva na podniky, podnikateľov, verejný sektor, neziskový sektor, ako aj samotných obyvateľov. Kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku nie je hodnotená ako dobrá. Počas prvého štvrtroka r. 2014 však zaznamenalo rast viacero hodnotených položiek. Zlepšil sa aj prístup k finančným zdrojom, za čo môžu nižšie úroky a lepšie podmienky splácania. Napriek zhoršovaniu externých podmienok na podnikanie dokážu podniky zlepšovať svoje fungovanie a vnútorné procesy a takýmto spôsobom brzdiť celkový prepád kvality podnikateľského prostredia. Prešovský samosprávny kraj patrí medzi kraje ktoré zaostávajú za rozvojom ostatných slovenských regiónov ako aj regiónov EU. Jeho úroveň HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily nedosahuje ani 40 % úrovne v súčasných krajinách EU. A aj keď nárast sa postupne znižuje, toto znižovanie je mierne a pri súčasných tempách rastu by hospodárstvo Prešovského kraja dosiahlo hladinu Európskej únie až v roku 2259. Prešovský kraj sa na tvorbe celoštátneho hrubého produktu (HDP) podieľa najmenším podielom zo všetkých krajov Slovenska. Najvýznamnejším odvetvím hospodárstva Prešovského kraja je obchodná činnosť, ktorej sa v regióne venuje najviac podnikateľských subjektov. K významným hospodárskym odvetviam patrí aj spracovateľský priemysel, predovšetkým potravinársky, založený na poľnohospodárskej produkcii, odevný, textilný, drevospracujúci priemysel. V priemysle Prešovského kraja je zamestnaných približne 34 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Ekologické faktory

V súčasnosti pretrvávajú znečisťovanie životného prostredia (ovzdušia, vôd a pôdy), poškodzovanie zdravia ľudí, populačná explózia, kyslé dažde, skleníkový efekt, zväčšovanie ozónovej diery, znižovanie tvorby kyslíka, ohrozenie biodiverzity, úbytok a znehodnocovanie pôdy, rozširovanie púští, úbytok lesov, nadmerné čerpanie nerastných zdrojov, nárast objemu odpadov a problémy s ich odstraňovaním. Hrozba zmeny klímy a jej negatívnych dôsledkov predstavuje v súčasnosti vážny problém. Najnápadnejším prejavom klimatickej zmeny je globálne otepľovanie. Popri čoraz častejších extrémnych prejavoch počasia (vlny horúčav, dlhšie trvajúce a intenzívnejšie sucha, silnejšie a prudšie búrky, povodne a pod.) treba do budúcnosti počítať najmä s rozšíreným výskytom hmyzích a iných škodcov ako aj ľudských patogénov. Významným dôsledkom klimatickej zmeny bude ústup horských ľadovcov, častejší výskyt nebezpečných poveternostných javov a nárast hladiny svetových oceánov. Súčasná klimatická a energetická politika EÚ sa zameriava na 3 ciele: zníženie emisií skleníkových plynov, zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov a úspora primárnej energetickej spotreby.

Politické faktory

Z medzinárodného hľadiska možno považovať za najvýznamnejšie politické faktory poslednej dekády najmä vstup SR do NATO (2004), EÚ (2004) a Schengenského priestoru (2007), zavedenie eura (2009), globalizáciu ekonomiky a životného štýlu. Na zmiernenie dopadov ekonomickej krízy sú prijímané politické rozhodnutia v oblasti znižovania verejných výdavkov a zvyšovania príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Rozpočty samospráv sú v podobe nižších príjmov v rámci podielových daní. Kvalitný výkon prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy, najmä v oblasti školstva a sociálnych služieb je obmedzený znižovaním noriem, a tým aj finančnými možnosťami na rozvoj týchto oblastí. Na Slovensku je možné pozorovať nízku dôveryhodnosť obyvateľov najmä v oblasti justície, korupčného správania vo verejnej správe a čerpania eurofondov. spôsobujú obmedzenie výdavkov domácností na základné potreby, a to najmä v kategórii najmä mladých ľudí s rodinami a dôchodcov. Sociálno-ekonomická situácia niektorých skupín obyvateľstva je taká nepriaznivá, že sú odkázaní na pomoc obce či štátu. Vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity sa stávajú pre niektoré skupiny obyvateľov nedostupné z ekonomických dôvodov.

1.2.2 Analýza konkurencie

Analýzu konkurencie mesta Spišské Podhradie je možné vyhodnotiť z hľadiska občanov, návštevníkov a investorov.

Občania

Mesto Spišské Podhradie uskutočňuje aktivity a projekty, ktorými prispieva k zlepšovaniu kvality života svojich občanov. Mesto je aktívnym organizátorom tradičných a vyhľadávaných športových, kultúrnych a spoločenských udalostí, mnohokrát s nadregionálnym významom. Ďalej sú to aktivity v oblasti: školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania a občianskej vybavenosti, cestovného ruchu, dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Mesto Spišské Podhradie zaznamenáva nárast počtu obyvateľov. Mesto uskutočňuje výstavbu novej lokality na bývanie, uskutočňuje rozširovanie nájomného bytového fondu mesta, uskutočňuje iné investičné aktivity s cieľom neustáleho zlepšovania prostredia pre svojich obyvateľov, čomu nasvedčuje aj zoznam zrealizovaných projektov a investičných aktivít mesta za posledných rokov.

Návštevníci

Z hľadiska návštevnosti mesto Spišské Podhradie zaznamenalo pozitívny trend. Je vyhľadávaným miestom turistov, nachádzajú sa tu zaujímavé a vyhľadávané prírodné lokality a najdôležitejším a k najnavštevovanejším miestam patrí Spišský hrad, nezanedbateľnou nie je ani mestská pamiatková rezervácia Spišská Kapitula . Mesto organizuje a podporuje mnoho kultúrno-spoločenských i športových aktivít. Mesto je členom Miestnej akčnej skupiny (MAS) LEV a súčasťou Mikroregiónu Spišský Hrad- Podbranisko a vyvíja partnerskú spoluprácu aj mimo územia Slovenska.

V konkurenčnom prostredí v oblasti cestovného ruchu má mesto potenciál na prilákanie turistov na dlhší pobyt. Pôsobí tu však regionálna, slovenská i celoeurópska konkurencia v poznávacom, ako aj v letnom i zimnom pobytovom cestovnom ruchu, či už v poznávaní histórie, návštev hradov a zámkov, wellnessu, letného kúpania, zimných športov, i agroturistiky. Pre miestnych aktérov v cestovnom ruchu to znamená intenzívne sa zaoberať skvalitňovaním ponuky služieb, tvorbou a propagáciou regionálnych produktov na vhodne zvolených trhoch, hľadaním špecifik a vytvorením komplexných služieb cestovného ruchu, ktoré budú poskytované celoročne.

Podnikatelia

Konkurenčné prostredie v oblasti vytváraní možností pre príchod investorov môžeme v meste považovať za nevyhovujúce, nakoľko v meste nie je zriadený priemyselný park a je v blízkosti krajské mesto s funkčným priemyselným parkom. Investori, podnikateľské subjekty, obchodné prevádzky, obchodné centrá v krajskom, ale aj okresnom meste prinášajú zamestnanosť pre miestnych obyvateľov, ako aj nové služby, ktoré znamenajú väčší výber, viac možností pre spotrebiteľov a konkurenčné prostredie pre existujúcich poskytovateľov. V meste sa nachádzajú chátrajúce priestory po zrušených podnikoch výroby predstavujú voľný priestor pre podnikateľov.

1.4 Zhodnotenie súčasného stavu

1.4.1 Analýza SWOT

Analýza SWOT patrí medzi základné nástroje strategického plánovania prostredníctvom určenia silných a slabých stránok územia , ktoré odrážajú statický , momentálne existujúci stav v území v jednotlivých oblastiach. Taktiež odzrkadľuje dynamiku možného vývoja a to prostredníctvom príležitostí a ohrození v jednotlivých oblastiach. Prostredníctvom SWOT analýzy je možné získať odpoveď na otázku: „Kde sa teraz nachádzame?“ kedy je možné jasne definovať východiskovú situáciu a na základe uvedených a zistených skutočností sformulovať stratégiu. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve z hľadiska vnútorných faktorov – čo je v súčasnosti v území pozitívne a negatívne. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú predpoklad vplyvu vonkajších faktorov na budúci rozvoj územia.

SWOT analýza je uskutočnená v nasledovných oblastiach:

- Školstvo a vzdelávanie
- Sociálna a zdravotná oblasť
- Kultúra, kultúrne dedičstvo, spoločenský život a šport
- Životné prostredie
- Technická infraštruktúra

- Ekonomický rozvoj
- Cestovný ruch

Školstvo a vzdelávanie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - dostatočná kapacita a dobrá dostupnosť materskej školy a základných škôl, - materská škola v meste poskytujúca celodennú starostlivosť, - dostatočná priestorová kapacita MŠ, väčšina detí pokračuje v štúdiu na ZŠ, dobrá dostupnosť aj pre deti zo soc. znevýhodneného prostredia - základné školy v meste sú plneorganizované, s právnou subjektivitou, - súčasťou škôl sú školské zariadenia – školské kluby detí a školské jedálne, dostatočná priestorová kapacita, celodenné využívanie učební (vyučovanie, krúžková činnosť, ŠKD, iné vzdelávacie a voľno-časové aktivity), - zvýšený záujem žiakov a rodičov o štúdium v ZUŠ, - získavanie kvalifikovaných pedagógov do ZUŠ, - dobrá poloha budovy ZUŠ, - úspešné využívanie možností získať nenávratné finančné prostriedky z cudzích zdrojov, - rekonštrukcia škôl, zníženie energetickej náročnosti budov, - zlepšovanie materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu, zavedenie moderných didaktických pomôcok, - Kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci na školách, - vzdelávanie a rozvoj zamestnancov, - ochota pedagógov vzdelávať sa a rozvíjať svoje zručnosti, - využívanie alternatívnych prvkov vo výchovnovzdelávacom procese - rekonštrukcia ihrísk, - pripojenie na internet, - VŠ Spišská Kapitula. 	<ul style="list-style-type: none"> - zvyšujúci sa vekový priemer pedagógov - nedostatok finančných zdrojov na prevádzku škôl a školských zariadení, ich rekonštrukciu, vybavenie a odmeňovanie zamestnancov, - potreba celkovej rekonštrukcie, modernizácie, zníženia energetickej náročnosti, zlepšenia estetiky prostredia a uskutočnenie bezbariérových úprav, - zastaranosť časti didaktických pomôcok a materiálno - technického vybavenia škôl, - zlý technický stav telocvični, priestorov na uskutočňovanie športových a telovýchovných aktivít a nedostatočné športové vybavenie, - nedostatočná bezbariérová úprava vzdelávacích a voľno-časových priestorov pre deti so zdravotným znevýhodnením, nedostatočné vybavenie špeciálnymi pomôckami, - nedostatočný monitoring detí vzdelávaných mimo SK, neexistujúca štatistika, - chýba stredoškolská vzdelávacia inštitúcia, ktorá by prepojila potreby trhu práce s odborným vzdelaním.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - ďalší rozvoj informatizácie spoločnosti a jeho uplatnenie vo vzdelávacom procese, - ďalšie vzdelávanie zamestnancov školstva, 	<ul style="list-style-type: none"> - pokles počtu detí a žiakov na školách, - pretrvávajúci nedostatok financií v rezorte školstva, - nedostatočné finančné ohodnotenie práce pedagógov, odchod

<ul style="list-style-type: none"> - účasť škôl v medzinárodných projektoch, spolupráca škôl s ďalšími subjektmi (podniky, MVO, inštitúcie), - novelizácia školskej legislatívy, - získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií, ŠR, sponzorov, - aplikácia aktívnych vyučovacích metód, - zvyšovanie kvality vzdelávania pedagógov, - využívanie školských zariadení a areálov škôl počas prázdnin, - zriadenie strednej odbornej školy. 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagógov do iných odvetví a krajín, starnutie populácie, starnutie pedagógov, - zvyšovanie nákladov na prevádzku škôl a školských zariadení, nárast cien energií (znižovanie počtu žiakov a následne zdrojov financovania).
--	---

Sociálna a zdravotná oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Záujem neverejných poskytovateľov o aktivity v sociálnych službách a podnikanie v tejto oblasti - Mesto ako poskytovateľ terénnych sociálnych služieb (opatrovateľská služba, terénna sociálna práca) - Mesto zabezpečuje základné sociálne poradenstvo - Aktivačné činnosti organizovaná mestom; - Podpora aktivít občanov a MVO v sociálnej oblasti formou dotácií, - Chránené pracovisko-3 zamestnanci - Poskytované bývanie v mestských nájomných bytoch, aj v bytoch nižšieho štandardu - Mesto má evidovanú opatrovateľskú službu - Príspevok na stravovanie - DSS pre zdravotne postihnutých občanov - Aktivity samosprávy v oblasti MRK: program terénnej sociálnej práce, organizovanie verejnoprospešných prác pre získanie pracovných návykov, finančné príspevky a úľavy na vzdelávanie detí- zriadené Komunitné centrum - Vytvorené podmienky pre vzdelávanie a rozvoj detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (špeciálne triedy, integrovaní žiaci, špeciálni pedagógovia), 	<ul style="list-style-type: none"> - Nie je zriadené denné centrum pre seniorov - Chýbajú ambulantly služby typu denný stacionár - Chýbajú pobytové zariadenia poskytujúce komunitné sociálne služby pre seniorov s cieľom udržiavať ich aktívny prístup k životu - Chýbajú zariadenia: denné stacionáre pre zdravotne postihnutých, - Chýbajúci monitorovací a signalizačný systém na privolanie pomoci, - Nedostatočná bezbariérovosť jestvujúcich objektov občianskej vybavenosti <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chýbajúca ambulancia dermatológie, gynekológie, očné a ostatné špecializované ambulancie - Nutnosť vycestovať za odbornými vyšetreniami

<ul style="list-style-type: none"> - Komunitné centrum <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existencia ambulantnej zdravotnej starostlivosti, špecializovanej ambulantnej starostlivosti. 	
<p>Príležitosti</p> <p>Sociálne služby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozvoj terénnych sociálnych prác - Rozvoj ambulantných sociálnych služieb - Výstavba zariadenia pre seniorov - Využitie fondov EÚ - Spolupráca Mesta v sociálnej oblasti s PSK, MVO, inými samosprávami a ďalšími domácimi a zahraničnými organizáciami - Záujem o dobrovoľníctvo v sociálnej oblasti, - Práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií - Vzdelávanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce <p>Marginalizované rómske komunity</p> <ul style="list-style-type: none"> - Využitie fondov EÚ (MRK ako horizontálna priorita NSRR SR) - Využitie nástrojov aktívnej politiky trhu práce ÚPSVaR <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zriadenie nových špecializovaných ambulancií 	<p>Hrozby</p> <p>Sociálne služby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok financií v sociálnej oblasti, nedostatočná podpora sociálnych služieb zo strany PSK a štátu - Nárast počtu obyvateľov vyžadujúcich sociálne služby (starnutie populácie, zhoršenie ekonomickej situácie - Migračné saldo, odchod kvalifikovanej pracovnej sily <p>Marginalizované rómske komunity</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvýšené tempo rastu počtu rómskych obyvateľov (prirodzený prírastok a prírastok sťahovaním) - Nárast počtu MRK vyžadujúcich sociálne služby - Nedostatok pracovných príležitostí pre Rómov, obmedzená možnosť uplatnenia sa na trhu práce <p>Zdravotníctvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nezáujem o zriadenie špecializovaných ambulancií zo strany zriaďovateľa (PSK) - Spádovosť zdravotníckych zariadení

Kultúra, kultúrne dedičstvo, spoločenský život a šport

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokalita svetového dedičstva UNESCO „Levoča, Spišská hrad a pamiatky okolia“ - Bohatý kultúrno-historický potenciál - Turistické zaujímavosti (Dreveník, Sivá Brada,) - Koncentrácia hodnotných pamiatok v kombinácii s prírodným bohatstvom, Spišský Jeruzalem - Rozmanitosť kultúrneho života v meste - Dostatok kvalifikovaných odborníkov pôsobiacich v oblasti kultúry, aktívna kultúrna inštitúcia- Mestské kultúrne stredisko - Podpora kultúry zo strany Mesta: poskytovanie financií pre inštitúcie, organizovanie podujatí Mestom, koordinácia podujatí v meste, niektoré kultúrne objekty v majetku mesta, rekonštrukcia kultúrnych objektov vo vlastníctve mesta - Záujem obyvateľov o kultúru, návštevnosť podujatí, - Existencia a fungovanie TIC - Základná umelecká škola - Knižnica- modernizovaný knižný fond, využívanie doplnkových zdrojov financovania, - Zriadenie Domu tradičných remesiel, Pamätnej izby Jána Harmattu, múzea, - Aktívne medzinárodné partnerstvá <p>Šport</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozmanitosť športového života v meste: existujúce možnosti pre športovanie a relaxáciu, široký výber športových odvetví i netradičných a nových, dlhodobá tradícia viacerých športových podujatí - Pôsobenie futbalového klubu - Podpora športu zo strany Mesta – financie pre športový klub, organizovanie športových a pohybových podujatí mestom 	<p>Kultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočné financovanie kultúry - Chýbajúce a nedostatočne využité kultúrne inštitúcie: chýba multifunkčné kultúrne centrum - Nedostatočné využívanie pamiatkových objektov na kultúrne účely, nedostatočné previazanie kultúry a CR, - Nepriaznivý technický a prevádzkový stav niektorých kultúrnych inštitúcií (kino) - Nedostatočná starostlivosť o kultúrne dedičstvo: neukončená obnova niektorých pamiatkových objektov, nedostatočná údržba a rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - Nefungujúce kino, - Knižnica- zastarané IKT - Koncertná sála v objekte ZUŠ- nedokončená výstavba - Nedostatočná priestorová kapacita pre organizovanie kultúrno - spoločenských aktivít regionálneho významu - Nedostatočná ozvučovací a svetelná technika pre organizovanie kultúrno-spoločenských aktivít - Chýbajúce zázemie pre organizovanie kultúrno-spoločenských aktivít <p>Šport</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočné financovanie športu (financie zo strany VÚC a štátu, sponzoring), vysoká cena produkcie podujatí - Nevysporiadané vlastnícke vzťahy pozemkov pod mestským futbalových štadiónom - Nedostatočný stavebno-technický stav futbalového štadiónu, - Neexistujúce zázemie pre uskutočňovanie zimných športov - Zlá materiálno-technická vybavenosť škôl v oblasti športu a telesnej výchovy, zlý stav vonkajších školských areálov

<ul style="list-style-type: none"> - Vysoký záujem o zimné športy - Modernizácia športových zariadení vo vlastníctve mesta, - Záujem detí o mimo vyučovacie aktivity a záujmovú činnosť, - široká ponuka podujatí a voľno-časových aktivít organizovaných školami (MŠ, ZŠ a ZUŠ), školskými zariadeniami (ŠKD a CVČ) a Mestom, - Existencia vhodných plôch na zriadenie mestského kúpaliska, rekreačných zón - Existujúca štúdia výstavby rybníka - Vysoký záujem miestneho obyvateľstva a návštevníkov mesta a regiónu o doplnkové športové vyžitie (kúpalisko, plaváreň) - Technická pripravenosť výstavby viacúčelovej športovej haly - Združenie Podbranisko 	<ul style="list-style-type: none"> - Nie je zriadená viacúčelová športová hala, neúspešná žiadosť o NFP na zriadenie/výstavbu viacúčelovej športovej haly - opotrebovanosť športovísk - Nedostatočne využívané prírodné zdroje na oddych, - Nedostatok rekreačných zón - Neexistencia účelovej plochy na výučbu dopravnej výchovy
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizácia kultúrneho domu na multifunkčné kultúrne centrum - Zriadenie prírodného amfiteátra, obstaranie pódia - Zriadenie dopravného ihriska - Využitie fondov EÚ na rekonštrukciu pamiatkových objektov, kultúrnych a športových objektov, verejných zón - Výstavba umelej ľadovej plochy s príslušnou infraštruktúrou, - Spolupráca inštitúcií pôsobiacich v oblasti kultúry a cestovného ruchu, - Vytváranie partnerstiev susedných obcí k budovaniu cykloturistických chodníkov a cyklotrás - Nadviazanie partnerstiev v rámci krajín V4 a Central Europe 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysoká cena produkcie kultúrnych a spoločenských podujatí, - prílišný dôraz na finančnú efektívnosť kultúrnych inštitúcií, následná komercializácia kultúry a zníženie kvality kultúrnej produkcie, - pamiatková zóna

Swot analýza – životné prostredie

<p>Silné stránky Územie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zachované urbanisticko-architektonické a prírodno-krajinárske celky v Spišskom Podhradí a bezprostrednom okolí, - Zachovaný ráz tradične štruktúrovaného sídla, so zachovanou štruktúrou využívaného územia, 	<p>Slabé stránky Územie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nevhodne využívané pozemky v chránenej lokalite a jej ochrannom pásme - Neobývané objekty s neustálym zhoršovaním ich stavebno-technického stavu
--	--

<ul style="list-style-type: none"> - Lúky priľahlé k Spišskému Podhradiu sú významnou botanicou lokalitou, - Udržiavaná verejná zeleň <p>Vzácné prírodné lokality a útvary:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prírodné chránené územia NATURA 2 000 Spišskopodhradské travertíny - Výsadba stromov v meste <p>Lesy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spracovaný dokument starostlivosti o dreviny <p>Voda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Protipovodňové opatrenia na potoku Vavrincov potok - Projektová dokumentácia na protipovodňové opatrenia na potoku Margecianka, - Významné zdroje pitnej vody. <p>Ovzdušie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <p>Ochrana prírody a krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Územie európskeho významu Spišskopodhradské travertíny <p>Odpadové hospodárstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Narastajúci objem separovaného odpadu, separuje sa : papier, plasty, kompozitné odpady, kovové obaly, sklo, bio odpad, batérie, veľkoobjemový odpad, stavebný odpad, elektroodpad, nebezpečné odpady. - Klesajúci trend vzniku odpadov - Materiálové zhodnocovanie zložiek komunálneho odpadu (predovšetkým plasty, sklo, papier) - Zriadená kompostáreň 	<ul style="list-style-type: none"> - Nevyužívané objekty v areály Spišskej Kapituly - Nevyužívaný/nedokončený objekt ZŠ - Málo využívané cirkevné objekty židovskej synagógy a evanjelického kostola, - Chýbajúca aktuálna a verejne prístupná mapa – monitoring územia o poškodzovateľoch/ nevedomých vlastníkoch územia/krajiny/ ŽP mesta, - Verejné priestranstvá v Spišskej Kapitule vykazujú značnú degradáciu plôch, materiálov, <p>Vzácné prírodné lokality a útvary:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočné využitie vzácných prírodných lokalít na oddychové aktivity pre obyvateľov a návštevníkov mesta, (nedostatok informačných zariadení, ktoré informujú o lokalitách na oddych), - Slabá propagácia top lokalít pre cestovný ruch, nedostatok náučných chodníkov, bežeckých trás, cyklotrás a akcií pre propagáciu území, ochranu prírody a krajiny - Nepriaznivý deštruktívny proces ťažby travertínu v lokalite Drevení- možné vyradenie z lokality UNESCO <p>Lesy, parky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klesajúca produkčná schopnosť lesov <p>Voda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komplexne protipovodňové oparenia (chýbajúca spolupráca so susednými obcami) <p>Ovzdušie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zvýšená hlučnosť a prašnosť - Zvyšovanie znečisťovania ovzdušia automobilovou dopravou <p>Ochrana prírody a krajiny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nevyužívanie obnoviteľných, alternatívnych zdrojov energie
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - Zber bioodpadu, zberu a zhodnocovania BIO odpadu - Mesto likviduje vytvárané čierne skládky, - Celoročné umiestnenie veľkokapacitných kontajneroch na Štefánikovej ulici 	<p>Odpadové hospodárstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komplikovaný vývoz komunálneho odpadu na sídliskách, pri bytových domoch - Vytváranie odpadu návštevníkmi územia
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spoločné riešenia problémových oblastí na úrovni mikroregiónu - MAS - Dôkladne vykonávané kompetencie subjektov verejnej a štátnej správy na úseku ŽP - Priestorová kapacita na zriadenie multifunkčného strediska - Podpora aktivít z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev - Inovácie v oblasti tvorby a ochrany ŽP - Zmena legislatívy v oblasti zodpovednosti za vytváranie a odstraňovanie čiernych skládok - Investície do environmentálnej výchovy a vzdelávania - Zber a zhodnocovanie BIO odpadu - Zefektívnenie systému triedeného zberu komunálnych odpadov - Zníženie poplatku za KO pre separujúcich občanov 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prírodné katastrofy (zosuv, povodne) - Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami

Swot analýza – Technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Dopravná infraštruktúra</p> <p>Cestná doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Napojenie na diaľničný úsek D1 <p>Autobusová doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zabezpečenie dopravy a spojenia s okolitými obcami prostredníctvom SAD <p>Letecká doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Blízkosť letiska Poprad a Košice s fungujúcim autobusovým prepojením 	<p>Dopravná infraštruktúra</p> <p>Cestná doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vedenie nákladnej dopravy cez centrum mesta a popri hradbách Spišskej Kapituly (vibrácie, následné statické narušenie objektov - Systém zásobovania nadrozmernými vozidlami v centre mesta - Nedostatočné oddelenie peších od motorových dopravných prúdov a ich kríženie - Nedostatočné parkovacie plochy, predovšetkým záchytné parkoviská - Nefungujúce parkovacie automaty – vybudovanie parkovacieho systému

<p>Technická infraštruktúra</p> <p>-</p> <p>Pitná voda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrá kvalita a dostatočné zdroje <p>Odpadové vody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - riešenie odkanalizovania celého mesta, t.j. postupná dostavba/prestavba kanalizácie <p>Plyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zásobené celé územie <p>Elektrická energia:</p> <p>Teplo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plynové kotolne <p>Verejné osvetlenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postupná modernizácia verejného osvetlenia <p>Kamerový systém:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fungujúci monitoring kamerovým systémom <p>Informačná infraštruktúra:</p> <p>Bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systematický rozvoj mesta a bytovej výstavby: spracovaný územný plán + zmeny a doplnky, vysoká intenzita bytovej výstavby najmä mestské nájomné byty, - Inžinierske siete: vybudované IS pre existujúcu bytovú zástavbu, pre plánované IBV Pivovar - Dostatočná kapacita IS pre rozvoj mesta, - Bytový fond: dostatok bytov - Realizované opatrenia zamerané na energetické úspory (merače 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočné riešenie krátkodobého parkovania v centre mesta, - Zvýšenie terénu cesty v Spišskej Kapitule s poškodzovaním Katedrály Sv. Martina, - Chýbajúce parkovisko pre odstávku autobusov a individuálnej dopravy návštevníkov Spišskej Kapitule, - Chýbajúce priechody pre chodcov, nedostatočné osvetlenie, - Zlý stavebno-technický stav lávok v intraviláne <p>Autobusová doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chýbajúca preprava spájajúca turistické ciele - Nevhodne lokalizovaná autobusová zastávka <p>Železničná preprava</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zrušené spojenie resp. prepojenie s hlavnou železničnou traťou smer Žilina- Košice <p>Nemotorová doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chýbajúce cyklochodníky, cyklotrasy <p>Technická infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednotná kanalizačná sieť pre splaškovú a dažďovú vodu, - nie je známe vedenie kanalizačnej siete vedúcej zo Spišskej Kapituly, <p>Pitná voda:</p> <p>Odpadové vody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neexistuje dažďová kanalizácia <p>Plyn:</p> <p>Elektrická energia:</p> <p>Teplo:</p> <p>Verejné osvetlenie:</p>
--	--

<p>tepla, zatepľovanie bytových domov) a obnovu bytového fondu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Značný podiel zelene v meste a okolí - Rekonštrukcia verejných priestranstiev , <p>Občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybavenosti: kultúrne, športové, sociálne a zdravotné inštitúcie, obchody a služby (aj budovanie nových prevádzok obchodu a služieb súkromnými investormi), - Viaceré objekty občianskej vybavenosti vo vlastníctve mesta, zhodnocovanie majetku mesta rekonštrukciou objektov občianskej vybavenosti (OÚ, MsÚ, Kultúrny dom, Dom smútku, cintorín...), - Realizácia bezbariérových úprav niektorých objektov a komunikácií <p>Bezpečnosť a poriadok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zabezpečená ochrana pred povodňami, - Kameraný systém 	<p>-</p> <p>Kameraný systém:</p> <p>Informačná infraštruktúra:</p> <p>Telekomunikačné siete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie je zriadená optická sieť <p>Bývanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Infraštruktúrou a parkovacími plochami - Zastaranosť inžinierskych sietí, nedostatok financií na ich rekonštrukciu, - Okolie bytových zón: znižujúci sa podiel zelene na sídliskách; neupravené parky - Nedostatočná údržba zelene; vysoká prašnosť v obytných zónach v blízkosti ciest;, nedostatok oddychových a pohybových zón; - Nedostatok parkovacích a garážových miest - Nedostatočné osvetlenie verejných plôch - Chýbajúce chodníky v lokalitách pri obytných domoch, v obytných častiach <p>Občianska vybavenosť</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepostačujúca kapacita cintorína - Vysoko nákladová starostlivosť o židovský cintorín - Vandalizmus - Nedostatok parkovísk a garáží <p>Bezpečnosť a poriadok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mimoriadne udalosti: nedostatočná údržba vodných tokov a brehových porastov (možný vznik povodňovej situácie)
<p>Príležitosti Technická infraštruktúra</p>	<p>Hrozby Technická infraštruktúra</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev, - Inovácie (finančne dostupné) v oblasti TI - využívanie obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie v meste - Rozširovanie e-služieb v SR - Výstavba ČOV, - Rozširovanie cintorína, urnová stena - Rozšírenie kamerového systému <p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vybudovanie parkoviska v lokalite medzi Spišskou Kapitulou a Pažicou - Uskutočňovanie výmeny povrchov ciest v historickej časti jadra mesta - Spracovávanie plánov cyklistických trás, - Vybudovanie SMS parkovacieho systému - Bývanie a služby občanom - Príprava nového IBV Pivovar - Revitalizácia zelene v obytných priestoroch, rozširovanie verejnej zelene - Povinná energetická certifikácia objektov - Možnosť čerpať financie na rozvoj bývania (dotácie a úverové programy zo štátneho rozpočtu a z fondov EÚ), na komunitné aktivity pre úpravu okolia, zelene (granty, napr. Zelené oázy Ekopolis), na opravu systematických chýb obytných domov (výhodné pôžičky a granty zo ŠFRB) a na znižovanie energetickej náročnosti domov (ERBD - program SLOVSEFF), - Vytvorenie obchodného strediska 	<ul style="list-style-type: none"> - Zmena klimatických podmienok spolu s dôsledkami na stave TI - Prírodné katastrofy (zosuv, povodne) <p>Dopravná infraštruktúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok financií na rekonštrukciu dopravnej infraštruktúry, inžinierskych sietí, technickej infraštruktúry <p>Bývanie a služby občanom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proces starnutia obyvateľstva, pokles pôrodnosti a nízky podiel detskej zložky - Znižovanie plôch zelene v obytných zónach na úkor parkovísk, - Časté a nepredvídateľné zmeny v legislatíve <p>Bezpečnosť a poriadok</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nárast reklamných plôch a informačných plôch
--	---

Swot analýza – Ekonomický rozvoj

<p>Silné stránky</p> <p>Aktivity samosprávy v oblasti podnikania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dobré hospodáriace mesto - Spracované aktuálne rozvojové dokumenty mesta (Územný plán mesta, PRM) 	<p>Slabé stránky:</p> <p>Nedostatočná podpora podnikania v meste:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočná propagácia miestnych - Nedostatočná propagácia mesta navonok, mesta ako územia vhodného pre investovanie, nevypracované komplexné
--	---

<ul style="list-style-type: none"> - Príprava ÚPD pre rozvojové lokality - Spolupráca Mesta s podnikateľmi (účasť podnikateľov na tvorbe legislatívy a strategických dokumentov mesta), <p>Trh práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Priaznivá vzdelanostná úroveň obyvateľstva v meste - x% obyvateľov mesta je ekonomicky aktívnych - Tzv. lacná pracovná sila - potenciál prílevu investorov - Dostatok kvalifikovanej a disponibilnej pracovnej sily - Efektívne využívanie doplnkových zdrojov zamestnávania <p>existujúca infraštruktúra pre podnikanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dostatok disponibilných priestorov pre podnikateľské činnosti - Vybudovaná technická infraštruktúra na plochách slúžiacich na podnikanie; - Strategická poloha – blízkosť D1 <p>pôsobenie podnikateľských subjektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Existencia 3-4 veľkých podnikov - zamestnávateľa - Rozvinuté malé a stredné podnikanie – reštauračné služby, pohostinstvá, ubytovanie, - Nové pracovné príležitosti v súvislosti s rozvojom CR - Sponzoring mestských kultúrnych, športových a spoločenských akcií podnikateľmi 	<p>investorské portfólio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nevyužívanie spoločnej propagácie mesta a podnikov; - Nedostatok motivácie pre začínajúcich podnikateľov; <p>Trh práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pokles obyvateľov v predproduktívnom veku, - Každoročné záporné migračné saldo spôsobuje každoročný úbytok obyvateľstva <p>Problémy trhu práce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok pracovných miest pre disponibilné pracovné sily v čase krízy; - Ťažké uplatnenie znevýhodnených skupín obyvateľov (starší občania nad 50 rokov, absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní); - Nevhodná štruktúra profesií na trhu práce (chýbajú najmä remeselné profesie) - Nefungujúci systém celoživotného vzdelávania <p>nedostatočná infraštruktúra pre podnikanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatočne využívané areály a objekty podnikov - Nevyužitá parcely pre investičné zóny, - Neexistujúci priemyselný park <p>problémy podnikateľských subjektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pokles produkcie v tradičných výrobných podnikoch - Nízka konkurencieschopnosť výroby - Malý počet investícií pre výrobu v meste - Vysoké finančné nároky a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania <p>nedostatočné podnikateľské prostredie:</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok investičného kapitálu a vlastných zdrojov v podnikoch, - Orientácia podnikov na dosahovanie krátkodobého zisku a exitujúcich zákazníkov
<p>Príležitosti Ekonomický rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ pri riešení problémov zamestnávania ohrozených skupín - Aktivity ÚPSVaR v oblasti rekvalifikačných kurzov, sprostredkovania zamestnania a poskytovania informácií, tiež udržania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných - Zvyšovanie flexibility trhu práce - Rozvoj domácich technologicky orientovaných firiem, ktoré budú tvorcami pracovných miest v budúcnosti - Rozvoj high- tech sektora, rozvoj informačných technológií v priemysle a službách môže spôsobiť lepší prístup k informáciám (poradenstvo, vzdelanie, zamestnanie) - Vytváranie partnerstiev, sietí a klastrov podporujúcich inovačný rozvoj - Možnosť intenzívnej medzinárodnej spolupráce v oblasti VaV, - Spracovaná Regionálna inovačná stratégia PSK, realizácia projektov navrhnutých v stratégii - Smerovanie politik EÚ (podpora výskumu, vývoja, rozvoja inovácií, informačných technológií, ...) - Väčšia podpora malých a stredných podnikateľov v porovnaní so zahraničnými investormi - Odstraňovanie administratívnych bariér podnikania na úrovni štátu (zjednotenie databáz, e-gov...) 	<p>Hrozby Ekonomický rozvoj</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neriešenie problému nekvalifikovaných až negramotných občanov a dlhodobo nezamestnaných - Odchod kvalifikovanej pracovnej sily z mesta do ekonomicky vyspelejších regiónov SR a do zahraničia - Nepriaznivý demografický vývoj (prognóza mierneho poklesu počtu obyvateľov a výrazného starnutia obyvateľstva) - Nadbytok absolventov vyštudovaných v odboroch, o ktoré nie je na trhu práce záujem - Pretrvávajúce nezájmu o technické vzdelanie - Nevytváranie dostatku pracovných miest v regióne pre ženy (potreba dennej dochádzky do práce) - Vyšší dopyt zamestnávateľov po pracovnej sile s nižším vekom - Prehĺbenie krízy, obmedzenie výdavkov, inflácia, prepúšťanie zamestnancov, sociálne napätie - Nestabilná, neprehľadná a často sa meniaci legislatíva, slabá vymožiteľnosť práva, korupcia a klientelizmus - Nedostatočný, neprehľadný a komplikovaný systém podpory MSP zo strany štátu, vysoké odvodové zaťaženie - - Nezabezpečenie trvalej udržateľnosti projektov financovaných z eurofondov

Swot analýza – Cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Danosti (NATURA 2000) - Historický a kultúrny potenciál - Tradícia usporadúvania kultúrno-spoločenských aktivít nadregionálneho významu vzbudzujúca záujem turistov - Podujatia Spišský Jeruzalem, Festival vína a medu/ VIA REGIA, Spišské folklórne slávnosti, UNESCO CUP, Podhradské trhy, 20 mierových kilometrov okolo Spišského hradu - Atraktívne prírodné prostredie v meste a okolí - Silný kultúrno-historický potenciál mesta - Atrakcie v meste a okolí - Existencia organizácií podporujúce cestovný ruch OZ MAS LEV, Spišský hrad - Podbranisko - Fungujúca spolupráca na nadregionálnej úrovni (PSK, KSK, Spišské biskupstvo), - Ponuka turistických zaujímavostí a podujatí v meste a okolí - Pôsobenie firiem v oblasti služieb a CR, - Fungujúce privátne ubytovanie v okolí - Existujúce kapacity na zriadenie ubytovania - Záujem Mesta o rozvoj CR - Nadviazané cezhraničné partnerstvá - Celoročné fungovanie TIC, TIC Spišská Kapitula - Turistický servis (sprievodcovská služba) - Spišský Salaš 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok nemotorizovaných trás; (nedostatok informačných zariadení, ktorými sú prezentované náučne chodníky) - Nedostatočná dopravná dostupnosť lokality - Chýbajúci cyklochodník cyklotrasa, - Zrušené železničné spojenie - Nedobudované letné a zimné rekreačné areály/oddychové zóny v meste a okolí - Nedostatočné využitie možností kultúrno-poznávacieho CR - Chýbajúce náučné chodníky - Nedostatočná propagácia mesta a okolia a profilácia mesta a okolia ako destinácie cestovného ruchu - Nedostatočná doplnková ponuka služieb cestovného ruchu - Nedostatočné využívanie kultúrneho a prírodného potenciálu, tradícií pre rozvoj cestovného ruchu, - Nevyužívané pamiatkové objekty v Spišskej Kapitule pre zriadenie doplnkových služieb, atraktivít a tradičných remesiel pre rozvoj cestovného ruchu - Neefektívne poskytovanie sprievodcovských služieb - Nedostatok pracovníkov v oblasti cestovného ruchu - Vysoké náklady na celoročné prevádzkovanie sprievodcovských služieb - Chýbajúce propagačné materiály v slovenskom a cudzích jazykoch pre rôzne cieľové skupiny, inzercia v magazínoch a internetových portáloch CR, - Spišské Podhradie ako tranzitné miesto pre turistov, - Nezáujem domácich obyvateľov o propagáciu vlastného územia, - Chýba komplexná ponuka služieb a produktov cestovného ruchu v regióne pre rôzne cieľové skupiny návštevníkov, vrátane služieb

	<p>vyššieho štandardu a zážitkových akcií pre rodiny s deťmi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neatraktívne služby (bezbariérovosť, oddychové miesta, sociálno-hygienické zariadenia), - Nevybudovaný integrovaný informačný systém cestovného ruchu (nedostatočné priestorové označenie, neprepojené informácie a rezervácie, slabo zmapované informačné objekty,) - Obmedzené možnosti samosprávy pri priamom manažmente cestovného ruchu - Chýba jednotná vizuálna identita mesta pri komunikácii s turistami, - nedostatočné turistické značenie v meste, - nevyužitý potenciál pre rozvoj agroturizmu
<p>Príležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zriadenie múzea na Spišskom hrade - Vhodné podmienky pre paragliding (Ostrá hora) - Rozvoj kultúrneho turizmu, športového turizmu(masové športové podujatia, cykloturistika) a vidieckeho turizmu - Vybudovanie oddychových zón na ceste Spišské Podhradie - Katúň - Sezónne oživenie zrušeného železničného spojenia sezónne oživenie zrušeného železničného spojenia - Nové trendy v prístupe k oddychu, využívaniu dovolení (viac kratších dovolení a predĺžených víkendov za rok, wellness, spoločné aktívne využívanie voľného času rodín, gurmánstvo, zdravý životný štýl a pod.) - Zvýšený záujem Slovákov o domácu a lacnejšiu turistiku v čase krízy, o poznávanie miestnej kultúry a tradícií, - Dobudovanie Národného jednotného informačného systému cestovného ruchu (NUTIS), s prepojením na TIC miest, - Blízkosť a možná spolupráca s okolitými atraktívnymi regiónmi - Využitie partnerstiev na regionálnom, medziregionálnom alebo záujmovom princípe - Využitie informačných technológií pre rozvoj cestovného ruchu - Podpora investícií z externých zdrojov EŠIF, ministerstiev 	<p>Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedobudovaná dopravná infraštruktúra - Chátrajúci Spišský hrad - Devastácia životného prostredia ekonomickými aktivitami (najmä urbanizmus) a aktivitami občanov - Nižší záujem zahraničnej tradičnej klientely z okolitých krajín (Poľsko, Maďarsko, Česko) vplyvom hospodárskej krízy a zavedenia eura - Zníženie záujmu domácej klientely (turistov a občanov) o služby ubytovania a stravovania v čase krízy (rýchly rast cien produktov a služieb) - Rýchlejší rozvoj cestovného ruchu v okolitých regiónoch - Pokračujúci odchod kvalifikovanej pracovnej sily z mesta

1.4.2 Hlavné faktory rozvoja a kľúčové disparity

Uskutočnením SWOT analýzy ako aj STEEP analýzy (analýza vonkajšieho prostredia) je možné definovať hlavné faktory rozvoja a kľúčové disparity územia. Prostredníctvom ich zadefinovania je možné určiť stratégiu rozvoja, ktorá bude smerovať do prioritných oblastí.

Hlavné faktory rozvoja :

- Medzinárodné programy spolupráce
- Programové obdobie EÚ 2014-2020
- Existujúce a fungujúce partnerstvá
- Chránené krajinné oblasti a územia
- Lokalita medzinárodného významu Natura 2000
- Dopravné spojenie (D, letiská PP, KE)
- Existencia územnoplánovacej dokumentácie
- Spracovaná technická dokumentácia pre uskutočňovanie dôležitých investičných zámerov
- Trendy rozvoja cestovného ruchu v podobe krátkodobých pobytov v mestách
- Kultúrne dedičstvo, kultúrnohistorické pamiatky
- Architektonicky pôvodná mestská štruktúra s mestskou pamiatkovou rezerváciou
- Existencia voľných plôch na budovanie priemyselnej zóny
- Zlepšenie dostupnosti regiónu a dovybavenie územia infraštruktúrou
- Efektívne využitie pracovných síl
- Zachovanie a ochrana ŽP
- Informatizácia spoločnosti
- Proaktívne smerovaná samospráva

Kľúčové disparity

- Sektorové aj regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti mesta
- Nedostatočné pracovné príležitosti v meste
- Neexistencia prepojenia potrieb trhu práce a vzdelávacej inštitúcie
- Nedovybudovaná technická infraštruktúra
- Chýbajúce statické plochy dopravnej infraštruktúry využiteľnej aj v CR
- Nepostačujúci stav dopravnej infraštruktúry
- Neexistencia, resp. nedostatok komplexných služieb cestovného ruchu poskytovaných celoročne
- Nedostatočné využívanie rastového potenciálu územia, potenciálu pre rozvoj CR
- Úbytok kvalifikovanej pracovnej sily, migračné saldo
- Nedostatočný prílev investícií
- Neexistujúci systém podpory podnikateľov

2 Strategická časť

Strategická časť Programu rozvoja mesta Spišské Podhradie stanovuje strednodobé rozvojové ciele so zohľadnením základných princípov regionálnej politiky, s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj územia.

Strategická časť sa skladá z nasledovných častí:

- Vízia územia
- Formulácia stratégie
- Stanovenie jednotlivých špecifických cieľov prislúchajúcich k jednotlivým prioritným oblastiam.

2.1 Vízia

Vízia:

Mesto Spišské Podhradie, v súlade so svojimi tradíciami, krásami prírody a danosťami územia, sa stane prosperujúcim miestom, ktoré poskytuje plnohodnotný priestor pre život svojich obyvateľov a návštevníkov.

2.2 Formulácia a návrh stratégie

Prostredníctvom strategickej časti dokumentu boli stanovené prioritné oblasti rozvoja mesta Spišské Podhradie. Následne boli rozpracované na úroveň špecifických cieľov, ktoré budú dosahované realizáciou jednotlivých opatrení prostredníctvom konkrétnych projektových zámerov.

Stratégia je stanovená na časové obdobie do roku 2020 s výhľadom do roku 2024.

Prioritné osi:

Prioritná os 1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA MESTA

Prioritná os 2 OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os 3 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Prioritná os 4 HOSPODÁRSKA OBLASŤ, EKONOMICKÝ ROZVOJ A ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU

2.3 Strategické ciele

2.3.1 Hierarchia cieľov

Tabuľka č. 38 Stanovenie jednotlivých špecifických cieľov prislúchajúcich k jednotlivým prioritným oblastiam.

Priorita	Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivity
Prioritná os 1 Technická infraštruktúra mesta -	1.1 Výstavba a dobudovanie potrebnej technickej infraštruktúry mesta zabezpečujúcej bezpečnosť pohybu	1.1.1 Dobudovanie peších komunikácií/chodníkov	- dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov v obytných lokalitách mesta - prípravné podporné aktivity
		1.1.2. Zabezpečenie bezpečného pohybu chodcov na území mesta	- vybudovanie chodníkov pri miestnych komunikáciách v centre mesta - vybudovanie pešej zóny s vymedzeným parkovaním mimo časti ulíc - vytvorenie a rozšírenie priestranstiev pre voľný pohyb chodcov - aktivity na zabezpečenie bezpečnosti a komfortu pešej dopravy (hluková a protiprachová izolácia, bezpečnosť, bezbariérovosť) - prípravná podporné aktivity
		1.1.3. Rekonštrukcia lávok v intraviláne mesta	- rekonštrukcia lávok - prípravné podporné aktivity
		1.1.4. Rekonštrukcia a doplnenie dopravného vybavenia a dopravného značenia	- dobudovanie prepojovacích komunikácií, - modernizácia dopravného vybavenia a značenia, signalizácie priechodov pre chodcov - prípravné podporné aktivity
	1.2 Vytvorenie dostatočnej kapacity parkovacích miest	1.2.1. Vybudovanie záchytných parkovísk pre návštevníkov mesta a Spišskej Kapituly	- vybudovanie parkoviska pre odstávku autobusov a individuálnej dopravy návštevníkov Spišskej Kapituly

			<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie autobusového nástupišťa - prípravné podporné aktivity
		1.2.2. Zabezpečenie možnosti krátkodobého parkovania v centre mesta	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie parkovísk v centre mesta - prípravné podporné aktivity
		1.2.3. Zabezpečenie parkovacích plôch v obytných zónach mesta	<ul style="list-style-type: none"> - rozšírenie parkovacích plôch - výstavba garáží - prípravné podporné aktivity
	1.3 Regulácia automobilovej dopravy	1.3.1. Odklon nákladnej dopravy z centra mesta a zo Spišskej Kapituly	<ul style="list-style-type: none"> - príprava dopravnotechnických štúdií na zabezpečenie odklonu nákladnej dopravy - zabezpečenie spolupráce VÚC, SUC, NDS - prípravné podporné aktivity
	1.4 Zabezpečenie cyklo dopravnej infraštruktúry a podmienok pre jej využívanie.	1.4.1. Vybudovanie nových cyklistických komunikácií	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie nových cyklistických trás, chodníkov - vybudovanie doplnkovej infraštruktúry - parkoviská/odstavná plocha pre bicykle, - vybudovanie priechodov pre cyklistov v miestach kríženia s automobilovou komunikáciou - prípravné podporné aktivity
	1.5 Modernizácia a dobudovanie ostatnej technickej infraštruktúry	1.5.1. Zabezpečenie a zefektívnenie odvádzania komunálnych odpadových a dažďových vôd.	<ul style="list-style-type: none"> - dobudovanie splaškovej kanalizácie - dobudovanie dažďovej kanalizácie - rekonštrukcia existujúcej kanalizácie - zmapovanie časti žump - prípravné podporné aktivity
		1.5.2. Zmapovanie	<ul style="list-style-type: none"> - prieskum, monitoring

		vedenia kanalizačnej siete vedúcej zo Spišskej Kapituly	skutočného stavu vedenia kanalizácie zo Spišskej Kapituly - prípravné podporné aktivity
		1.5.3. Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	- vybudovanie, modernizácia, rozširovania verejného osvetlenia - prípravné podporné aktivity
Prioritná os 2 Občianska infraštruktúra	2.1 Zabezpečenie podmienok pre modernizáciu a skvalitnenie vzdelávacieho procesu v školských a predškolských zariadeniach	2.1.1. Vytvorenie podmienok pre zlepšenie výchovy a vzdelávania v predškolskom zariadení	- zníženie energetickej náročnosti budovy MŠ - stavebno-technické úpravy objektu MŠ, areálu MŠ, detského ihriska -obstaranie materiálo-technického vybavenia - vzdelávanie pedagogických zamestnancov - prípravné podporné aktivity
		2.1.2. Podpora realizácie opatrení na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu na základných školách, v školských zariadeniach a zariadeniach poskytujúcich mimoškolské aktivity	-aktivity zamerané na zníženie energetickej náročnosti budov - obstaranie moderných didaktických pomôcok - stavebno-technické úpravy, rekonštrukcia telocvične a objektov pre športové aktivity a obstaranie potrebného materiálneho vybavenia - vzdelávania pedagogických zamestnancov -stavebno-technické úpravy pre zriadenie odborných učební - obstaranie odborných učební - prípravné podporné aktivity
		2.1.3. Zabezpečenie	- iniciovať a podporiť

		prepojenia potrieb trhu práce so vzdelávaním v meste	zriadenie strednej odbornej školy a s tým súvisiacim obstaraním materiálno-technického vybavenia
	2.2. Zvýšenie kvality, dostupnosti a humanizácie poskytovania sociálnych služieb	2.2.1. Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb	<ul style="list-style-type: none"> - zriadenie denného stacionára s ambulantnými službami prostredníctvom prestavby mestských objektov - rekonštrukcia, modernizácia a budovanie zariadení sociálnych služieb - obstaranie materiálno-technického vybavenia sociálnych zariadení - vzdelávanie odborného personálu - prípravné podporné aktivity
	2.3. Skvalitnenie a sprístupnenie poskytovania zdravotníckych služieb.	2.3.1. Zefektívnenie zdravotnej starostlivosti a podpora zriadenia špecializovaných zdravotníckych ambulancií.	<ul style="list-style-type: none"> - podpora zriadenia, rozširovania odborných, špecializovaných ambulancií – rekonštrukcia zdravotníckeho strediska
	2.4. Dobudovanie, skvalitnenie a udržiavanie pamiatkového fondu, kultúrnej infraštruktúry a pamätovo fondových inštitúcií.	2.4.1. Zlepšenie starostlivosti, využívania a stavebno-technického stavu pamiatok mesta, ich okolia a Spišskej Kapituly	<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie podmienok na využívanie pamiatkových objektov na kultúrne účely - obnova piatkových objektov - obnova a rekonštrukcia okolia pamiatkových objektov - zabezpečenie osvetlenia pamiatkových budov v meste a na Spišskej Kapitule - prípravné podporné aktivity
		2.4.2. Efektívne využívanie kultúrnych inštitúcií mesta	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia mestskej knižnice a doplnenie knižničného fondu, modernizácia IKT knižnice

			<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia kina - modernizácia/rekonštrukcia kultúrneho domu na multifunkčné kultúrne centrum
	2.5. Zvýšenie možnosti a rozšírenie ponuky trávenia voľného času, kultúrno - spoločenských podujatí a športového vyžitia v meste	2.5.1. Zvýšenie úrovne a atraktívnosti kultúrnych podujatí dobudovaním a skvalitňovaním kultúrnych zariadení.	<ul style="list-style-type: none"> - dokončovacie stavebné práce v koncertnej sále ZUŠ - výstavba amfiteátra so zázemím na usporadúvanie kultúrno-spoločenských podujatí - obstaranie ozvučovacej a svetelnej techniky
		2.5.2. Dobudovanie infraštruktúry pre šport a oddych	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia futbalového štadiónu - vybudovanie umelej ľadovej plochy s obslužnou infraštruktúrou - výstavba dopravného ihriska - výstavba zariadenia pre šport - vybudovanie kúpaliska a plavárne - prípravné podporné aktivity
	2.6. Zvýšiť stupeň bezbariérovosti v meste	2.6.1 Podpora bezbariérovosti verejných budov v meste	<ul style="list-style-type: none"> - realizácia stavebných úprav zabezpečujúcich bezbariérovosť
	2.7. Modernizácia pietnych miest	2.7.1. Zabezpečenie dostatočnej kapacity, vhodných podmienok a prostredia pietnych miest	<ul style="list-style-type: none"> - Rozšírenie cintorína - Výstavba urnovej steny - rekonštrukcia Domu smútku - starostlivosť o sakrálne pamiatky a okolie cintorína.
Prioritná os 3 Životné prostredie	3.1. Revitalizácia územia a zabezpečenie vhodnej starostlivosti o územie	3.1.1. Zabezpečenie regenerácie verejných priestranstiev v meste a Spišskej Kapitule	<ul style="list-style-type: none"> - obnova námestia a verejných priestranstiev mesta - rekonštrukcia verejných priestranstiev v Spišskej

			<p>Kapitule</p> <ul style="list-style-type: none"> - vytváranie kompaktnej sídelnej štruktúry s prvkami verejnej zelene - úprava zelene, výsadba novej zelene, revitalizácia zelene - prípravné podporné aktivity
		3.1.2. Stročnosť o chránené územia a využívanie vzácnych prírodných lokalít pre voľno-časové aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - budovanie oddychových zón pre obyvateľov a návštevníkov, - vytvorenie multifunkčných zón so súčasným zachovaním ekosystémov chráneného územia
		3.1.3. Zlepšenie využiteľnosti územia, objektov a starostlivosti o územie.	<ul style="list-style-type: none"> - revitalizácia nevyužívaných objektov - revitalizácia nevyužívaných priemyselných lokalít a areálov, znehodnotenej resp. dlhodobu nevyužívanej pôdy - vybudovanie zberného jazierka resp. dažďovej nádrže na zachytávanie dažďovej vody, retenciu príválových vln - realizácia protipovodňových opatrení - využívanie cirkevných objektov na kultúrno-spoločenské podujatia, na poskytovanie služieb CR - prípravné podporné aktivity
	3.2. Zefektívnenie odpadového hospodárstva	3.2.1. Znižovanie podielu nelegálnych skládok.	<ul style="list-style-type: none"> - inštalovanie fotopascí - zabezpečenie systémového monitoringu a likvidácie nelegálnych skládok
		3.2.2. Zabezpečenie podmienok pre	<ul style="list-style-type: none"> - Informačné a vzdelávacie aktivity

		zhodnocovanie odpadov.	na podporu predchádzania odpadov, triedenia odpadu a recyklácie - vybudovanie zariadenia na zber odpadu - prípravné podporné aktivity
		3.2.3. Podpora opatrení na energetickú efektívnosť a využívanie OZE.	- Aktivity zamerané na zníženie energetickej náročnosti verejných budov - Výstavba zariadení na využívanie OZE
Prioritná os 4 Hospodárska oblasť, ekonomický rozvoj a rozvoj cestovného ruchu	4.1. Rozvoj CR ako jedného z ťahúňov rastu mesta.	4.1.1. Zabezpečenie využívania kultúrnych a remeselných tradícií v prospech rozvoja CR.	- využívanie pamiatkových objektov ako objektov CR - budovanie infraštruktúry CR pri kultúrnych inštitúciách - obnova výroby pôvodných a tradičných produktov (Spišské párky, Spišská bryndza, Spišský likér, Spišský zemiakový chlieb)
		4.1.2. Rozvoj a skvalitnenie ponuky služieb cestovného ruchu	- aktivity zamerané na vybudovanie komplexných služieb cestovného ruchu - budovanie povedomia miestneho obyvateľstva o podpore domáceho CR
		4.1.3. Podpora a rozvoj kultúrno-spoločenských, športových podujatí ako dôležitý zdroj rozvoja CR.	- podpora športových podujatí organizovaných v meste (Beh 20 mierových km, UNESCO WORLD CUP) - organizovanie podujatí dlhodobejšieho charakteru pre verejnosť (Týždeň bežeckých aktivít) - rozšírenie turistických podujatí , zabezpečenie ich propagácie a potrebnej infraštruktúry
	4.2. Propagácia/marketing	4.2.1. Vytvorenie jednotného	- zriadenie jednotnej vizuálnej identity mesta

mesta ako destinácie CR. 4.3. Rozvoj zamestnanosti. 4.4. Podpora malého a stredného podnikania. 4.5. Efektívna a atraktívna mestská samospráva	propagačného systému mesta	- zlepšenie prezentácie podujatí a interpretáciu produktov CR - zabezpečiť prezentáciu mesta ako destinácie CR - založenie cechu turistického ruchu - zavedenie „Hlásnika“
	4.2.2. Zefektívnenie turistického informačného systému	- dobudovanie komplexného informačného systému - zriadenie/obstaranie audio sprievodcov -obnovovanie, dopĺňanie systému informačných tabúľ významných kultúrnych a historických pamiatok v meste
	4.3.1. Vytvorenie podmienok pre vznik nových pracovných miest v meste	- podpora projektov zamestnávania znevýhodnených skupín obyvateľov - aktivity zamerané na tvorbu a podporu tvorby nových pracovných miest v meste - podpora realizácie vzdelávacích a rekvalifikačných kurzov
	4.4.1. Zlepšenie podmienok podnikania	- podpora rozvoja malých prevádzok obchodu a služieb - podpora aktivít výskumu a vývoja - zvýšiť záujem o podnikanie v meste
	4.5.1. Optimalizácia výkonu samosprávnych funkcií mesta	- rozšírenie využívania elektronických informačných služieb v samospráve - využívanie IKT - aktivity zamerané na zjednodušenie administratívnych

			<p>procedúr</p> <ul style="list-style-type: none"> - vzdelávanie zamestnancov MsÚ - aktivity zamerané na vysporiadanie majetkovo-právnych vzťahov
		4.5.2. Zatraktívnenie mesta pre obyvateľov a návštevníkov	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia meštianskych domov na nájomné byty a zariadenia využívané v CR - výstavba verejných sociálnych zariadení - rozvoj a starostlivosť o bytovú výstavbu

2.3.2 Súlad cieľov PRM s cieľmi národnej stratégie

Dňa 20. 6. 2014 uzavrela Slovenská republika s Európskou komisiou Partnerskú dohodu o využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v rokoch 2014-2020. Partnerská dohoda definuje stratégiu a priority pre efektívne a účinné investície v objeme 15,3 mld. EUR na najbližších 10 rokov. Bolo stanovených 11 tematických cieľov:

1. Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
2. Zlepšenie prístupu k informáciám a IKT a zlepšenie ich využívania a kvality
3. Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP, sektora poľnohospodárstva (v prípade EPFRV) a sektora rybárstva akvakultúry (v prípade ENRF)
4. Podpora prechodu na nízko uhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika
6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov
7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
8. Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily
9. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii
10. Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania
11. Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy Slovenská republika bude v programovom období 2014 - 2020 čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“) prostredníctvom operačných programov v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca.

Operačné programy cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti (15 329 mil. EUR)

- OP Výskum a inovácie (OP VaI)
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)

- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)
- Integrovaný regionálny OP (IROP)
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS)
- OP Technická pomoc
- OP Program rozvoja vidieka
- OP Rybné hospodárstvo

Operačné programy cieľa Európska územná spolupráca (223 mil. EUR)

- Programy cezhraničnej spolupráce (SK - CZ, SK - AT, PL - SK, SK - HU, ENI HU - SK - RO - UA)
- Programy nadnárodnej spolupráce (Stredná Európa, ETC Dunaj)
- Programy medziregionálnej spolupráce (INTERREG, ESPON, INTERACT, URBACT)

3 Programová časť

Programová časť obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PRM Spišské Podhradie 2016-2022, ktoré sú priradené k jednotlivým oblastiam a cieľom. Súčasťou programovej časti je súbor merateľných ukazovateľov.

3.1 Opatrenia a aktivity

Programová časť dokumentu poukazuje na konkrétne opatrenia, projektové zámery, spolu s ich priradením k jednotlivým cieľom a prioritám. Neoddeliteľnou súčasťou programovej časti dokumentu je určenie merateľných ukazovateľov výsledkov s určením ich východiskových a cieľových hodnôt z dôvodu uskutočňovania dôsledného monitoringu a vyhodnocovania realizácie Programu rozvoja mesta Spišské Podhradie.

Tabuľka č. 39 Zoznam opatrení a aktivít/projektových zámerov

PRIORITNÁ OBLASŤ 1 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
Špecifický cieľ 1.1. Výstavba a dobudovanie potrebnej technickej infraštruktúry mesta zabezpečujúcej bezpečnosť pohybu	
	Kód a názov projektu/aktivity
Opatrenie 1.1.1	1.1.1.1. Dobudovanie/rekonštrukcia chodníka na ulici Dr. Špirku
	1.1.1.2. Výstavba chodníka IBV Pivovar
	1.1.1.3. Dobudovanie/rekonštrukcia chodníka na ulici Hviezdoslavovej
	1.1.1.4. Dobudovanie/rekonštrukcia chodníkov na ulici Galova, Trhovisko
	1.1.1.5. Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Májová, Komenského
	1.1.1.6. Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Starý Jarok, Robotnícka
	1.1.1.7. Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Podzámková, Prešovská
	1.1.1.8. Výstavba chodníka na Štefánikovej ulici
Opatrenie 1.1.2.	1.1.2.1. Vybudovanie pešej zóny s vymedzením parkovania mimo časti ulice v Spišskej Kapitule
Opatrenie 1.1.3.	1.1.3.1. Rekonštrukcia lávky na ulici Starý Jarok
	1.1.3.2. Rekonštrukcia lávky na ulici Robotnícka
	1.1.3.3. Rekonštrukcia lávky na ulici Podzámková
	1.1.3.4. Rekonštrukcia lávky na ulici Hviezdoslavova
	1.1.3.5. Rekonštrukcia lávky na ulici Prešovská
Opatrenie 1.1.4.	1.1.4.1. Vybudovanie prepojovacej komunikácie k cintorínu s parkovacou

	plachou
	1.1.4.2. Doplnenie, obnova a znovuzriadenie dopravného značenia a zmien so svetelnou signalizáciou
Opatrenie 1.2.1.	1.2.1.1. Vybudovanie parkoviska pre odstávku autobusov a individuálnej dopravy Spišskej Kapituly.
	1.2.1.2. Vybudovanie autobusového nástupišťa na Štefánikovej ulici
Opatrenie 1.2.2.	1.2.2.1. Vybudovanie parkovacích miest/parkoviska na Mariánskom a Palešovom námestí
Opatrenie 1.2.3.	1.2.3.1. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch Sídliisko Hrad
	1.2.3.2. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Májová
	1.2.3.3. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Komenského.
	1.2.3.4. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Štúrova.
	1.2.3.5. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Štefánikova.
	1.2.3.6. Vybudovanie garáží na ulici Štefánikova
Opatrenie 1.4.1.	1.4.1.1. Výstavba cyklistickej trasy Spišské Podhradie- Studenec- Ordzovany- Bijacovce
	1.4.1.2. Výstavba cyklistickej trasy Spišské Podhradie- Jablonov- Lúčka
	1.4.1.3. Výstavba cyklistického chodníka do mestskej časti Katúň
Opatrenie 1.5.1.	1.5.1.1. Dobudovanie splaškovej kanalizácie na ulici Májová, Komenského, Trhovisko, Prešovská, Štefániková
	1.5.1.2. Dobudovanie/vybudovanie dažďovej kanalizácie
Opatrenie 1.5.2.	1.5.2.1. Monitoring skutočného vedenia kanalizácie zo Spišskej Kapituly
Opatrenie 1.5.3.	1.5.3.1. Vybudovanie verejného osvetlenia IBV Pivovar
PRIORITNÁ OBLASŤ 2 OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA	
Špecifický cieľ 2.1. Zabezpečenie podmienok pre modernizáciu a skvalitnenie vzdelávacieho procesu v školských a predškolských zariadeniach	
Opatrenie 2.1.1.	2.1.1.1. Zateplenie budovy MŠ

Opatrenie 2.1.2.	2.1.2.1. Zníženie energetickej náročnosti ZŠ Školská 3
	2.1.2.2. Rekonštrukcia telocvične na ZŠ Palešovo námestie a obstaranie potrebného materiálneho vybavenia
	2.1.2.3. Zriadenie a obstaranie odborných učební v podkroví ZŠ Školská 3
Špecifický cieľ 2.2. Zvýšenie kvality, dostupnosti a humanizácie poskytovania sociálnych služieb	
Opatrenie 2.2.1.	2.2.1. 1.Zriadenie denného centra pre seniorov
Špecifický cieľ 2.3 Skvalitnenie a sprístupnenie poskytovania zdravotníckych služieb.	
Opatrenie 2.3.1.	2.3.1.1. Rekonštrukcia zdravotníckeho strediska
Špecifický cieľ 2.4. Dobudovanie , skvalitnenie a udržiavanie pamiatkového fondu, kultúrnej infraštruktúry a pamäťovo fondových inštitúcií.	
Opatrenie 2.4.1.	2.4.1.1. Spišská Kapitula – obnova pamiatkových objektov a osvetlenie Spišskej Kapituly.
	2.4.1.2. Obnova pamiatkových objektov v Spišskom Podhradí- Meštianske domy Palešovo nám.25, Mariánske nám.18, Starý jarok 42, Starý jarok 44, Starý jarok 45, Starý jarok 47
	2.4.1.3. Židovský cintorín
Opatrenie 2.4.2.	2.4.2.1. Rekonštrukcia kina.
	2.4.2.2. Modernizácia/rekonštrukcia kultúrneho domu na multifunkčné kultúrne centrum.
	2.4.2.3. Výstavba hľadiska a javiska v spoločenskom dome slúžiaca na kultúrne účely.
Špecifický cieľ 2.5. Zvýšenie možnosti a rozšírenie ponuky trávenia voľného času , kultúrno - spoločenských podujatí a športového vyžitia v meste .	
Opatrenie 2.5.1.	2.5.1.1. Výstavba amfiteátra so zázemím.
Opatrenie 2.5.2.	2.5.2.2. Výstavba oddychovej zóny a rybníka v lokalite Kobaľany v Spišskom Podhradí.
	2.5.2.3. Výstavba multifunkčného ihriska v areáli futbalového ihriska .
	2.5.2.4. Rekonštrukcia futbalového štadiónu
	2.5.2.5. Vybudovanie umelej ľadovej plochy s obslužnou infraštruktúrou.
	2.5.2.6.Výstavba dopravného ihriska

	2.5.2.7. Vybudovanie kúpaliska a plavárne.
	2.5.2.8. Vybudovanie Mestskej športovej haly.
	2.5.2.9. Vybudovanie oddychovej zóny/oddychový chodník s infraštruktúrou (priestor od bývalej tehelne až ku Kráľovej studni)
Špecifický cieľ 2.6. Zvýšiť stupeň bezbariérovosti v meste	
Opatrenie 2.6.1.	2.6.1.1. Realizácia bezbariérových opatrení
Špecifický cieľ 2.7. Modernizácia, rekonštrukcia pietnych miest	
Opatrenie 2.7.1.	2.7.1.1. Rozšírenie cintorína a vybudovanie urnovej steny.
	2.7.1.2. Rekonštrukcia Domu smútku.
Prioritná oblasť 3 Životné prostredie	
Špecifický cieľ 3.1. Revitalizácia územia a zabezpečenie vhodnej starostlivosti o územie	
Opatrenie 3.1.1.	3.1.1.1. Rekonštrukcia námestia v centre Spišského Podhradia
	3.1.1.2. Rekonštrukcia verejných priestranstiev v Spišskej Kapitule
Opatrenie 3.1.2.	3.1.2.1. Vybudovanie chodníkov na Spišský Hrad s prislúchajúcou infraštruktúrou a prvkami drobnej architektúry.
	3.1.2.2. Zriadenie turisticko-náučného chodníka Sivá Brada
Opatrenie 3.1.3.	Doplnené podľa potreby
Opatrenie 3.1.4.	3.1.4.1. Vybudovanie zberného dvoru
Prioritná os 4 Hospodárska oblasť, ekonomický rozvoj a rozvoj cestovného ruchu	
Špecifický cieľ 4.1. Rozvoj CR ako jedného z ťahúňov rastu mesta.	
Opatrenie 4.1.1.	4.1.1.1. Spišská Kapitula- remeselný dvor
	4.1.1.2. Lokalita Rybníky – Getsemanská záhrada v rámci Spišského Jeruzalema
	4.1.1.3. Obnova výroby tradičných produktov- zriadenie výrobní: Spišské párky, Spišský zemiakový chlieb, Spišská bryndza, Spišský likér.
Opatrenie 4.1.2.	4.1.2.1. Vytvorenie komplexných služieb cestovného ruchu: Spišský Jeruzalem

Opatrenie 4.1.3.	4.1.3.1. Rozšírenie podujatia Beh 20 mierových kilometrov.
	4.1.3.2. Organizovanie pravidelného podujatia pre širokú verejnosť : Týždeň bežeckých aktivít.
	4.1.3.3. Rozšírenie turistických podujatí, zabezpečenie propagácie a kompletnej infraštruktúry.
4.2. Propagácia/marketing mesta ako destinácie CR.	
Opatrenie 4.2. 1.	4.2.1.1. Zriadenie cechu turistického ruchu.
	Doplnené podľa potreby
4.3. Rozvoj zamestnanosti.	
Opatrenie 4.3.1.	Doplnené podľa potreby
4.4. Podpora malého a stredného podnikania.	
Opatrenie 4.4.1.	Doplnené podľa potreby
4.5. Efektívna a atraktívna mestská samospráva.	
Opatrenie 4.5.1.	Doplnené podľa potreby
Opatrenie 4.5.2.	4.5.2.1. Výstavba verejných sociálnych zariadení
	4.5.2.2. Výstavba/rekonštrukcia nájomných bytov
Opatrenie 4.	

3.2 Merateľné ukazovatele

Tabuľka č. 40 Merateľné ukazovatele výsledkov

Opatrenie	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota (r. 2016)	Cieľový stav (r. 2024)
Opatrenie 1.1.1.	Dĺžka novovybudovaného / zrekonštruovaného chodníka	m	0	2990
Opatrenie 1.1.2.	Plocha novovybudovanej / zhodnotenej zóny	M ²	0	14900
Opatrenie 1.1.3.	Počet zrekonštruovaných lávok	počet	0	5
Opatrenie 1.1.4.	Dĺžka novovybudovanej komunikácie	m	0	1500

	Počet nových vytvorených parkovacích miest	počet	0	22
	Počet osadených prvkov dopravného značenia	počet	0	23
Opatrenie 1.2.1.	Počet novovybudovaných parkovísk	počet	0	1
	Počet novovytvorených autobusových nástupíšť/zastávok	počet	0	1
Opatrenie 1.2.2.	Počet novovybudovaných parkovísk	počet	0	1
Opatrenie 1.2.3.	Plocha novovytvorených parkovacích miest	M ² počet	0	67
	Počet novovybudovaných garáží	počet	0	25
Opatrenie 1.4.1.	Dĺžka nových úsekov cyklistických komunikácií	m	0	10000
Opatrenie 1.5.1.	Dĺžka novovybudovanej kanalizácie	m	0	5250
Opatrenie 1.5.2.	Zrealizovaný projekt	počet	0	1
Opatrenie 1.5.3.	Počet nových nainštalovaných svetiel	počet	0	399
Opatrenie 2.1.1.	Uskutočnená aktivita	Počet resp. kJ	0	1
Opatrenie 2.1.2.	Zrealizovaný projekt	počet	0	3
Opatrenie 2.2.1.	Zrealizovaný projekt	počet	0	1
Opatrenie 2.3.1.	Zrealizovaný projekt	počet	0	2
Opatrenie 2.4.1.	Zrealizovaný projekt	počet	0	3
Opatrenie 2.4.2.	Zrealizovaný projekt	počet	0	3
Opatrenie 2.5.1.	Zrealizovaný projekt	počet	0	1
Opatrenie 2.5.2.	Zrealizovaný projekt	počet	0	7
Opatrenie 2.6.1.	Počet nových uskutočnených bezbariérových opatrení	počet	0	4
Opatrenie 2.7.1.	Zrealizovaný projekt / uskutočnená aktivita	počet	0	2
Opatrenie 3.1.1.	Zrekonštruovaná plocha	M ²	0	5300
Opatrenie 3.1.2.	Dĺžka novovybudovaného / zrekonštruovaného chodníka	m	0	500

	Počet nových osadených prvkov drobnej architektúry	počet	0	39
Opatrenie 3.1.4.	Zrealizovaný projekt	počet	0	1
Opatrenie 4.1.1.	Zrealizovaný projekt	počet	0	2
Opatrenie 4.1.2.	Zrealizovaný projekt	počet	0	1
Opatrenie 4.1.3.	Zrealizovaná aktivita	počet	0	3
Opatrenie 4.2.1.	Počet vytvorených propagačných materiálov	počet	0	100
Opatrenie 4.2.2.	Počet uskutočnených aktivít	počet	0	2
	Počet osadených informačných tabúl	počet	0	7
Opatrenie 4.3.1.	Počet uskutočnených aktivít	Počet	0	3
Opatrenie 4.4.1.	Počet uskutočnených aktivít	Počet	0	3
Opatrenie 4.5.1.	Počet aktivít v súvislosti so zavedením e- služieb	Počet	0	2
	Počet inovovaných administratívnych procesov	Počet	0	3
	Počet zamestnancov zúčastnených na vzdelávacích aktivitách	Počet	0	30
Opatrenie 4.5.2.	Počet zriadených verejných WC	Počet	0	1
	Počet novopostavených bytov	Počet	0	60

4 Realizačná časť

Realizačná časť dokumentu je spracovaná prostredníctvom zastavenia akčného plánu. Ide o rozpracovanie strategickej časti na úroveň projektových zámerov, teda rozpracovaním až na konkrétne aktivity a jeho súčasťou sú zadefinované projektové zámery, teda také aktivity, ktoré je možné realizovať prostredníctvom projektov a s podporou interných alebo externých finančných zdrojov.

Tabuľka č. 41 Akčný plán

Vecné plnenia opatrenia č. 1.1.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.1.1.2. Dobudovanie/rekonštrukcia chodníka na ulici Dr. Špirku	2018	5	59 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.1.2 Výstavba chodníka IBV Pivovar	2017	5	69 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.1.3.Dobudovanie/rekonštrukcia chodníka na ulici Hviezdoslavovej	2019	8	87 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.1.4.Dobudovanie/rekonštrukcia chodníkov na ulici Galova, Trhovisko	2017	6	63 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.1.5.Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Májová, Komenského	2017	6	87 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.1.6.Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Starý Jarok, Robotnícka	2018	8	82 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.1.7.Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Podzámková, Prešovská	2017	7	78 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.1.8.Výstavba chodníka na Štefánikovej ulici	2018	5	36 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.1.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.1.2.1. Vybudovanie pešej zóny	2018	9	79 000,-		Stavebný úrad

s vymedzením parkovania mimo časti ulice v Spišskej Kapitule				Oddelenie MsÚ- životné prostredie	úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.1.3.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.1.3.1. Rekonštrukcia lávky na ulici Starý Jarok	2018	2	17 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.3.2. Rekonštrukcia lávky na ulici Robotnícka	2018	2	17 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.3.3. Rekonštrukcia lávky na ulici Podzámková	2018	2	17 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.3.4. Rekonštrukcia lávky na ulici Hviezdoslavova	2018	2	17 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.3.5. Rekonštrukcia lávky na ulici Prešovská	2018	2	17 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.1.4.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.1.4.1. Vybudovanie prepojovacej komunikácie k cintorínu s parkovacou plochou	2019	4	80 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.1.4.2. Doplnenie, obnova a znovuzriadenie dopravného značenia a zmien so svetelnou signalizáciou	2020	10	60 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.2.1					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.2.1.1. Vybudovanie parkoviska pre odstávku autobusov a individuálnej dopravy Spišskej Kapituly.	2020	12	500 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad

1.2.1.2. Vybudovanie autobusového nástupišťa na Štefánikovej ulici	2021	18	500 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.2.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.2.2.1. Vybudovanie parkovacích miest/parkoviska na Mariánskom a Palešovom námestí	2020	12	120 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.2.3.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.2.3.1. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch Sídliisko Hrad	2021	12	70 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.2.3.2. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Májová	2022	12	80 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.2.3.3. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Komenského.	2023	12	80 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.2.3.4. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Štúrova.	2019	12	85 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.2.3.5. Výstavba/rozšírenie parkovacích plôch na ulici Štefánikova.	2017	12	90 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.2.3.6. Vybudovanie garáží na ulici Štefánikova	2022	18	120 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.4.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.4.1.1. Výstavba cyklistickej trasy Spišské Podhradie- Studenec- Ordzovany- Bijacovce	2023	24	300 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad

1.4.1.2. Výstavba cyklistickej trasy Spišské Podhradie- Jablonov- Lúčka	2024	20	250 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie MsÚ Jablonov	Stavebný úrad MsÚ Jablonov
1.4.1.3. Výstavba cyklistického chodníka do mestskej časti Katúň	2022	18	830 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.5.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.5.1.1. Dobudovanie splaškovej kanalizácie na ulici Májová, Komenského, Trhovisko, Prešovská, Štefániková	2023	12	3 000 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
1.5.1.2. Dobudovanie/vybudovanie dažďovej kanalizácie	2024	12	4 000 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 1.5.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.5.2.1. Monitoring skutočného vedenia kanalizácie zo Spišskej Kapitulky	2016	6	15 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad Spišské Biskupstvo
Vecné plnenia opatrenia č. 1.5.3.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
1.5.3.1. Vybudovanie verejného osvetlenia IBV Pivovar	2016	6	170 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 2.1.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.1.1.1. Zateplenie budovy MŠ	2016	8	200 000,-	Oddelenie MsÚ-	Stavebný

				životné prostredie MŠ	úrad Oddelenie Školstva MŠ
Vecné plnenia opatrenia č. 2.1.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.1.2.1. Zníženie energetickej náročnosti ZŠ Školská 3	2017	12	250 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie ZŠ	Stavebný úrad Oddelenie školstva ZŠ
2.1.2.2. Rekonštrukcia telocvične na ZŠ Palešovo námestie a obstaranie potrebného materiálneho vybavenia	Podľa potreby		15 000	Oddelenie MsÚ- životné prostredie ZŠ	Stavebný úrad Oddelenie školstva ZŠ
2.1.2.3. Zriadenie a obstaranie odborných učební v podkroví ZŠ Školská 3	Podľa potreby		700 000	Oddelenie MsÚ- životné prostredie ZŠ	Stavebný úrad Oddelenie školstva ZŠ
Vecné plnenia opatrenia č. 2.2.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.2.1. 1.Zriadenie denného centra pre seniorov	2018	16	300 000,-	Oddelenie MsÚ- Sociálne	Stavebný úrad Životné prostredie
Vecné plnenia opatrenia č. 2.3.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.3.1.1. Rekonštrukcia zdravotníckeho strediska	Podľa potreby			MsÚ	
Vecné plnenia opatrenia č. 2.4.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v	Celkový predpokladaný	Zodpovednosť	Zapojené subjekty

		mesiacoch	objem finančných prostriedkov (EUR)		
2.4.1.1. Spišská Kapitula	2018	24	1 000 000,-	Spišská Kapitula Spišské Biskupstvo	MsÚ
2.4.1.2. Obnova pamiatkových objektov v Spišskom Podhradí- Meštianske domy Palešovo nám.25, Mariánske nám.18, Starý jarok 42, Starý jarok 44, Starý jarok 45, Starý jarok 47	2018	36	1 600 000,-	MsÚ oddelenie- životné prostredie Mestské kultúrne stredisko	Stavebný úrad
2.4.1.3. Židovský cintorín	2024	12	400 000,-	MsÚ oddelenie- životné prostredie Mestské kultúrne stredisko	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 2.4.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.4.2.1. Rekonštrukcia kina.	2021	18	2.4.2.1. Rekonštrukcia kina.	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.4.2.2. Modernizácia/rekonštrukcia kultúrneho domu na multifunkčné kultúrne centrum.	2018	16	2.4.2.2. Modernizácia/rekonštrukcia kultúrneho domu na multifunkčné kultúrne centrum.	Mestský dom kultúry	Stavebný úrad Životné prostredie
2.4.2.3. Výstavba hľadiska a javiska v spoločenskom dome slúžiaca na kultúrne účely.	2019	18	2.4.2.3. Výstavba hľadiska a javiska v spoločenskom dome slúžiaca na kultúrne účely.	Mestský dom kultúry	Stavebný úrad Životné prostredie
Vecné plnenia opatrenia č. 2.5.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.5.1.1. Výstavba amfiteátra so zázemím.	2024	18	400 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad Mestské

					kultúrne stredisko
Vecné plnenia opatrenia č. 2.5.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.5.2.2. Výstavba oddychovej zóny a rybníka v lokalite Kobaľany v Spišskom Podhradí.	2017	24	270 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.5.2.3. Výstavba multifunkčného ihriska v areáli futbalového ihriska .	2021	12	2 000 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.5.2.4. Rekonštrukcia futbalového štadiónu	2022	12	250 000,-	Mestský futbalový klub	Stavebný úrad Životné prostredie
2.5.2.5. Vybudovanie umelej ľadovej plochy s obslužnou infraštruktúrou.	2018	12	500 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.5.2.6. Výstavba dopravného ihriska na ulici.	2023	15	420 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.5.2.7. Vybudovanie kúpaliska a plavárne.	2023	16	550 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.5.2.8. Vybudovanie Mestskej športovej haly.	2024	24	1 500 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.5.2.9. Vybudovanie oddychovej zóny/oddychový chodník s infraštruktúrou (priestor od bývalej tehelne až ku Kráľovej studni)	Podľa potreby				
Vecné plnenia opatrenia č. 2.6.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
2.6.1.1. Realizácia bezbariérových opatrení	Podľa potreby			Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 2.7.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v	Celkový predpokladaný	Zodpovednosť	Zapojené subjekty

		mesiacoch	objem finančných prostriedkov (EUR)		
2.7.1.1. Rozšírenie cintorína a vybudovanie urnovej steny.	2017	12	450 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
2.7.1.2. Rekonštrukcia Domu smútku.	2017	12	150 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 3.1.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
3.1.1.1. Rekonštrukcia námestia v centre Spišského Podhradia	2017	18	1 500 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
3.1.1.2. Rekonštrukcia verejných priestranstiev v Spišskej Kapitule	2019	24	800 000,-	Spišská Kapitula	Stavebný úrad Životné prostredie
Vecné plnenia opatrenia č. 3.1.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
3.1.2.1. Vybudovanie chodníkov na Spišský Hrad s prislúchajúcou infraštruktúrou a prvkami drobnej architektúry.	2020	18	500 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie Mestský kultúrny dom	Stavebný úrad
3.1.2.2. Zriadenie turisticko-náučného chodníka Sivá Brada	Podľa potreby				
Vecné plnenia opatrenia č. 3.1.4.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
3.1.4.1. Vybudovanie zberného dvoru.	2018	16	600 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenia opatrenia č. 4.1.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka	Celkový	Zodpovednosť	Zapojené

		realizácie v mesiacoch	predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)		subjekty
4.1.1.1. Spišská Kapitula- konónie	Doplnené podľa potreby			Spišská Kapitula	Stavebný úrad Životné prostredie
4.1.1.2. Lokalita Rybníky – Getsemanská záhrada v rámci Spišského Jeruzalema	2021	12	320 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
4.1.1.3. Obnova výroby tradičných produktov- zriadenie výrobní: Spišské párky, Spišský zemiakový chlieb, Spišská bryndza, Spišský likér.	Doplnené podľa potreby				
Vecné plnenia opatrenia č. 4.1.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
4.1.2.1. Vytvorenie komplexných služieb cestovného ruchu: Spišský Jeruzalem	2020	24	1 000 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
Vecné plnenie opatrenia 4.1.3.					
4.1.3.1. Rozšírenie podujatia Beh 20 mierových kilometrov.	Doplnené podľa potreby				
4.1.3.2. Organizovanie pravidelného podujatia pre širokú verejnosť : Týždeň bežeckých aktivít.	Doplnené podľa potreby				
4.1.3.3. Rozšírenie turistických podujatí, zabezpečenie propagácie a kompletnej infraštruktúry.	Doplnené podľa potreby				
Vecné plnenie opatrenia 4.2.1					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
4.2.1.1. Zriadenie cechu turistického ruchu.	Doplnené podľa potreby				

Doplnené podľa potreby					
Vecné plnenie opatrenia 4.3.1					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
Doplnené podľa potreby					
Vecné plnenie opatrenia 4.4.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
Doplnené podľa potreby					
Vecné plnenie opatrenia 4.5.1.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
Doplnené podľa potreby					
Vecné plnenia opatrenia č. 4.5.2.					
Číslo, názov aktivity	Rok	Dĺžka realizácie v mesiacoch	Celkový predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zodpovednosť	Zapojené subjekty
4.5.2.1. Výstavba verejných sociálnych zariadení	2017	12	40 000,-	Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad
4.5.2.2. Výstavba/rekonštrukcia nájomných bytov	Doplnené podľa potreby			Oddelenie MsÚ- životné prostredie	Stavebný úrad

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PRM

Realizácia Programu rozvoja mesta bude pozostávať z vykonávania navrhnutých aktivít. Zoznam kľúčových aktivít je uvedený v akčnom pláne, ktorý sa bude každoročne aktualizovať. Medzi hlavné úlohy manažmentu mesta bude patriť:

- realizovať projekty, ktoré prinesú pre mesto želaný efekt a budú dlhodobou udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu mesta finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- podporovať spoluprácu medzi hlavnými aktérmi rozvoja mesta a koordinovať ich aktivity,

- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov.

4.2 Komunikačná stratégia

Verejnosť bude o realizácii PRM informovaná, a to najmä prostredníctvom webovej stránky mesta, úradnej tabule a miestnych médií.

4.3 Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PRM.

Výstupom procesu monitorovania bude správa o monitorovaní a správa o hodnotení, s ktorou budú oboznámení poslanci Mestského zastupiteľstva, vedúci pracovníci Mestského úradu Spišské Podhradie a verejnosť.

V procese realizácie PRM bude pôsobiť pracovná skupina pre monitorovanie a hodnotenie. Jej členmi budú vedúci odborných útvarov. Stretnutie pracovnej skupiny pre monitorovanie a hodnotenie PRM Spišské Podhradie sa uskutoční raz ročne v prvom polroku.

Monitorovanie poskytne informácie o realizácii čiastkových aktivít, projektov a opatrení. Súčasťou monitorovania je aj zber merateľných ukazovateľov. Monitorovanie slúži ako podklad pre hodnotenie PRM.

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie. Hodnotenie je podkladom na aktualizáciu dokumentu PRM vzhľadom na prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PRM sa uskutoční na začiatku spracovania (ex-ante), uprostred obdobia realizácie (mid-term) a po skončení platnosti dokumentu (ex-post). Mimoriadne hodnotenie PRM je možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov, a to najmä v prípade novej spoločenskej situácie, rizika alebo odklonu od stanovených cieľov identifikovaných v monitorovacej správe za predchádzajúci rok.

Mesto Spišské Podhradie je podľa § 12 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení povinné každoročne do 31. mája zaslať vyššiemu územnému celku správu o plnení programu rozvoja mesta.

4.4 Akčný plán

Akčný plán obsahuje zoznam aktivít na daný rozpočtový rok s výhľadom na dva roky, vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých projektov.

Akčný plán mesta je zoradený podľa oblastí a opatrení. Ku každému opatreniu je priradený garant – odborný útvar MsÚ/MsP, ktorého úlohou je zabezpečiť realizáciu navrhnutých aktivít. Odborný garant je zodpovedný za:

- začlenenie finančných požiadaviek na realizáciu aktivít do rozpočtu mesta,
- komunikáciu s inými odbornými útvarmi MsÚ a externými partnermi pri realizácii aktivít,
- realizáciu aktivít v kompetencii samosprávy,
- zabezpečenie podkladov pre monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu PRM.

Akčný plán je vypracovaný v súlade s princípom n+2, t.j. na obdobie do dvoch rokov od účinnosti dokumentu, t.j. 2016+2, stanovenie harmonogramu realizácie jednotlivých projektov s učením finančných potrieb a možných zdrojov financovania.

Tabuľka č. 42 Akčný plán s určením zdrojov financovania

Aktivita	Predpokladaný objem finančných prostriedkov (EUR)	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Doplňkový zdroj financovania
1.1.1.2. Výstavba chodníka IBV Pivovar	59 000,-	Rozpočet mesta	r.2017, priebeg 5 m.	stredný	-
1.1.1.4.Dobudovanie / rekonštrukcia chodníkov na ulici Galova, Trhovisko	63 000,-	Rozpočet mesta	r.2017, priebeg 6 m.	stredný	-
1.1.1.7.Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Podzámková, Prešovská	78 000,-	Rozpočet mesta	r.2017, priebeg 7 m.	stredný	-
1.2.3.5. Výstavba / rozšírenie parkovacích plôch na ulici Štefánikova.	90 000,-	Rozpočet mesta	r.2017, priebeg 12 m.	stredný	-
1.5.2.1. Monitoring skutočného vedenia kanalizácie zo Spišskej Kapituly	15 000,-	Rozpočet mesta	r.2016, priebeg 6 m.	nízky	-
2.1.1.1. Zateplenie budovy MŠ	200 000,-	80%EÚ/15%ŠR/ 5%RM	r. 2016 priebeg 6 m.	vysoký	OP KŽP iROP
2.1.2.1. Zníženie energetickej náročnosti ZŠ Školská 3	250 000,-	80%EÚ/15%ŠR/ 5%RM	r. 2017 priebeg 12 m.	vysoký	OP KŽP Úverové zdroje
2.5.2.2. Výstavba oddychovej zóny a rybníka v lokalite Kobuľany v Spišskom Podhradí.	270 000,-	80%EÚ/15%ŠR/ 5%RM	r. 2017 priebeg 24 m.	vysoký	iROP iné doplňkové zdroje Úverové zdroje
2.7.1.1. Rozšírenie cintorína a vybudovanie urnovej steny.	450 000,-	Rozpočet mesta	r.2017 priebeg 12 m.	vysoký	Iné doplňkové zdroje
2.7.1.2. Rekonštrukcia Domu smútku.	150 000	Rozpočet mesta	r.2017 priebeg 12 m.	vysoký	-

3.1.1.1. Rekonštrukcia námestia v centre Spišského Podhradia	1 500 000,-	Rozpočet mesta Úverové zdroje	r.2017 pribeh 18 m.	vysoký	Rozpočet mesta, doplnkové zdroje
4.5.2.1. Výstavba verejných sociálnych zariadení	40 000,-	Rozpočet mesta	r.2017 pribeh 12 m.	stredný	-
1.1.1.1. Dobudovanie/rekonštrukcia chodníka na ulici Dr. Špirku	59 000,-	Rozpočet mesta	r.2018 pribeh 5 m.	stredný	-
1.1.1.6. Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Starý Jarok, Robotnícka	82 000,-	Rozpočet mesta	r.2018 pribeh 8 m.	stredný	-
1.1.2.1. Vybudovanie pešej zóny s vymedzením parkovania mimo časti ulice v Spišskej Kapitule	79 000,-	Rozpočet mesta	r. 2018 pribeh 9 m.	stredný	Iné doplnkové zdroje Úverové zdroje
1.1.3.1. Rekonštrukcia lávky na ulici Starý Jarok	17 000,-	Rozpočet mesta	r. 2018 pribeh 2 m.	nízky	-
1.1.3.2. Rekonštrukcia lávky na ulici Robotnícka	17 000,-	Rozpočet mesta	r. 2018 pribeh 2 m.	nízky	-
1.1.3.3. Rekonštrukcia lávky na ulici Podzámková	17 000,-	Rozpočet mesta	r. 2018 pribeh 2 m.	nízky	-
1.1.3.4. Rekonštrukcia lávky na ulici Hviezdoslavova	17 000,-	Rozpočet mesta	r. 2018 pribeh 2 m.	nízky	-
1.1.3.5. Rekonštrukcia lávky na ulici Prešovská	17 000,-	Rozpočet mesta	r. 2018 pribeh 2 m.	nízky	-
2.2.1.1. Zriadenie denného centra pre seniorov	300 000,-	Vlastné/cudzie zdroje	r.2018 pribeh 16m.	vysoký	Iné doplnkové zdroje Úverové zdroje
2.4.1.1. Spišská Kapitula	1 000 000,-	85%EÚ/10%ŠR/ 5%RM	r.2018 pribeh 24m.	vysoký	Program ENPI Interreg V-A PL-SK
2.4.1.2. Obnova pamiatkových	1 600 000,-	Vlastné/cudzie	r.2018	vysoký	Iné

objektov v Spišskom Podhradí- Meštianske domy Palešovo nám.25, Mariánske nám.18, Starý jarok 42, Starý jarok 44, Starý jarok 45, Starý jarok 47		zdroje	priebeh 36 m.		doplňkové zdroje Úverové zdroje Program ENPI Interreg V-A PL-SK
2.4.2.2. Modernizácia/rekonštrukcia kultúrneho domu na multifunkčné kultúrne centrum.	2 000 000,-	Vlastné/cudzie zdroje	r.2018 priebeh 16 m.	vysoký	Iné doplňkové zdroje Úverové zdroje Program ENPI Interreg V-A PL-SK
2.5.2.5. Vybudovanie umelej ľadovej plochy s obslužnou infraštruktúrou.	500 000,-	Vlastné / cudzie zdroje	r.2018 priebeh 12 m.	vysoký	Iné doplňkové zdroje Úverové zdroje Program ENPI Interreg V-A PL-SK
3.1.4.1. Vybudovanie zberného dvoru	600 000,-	85%EÚ/10ŠR%/5%RM	r.2018 priebeh 16 m.	vysoký	OP KŽP

Zdroj: Vlastné spracovanie

Časový rámec realizácie Programu rozvoja mesta

HARMONOGRAM PLÁNOVANÝCH AKTIVÍT																																					
		ROK OPATRENIA																																			
		2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023				2024			
		I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.				
AKTIVITA	Číslo	Názov																																			
1.01	1.1.1.2.	Dobudovanie/rekonštrukcia chodníka na ulici Dr. Špirku																																			
1.02	1.1.1.2	Výstavba chodníka IBV Pivovar																																			
1.03	1.1.1.3.	Dobudovanie/rekonštrukcia chodníka na ulici Hviezdoslavovej																																			
1.04	1.1.1.4.	Dobudovanie/rekonštrukcia chodníkov na ulici Galova, Trhovisko																																			
1.05	1.1.1.5.	Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Májová, Komenského																																			
1.06	1.1.1.6.	Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Starý Jarok, Robotnícka																																			
1.07	1.1.1.7.	Dobudovanie a rekonštrukcia chodníkov na ulici Podzámková, Prešovská																																			
1.08	1.1.1.8.	Výstavba chodníka na Štefánikovej ulici																																			
1.09	1.1.2.1.	Vybudovanie pešej zóny s vymedzením parkovania mimo časti ulice v Spišskej Kapitule																																			
1.10	1.1.3.1.	Rekonštrukcia lávky na ulici Starý Jarok																																			
1.11	1.1.3.2.	Rekonštrukcia lávky na ulici Robotnícka																																			

Program rozvoja mesta Spišské Podhradie 2016-2022 s výhľadom do roku 2024

	a vybudovanie urnovej steny.																														
2.24	2.7.1.2. Rekonštrukcia Domu smútku.																														
3.01	3.1.1.1. Rekonštrukcia námestia v centre Spišského Podhradia																														
3.02	3.1.1.2. Rekonštrukcia verejných priestranstiev v Spišskej Kapitule																														
3.03	3.1.2.1. Vybudovanie chodníkov na Spišský Hrad s prislúchajúcou infraštruktúrou a prvkami drobnej architektúry.																														
3.04	3.1.2.2. Zriadenie turisticko-náučného chodníka Sivá Brada																														
3.05	3.1.4.1. Vybudovanie zberného dvoru																														
4.01	4.1.1.1. Spišská Kapitula																														
4.02	4.1.1.3.																														
4.02	4.1.1.2. Lokality Rybníky – Getsemanská záhrada v rámci Spišského Jeruzalema																														
4.03	4.1.1.3. Obnova výroby tradičných produktov- zriadenie výrobní: Spišské párky, Spišský zemiakový chlieb, Spišská bryndza, Spišský likér.																														
4.04	4.1.2.1. Vytvorenie komplexných služieb cestovného ruchu: Spišský Jeruzalem																														
4.05	4.1.3.1. Rozšírenie podujatia Beh 20 mierových kilometrov																														
4.06	4.1.3.2. Organizovanie pravidelného podujatia pre širokú verejnosť : Týždeň bežeckých aktivít.																														
4.07	4.1.3.3. Rozšírenie turistických podujatí, zabezpečenie propagácie																														

	a kompletnej infraštruktúry.																																						
4.08	4.2.1.1. Zriadenie cechu turistického ruchu.																																						
4.09	4.5.2.1. Výstavba verejných sociálnych zariadení																																						
4.10	4.5.2.2. Výstavba/rekonštrukcia nájomných bytov																																						

5 Finančná časť

Finančná časť dokumentu obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít PRM Spišské Podhradie 2016-2022, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PRM.

5.1 Indikatívny finančný plán

Indikatívny rozpočet je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas doby platnosti PRM. Tabuľka v členení podľa rokov bola zostavená na základe predpokladaných nákladov na realizáciu projektov/projektových zámerov.

Tabuľka č.43 Indikatívny prehľad možných zdrojov finančného zabezpečenia realizácie projektov PRM

Číslo aktivity	I. Riadne zdroje financovania	II. Doplnkové zdroje financovania		
		Operačný program	Prioritná os	Špecifický cieľ
1.1.1.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.1.2.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.1.3.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.1.4.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.1.5.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.1.6.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.1.7.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.1.8.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.2.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.3.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.3.2.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.3.3.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.3.4.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.3.5.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.2.1.1.	Rozpočet	Integrovaný	Prioritná os	Špecifický cieľ č.1.2.1.

	mesta	regionálny operačný program	1	Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy.- v prípade vybudovania zastávok cestnej verejnej osobnej dopravy resp. výstavba záchytných parkovísk Park & Ride .
1.2.1.2.	Rozpočet mesta	Integrovaný regionálny operačný program	Prioritná os 1	Špecifický cieľ č.1.2.1. Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy.- v prípade vybudovania zastávok cestnej verejnej osobnej dopravy.
1.2.2.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.2.3.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.2.3.2.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.2.3.3.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.2.3.4.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.2.3.5.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.1.3.6.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.4.1.1.	Rozpočet mesta	Integrovaný regionálny operačný program	Prioritná os 1	Špecifický cieľ 1.2.2. Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb.
1.4.1.2.	Rozpočet mesta	Integrovaný regionálny operačný program	Prioritná os 1	Špecifický cieľ 1.2.2. Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým

				<i>cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb.</i>
1.4.1.3.	Rozpočet mesta	iROP	Prioritná os 1	Špecifický cieľ 1.2.2. <i>Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb.</i>
1.5.1.1.	Rozpočet mesta	OP Kvalita životného prostredia	Prioritná os 1	Špecifický cieľ 1.2.1 Zlepšenie odvádzania a čistenia odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ.
1.5.1.2.	Rozpočet mesta	OP Kvalita životného prostredia	Prioritná os 1	Špecifický cieľ 1.2.1 Zlepšenie odvádzania a čistenia odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ.
1.5.2.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
1.5.3.1.	Rozpočet mesta Iné zdroje *	- *úverové zdroje	-	-
2.1.1.1.	Rozpočet mesta	Integrovaný regionálny operačný program	Prioritná os 2	Špecifický cieľ č.2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl.
2.1.2.1.	Rozpočet mesta	OP Kvalita životného prostredia	Prioritná os 3	Špecifický cieľ 4.3.1.Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov.
2.1.2.2.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: Splnomocnenec vlády pre šport	-	-
2.1.2.3.	Rozpočet mesta	Integrovaný regionálny operačný program	Prioritná os 2	Špecifický cieľ 2.2.2. Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl.
2.2.1.1.	Rozpočet	Integrovaný	Prioritná os	Špecifický cieľ 2.1.1.

	mesta	regionálny operačný program *	2	Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni. *použiteľné len v prípade ak by šlo o rekonštrukciu, rozširovanie a modernizáciu stavebných objektov existujúcich zariadení, ktoré už poskytujú služby na komunitnej báze.
2.4.1.1.	Rozpočet mesta Spišské Biskupstvo	Iné zdroje: dotačné programy MK SR. Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
2.4.1.2.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: dotačné programy MK SR. Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
2.4.1.3.	Rozpočet	Iné zdroje:		

	mesta	dotačné programy MK SR		
2.4.2.1.	Rozpočet mesta	Iné zdroje (úverové, dotácie)		
2.4.2.2.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
2.4.2.3.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: dotačné programy MK SR. Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
2.5.1.1.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
2.5.2.2.	Rozpočet mesta	Integrovaný regionálny operačný program	Prioritná os 4	Špecifický cieľ 4.3.1. Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou

				urbanizovaného prostredia na zmenu klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečisťovania ovzdušia a hluku.
2.5.2.3.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: Splnomocnenec vlády pre šport	-	-
2.5.2.4.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: Splnomocnenec vlády pre šport	-	-
2.5.2.5.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: Splnomocnenec vlády pre šport	-	-
2.5.2.6.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: Splnomocnenec vlády pre šport	-	-
2.5.2.7.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: úverové	-	-
2.5.2.8.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: úverové	-	-
2.5.2.9.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
2.7.1.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
2.7.1.2.	Rozpočet mesta	-	-	-
3.1.1.1.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: úverové, dotácie	-	-
3.1.1.2.	Rozpočet mesta	Iné zdroje: úverové, dotácie	-	-
3.1.2.1.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020,	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania

			Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
3.1.2.2.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	*Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
3.1.4.1.	Rozpočet mesta	OP Kvalita životného prostredia	Prioritná os 1	Špecifický cieľ č. 1.1.1.1: Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov.
4.1.1.2.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
4.1.1.3.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho

				dedičstva cezhraničného územia
4.1.2.1.	Rozpočet mesta	Programy cezhraničnej spolupráce *	Program ENI 2014-2020, Program Interreg V-A Poľsko – Slovenská republika	ENI: Tematická oblasť č. 1 Podpora miestnej kultúry a zachovania historického dedičstva. Interreg V-A PL-SK: Tematická oblasť č.1 Ochrana a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva cezhraničného územia
4.1.3.1.	Rozpočet mesta Iné zdroje	-	-	-
4.1.3.2.	Rozpočet mesta Iné zdroje	-	-	-
4.1.3.3.	Rozpočet mesta Iné zdroje	-	-	-
4.2.1.1.	Rozpočet mesta Iné zdroje	-	-	-
4.5.2.1.	Rozpočet mesta	-	-	-
4.5.2.2.	Rozpočet mesta	Štátny fond rozvoja bývania	-	-

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č.44 Indikatívny rozpočet

Prioritná oblasť	Rok (v tis. Eur)								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prioritná oblasť 1	185	340	341	252	680	570	1 030	3380	4 250
Prioritná oblasť 2	200	1 120	4400	-		2 300	-	970	2 300
Prioritná oblasť 3	-	1 500	600	800	500	-	-	-	-
Prioritná oblasť 4	-	-	-	-	1 000	320	-	-	-
Spolu	385	3047	5341	1052	2180	3190	1280	4350	6550

Zdroj: Vlastné spracovanie

5.2 Model viaczdrojového financovania

Možné zdroje financovania Programu rozvoja mesta Spišské Podhradie

1. Európske štrukturálne a investičné fondy

Možnosť uchádzať sa o čerpanie nenávratných finančných príspevkov v rámci realizácie projektov v nasledovných Operačných programov:

- Integrovaná infraštruktúra
- Ľudské zdroje
- Výskum a inovácie
- Kvalita životného prostredia
- Integrovaný regionálny operačný program
- Efektívna verejná správa
- Program rozvoja vidieka

Programy cezhraničnej spolupráce:

- Program Interreg V-A Poľsko- Slovenská republika
- Program ENI 2014-2020

2. Finančné mechanizmy

- NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
  - b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia
- ŠVAJCIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS-THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM
  - WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIATKOVÝ FOND)

3. Dotácie ministerstiev:

- DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR:
  - EKOFOND
  - ENVIRONMENTÁLNY FOND:
    - A. Oblasť: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme:
      - a) Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov
      - b) Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody a elektrickej energie prostredníctvom využívania obnoviteľných zdrojov
      - c) Podpora projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia
    - B. Oblasť: Ochrana a využívanie vôd:
      - a) Čistiarne odpadových vôd a verejné kanalizácie
      - b) Vodovody
      - c) Protipovodňová ochrana - Opatrenia na vodnom toku
      - d) Protipovodňová ochrana - Opatrenia mimo vodného toku
    - C. Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva
      - a) Uzavretie a rekultivácia skládok

- b) Separácia a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov
  - c) Zavedenie separovaného zberu v obciach, vybudovanie zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení
  - D. Oblasť: Ochrana prírody a krajiny
    - a) Ochrana prírody a krajiny
  - E. Oblasť: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia
    - a) Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia
  - F. Oblasť: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia
    - a) Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia
- DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY SR
  - DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR
  - DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR
  - DOTÁCIE MINISTERSTVA KULTÚRY SR

Grantové schémy ministerstiev, neziskových organizácií a pod:

- RECYKLACNÝ FOND
- NADÁCIA SPP
- NADÁCIA PONTIS
- NADÁCIA ORANGE
- NADÁCIA EKOPOLIS
- GREENWAYS
- PRIESTORY
- POHODA ZA MESTOM
- ZELENÉ OÁZY
- GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ
- NADÁCIA DEXIA BANKY SLOVENSKO

Možné zdroje na realizáciu jednotlivých opatrení Programu rozvoja mesta Spišské Podhradie:

- vlastné zdroje – rozpočet mesta,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atd.,

Štruktúra využívania uvedených zdrojov bude závisieť na momentálnej finančnej situácii mesta, danej priority, možnosti získania externých zdrojov na financovanie ako ja na spoločensko-ekonomických podmienkach v spoločnosti.

Záver

Dokument bol prerokovaný v samospráve (potrebné doplniť uznesenia komisií MsZ, výborov MČ, MsR a MsZ).

V termíne ... sa uskutočnilo verejné pripomienkovanie dokumentu, v ktorom prišlo ... pripomienok..., z nich bolo... akceptovaných a zapracovaných do dokumentu.

Mesto Spišské Podhradie zabezpečilo spracovanie oznámenia o strategickom dokumente podľa zákona č.24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, a predložilo oznámenia na OÚ ŽP (SEA).

PRM Spišské Podhradie bude predložený Mestského zastupiteľstvu na schválenie do 31.12.2015.

Obdobie spracovania:

- Riadiaci tím – počet členov, počet stretnutí
- Pracovné skupiny – počet skupín, počet členov, počet stretnutí
- Externá odborná spolupráca
- Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou

Schválenie PRM Spišské Podhradie	
Dokument	<p>Názov: Program rozvoja mesta Spišské Podhradie na r. 2016 – 2022 s výhľadom do roku 2024</p> <p>Štruktúra</p> <p>1 Analytická časť Analytická časť obsahuje kompletnú analýzu vnútorného prostredia a analýzu východiskovej situácie s väzbami na širšie územie.</p> <p>2 Strategická časť Strategická časť dokumentu obsahuje stratégiu Mesta Spišské Podhradie, určuje hlavné ciele a priority rozvoja územia.</p> <p>3 Programová časť Programová časť obsahuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie PRM Spišské Podhradie 2016-2022 s výhľadom do roku 2024, ktoré sú priradené k jednotlivým oblastiam a cieľom. Súčasťou programovej časti je súbor merateľných ukazovateľov.</p> <p>4 Realizačná časť Realizačná časť obsahuje postup inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRM Spišské Podhradie 2016-2022 s výhľadom do roku 2024, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PRM na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PRM formou akčných plánov.</p> <p>5 Finančná časť Finančná časť dokumentu obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít PRM Spišské Podhradie 2016-2022 s výhľadom do roku 2024, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PRM.</p>
Spracovanie	<p>Forma spracovania PRM bol spracovaný pracovníkmi samosprávy mesta Spišské Podhradie a - externou odbornou firmou (dodávateľom). Externá odborná firma zodpovedala za metodické vedenie, implementáciu a zostavenie finálneho dokumentu, pričom využívala výstupy pracovných skupín zriadených mestom za účelom spracovania dokumentu.</p> <p>Obdobie spracovania Máj - Október 2015</p> <p>Riadiaci tím tvorili Koordinátor riadiaceho tímu a členovia riadiaceho tímu, ktorí sa stretávali priebežne.</p> <p>Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou V júni 2015 sa uskutočnil prieskum verejnej mienky formou dotazníka, zozbieraných a vyhodnotených bolo 31 dotazníkov. Verejnosť bola pravidelne informovaná o aktivitách v rámci tvorby PRM</p>
Prerokovanie	<p>Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie, rada)</p> <p>Verejné pripomienkovanie</p> <p>Posudzovanie SEA</p>
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva

Prílohy

Príloha č. 1 Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov spracovania PRM

Koordinátor riadiaceho tímu:

MVDr. Michal Kapusta

Členovia riadiaceho a spracovateľského tímu:

Ing. Čarná Slávka

Eva Vlkolinská

Mgr. Denisa Kynčáková

Mgr. Milada Kapustová

Ing. Marián Tirpák

Bc. Alena Longauerová

Ing. Tatiana Kamenická

Ing. Ján Poláček

Dana Blahovská

Mgr. Lukáš Mucha

Mgr. Kamil Polák

Mons. ThLic. Ľubomír Štefaňák

Spracovali:

Mgr. Drahoslava Gmitrová, projektový manažér ARR PSK

Ing. Zuzana Zemčáková, projektový manažér ARR PSK

Príloha č. 2 Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov, informačných zdrojov použitých v PRM

1. Stratégia Európa 2020
2. Metodika na vypracovanie PRM
3. Územný plán mesta Spišské Podhradie
4. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 – záväzná časť v znení KURS 2011
5. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišské Podhradie na r. 2004 - 2015
6. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015
7. Aktualizácia manažment plánu (2015-2025) pôvodnej časti zapísanej lokality Spišský hrad a pamiatky okolia.
8. Komunitný plán sociálnych služieb mesta Spišské Podhradie na roky 2012-2020
9. Prognóza vývoja rodín a domácností na Slovensku do roku 2030
10. Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035
11. Strategický plán rozvoja a údržby ciest II. a III. triedy v PSK
12. Štatistický úrad SR databáza DATAcube
13. Register neziskových organizácií, MV SR
14. Evidencia občianskych združení, MV SR
15. www.euroekonom.sk
16. www.euractiv.sk
17. www.shmu.sk
18. www.spisskepohradie.sk
19. www.zpsadssk.sk
20. www.census2011.statistics.sk
21. www.po-kraj.sk

Príloha č. 3 Zoznam skratiek použitých v PRM

APTP	.....	Aktívna politika trhu práce
b.j.	.....	bytová jednotka
CR	.....	Cestovný ruch
CVČ	.....	Centrum voľného času
CZT	.....	Centrálne zásobovanie teplom
ČOV	.....	Čistička odpadových vôd
DEUoZ	.....	Dlhodobé evidovanie uchádzača o zamestnanie
DSS	.....	Domov sociálnych služieb
EK	.....	Európska komisia
ES	.....	Elektrická stanica
EÚ	.....	Európska únia
FO	.....	Fyzická osoba
CHA	.....	Chránený areál
CHKO	.....	Chránená krajinná oblasť
IBV	.....	Individuálna bytová výstavba
IROP	.....	Integrovaný regionálny operačný program
KO	.....	Komunálny odpad
KSK	.....	Košický samosprávny kraj
LHC	.....	Lesný hospodársky celok
MOO	.....	Maloodber (elektriny) typu domácností
MOP	.....	Maloodber (elektriny) mimo domácností
MRK	.....	Marginalizovaná rómska komunita
MsÚ	.....	Mestský úrad
MŠ	.....	Materská škola
MŠ SR	.....	Ministerstvo školstva SR
MŠ VVaŠ SR	.....	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a školstva SR
MV SR	.....	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	.....	Ministerstvo zdravotníctva SR
MZ	.....	Malé znečistenie
MŽP	.....	Ministerstvo životného prostredia
NN	.....	Nízke napätie
NPR	.....	Národná prírodná rezervácia
OP	.....	Operačný program
OR PZ	.....	Okresné riaditeľstvo policajného zboru
OSZPČaO	.....	Odbor sociálny, zdravotný, podnikateľskej činnosti a obchodu
OZ	.....	Občianske združenie
PHM	.....	Pohonné hmoty
PHSR	.....	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PO	.....	Právnická osoba
PR	.....	Prírodná rezervácia
PRM	.....	Program rozvoja mesta
PSK	.....	Prešovský samosprávny kraj
RIUS	.....	Regionálna integrovaná územná stratégia
SAD	.....	Slovenská autobusová doprava
SHR	.....	Samostatne hospodáriaci roľníci
SO	.....	Stavebný objekt
SODB	.....	Sčítanie obyvateľov, domácností a bytov
SR	.....	Slovenská republika

SŠ	.....	Stredná škola
STN	.....	Slovenská technická norma
ŠJ	.....	Školská jedáleň
ŠK	.....	Školská kuchyňa
ŠK	.....	Športový klub
ŠKD	.....	Školský klub detí
ŠZ	.....	Špecializované zariadenie
TI	.....	Technická infraštruktúra
TS	.....	Trafostanica
TSP	.....	Terénna sociálna práca
UEV	.....	Územie európskeho významu
UoZ	.....	Uchádzači o zamestnanie
ÚPD	.....	Územno - - plánovacia dokumentácia
ÚPN	.....	Územný plán
ÚPSVaR	.....	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VN	.....	Vysoké napätie
VO	.....	Veľkoodberateľ
VVS,a.s.	.....	Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.
VZČ	.....	Vykonávať zárobkovú činnosť
ZO	.....	Združenie občanov
ZŠ	.....	Základná škola
ZUŠ	.....	Základná umelecká škola

Príloha č. 4 Dotazník a vyhodnotenie

DOTAZNÍK PRE OBČANOV MESTA SPIŠSKÉ PODHRADIE

Respondent je: Muž Žena

Veková kategória: Do 18 rokov
 19-35 rokov 36-50 rokov 51-65 rokov
 66 a viac rokov

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:

- Nižšie vzdelanie – základné vyučenie bez maturity
 Stredné vzdelanie – úplné stredoškolské, vyučenie s maturitou
 Vyššie vzdelanie – pomaturitné, bakalárske, vysokoškolské

Váš zamestnanecký pomer: Zamestnanec Podnikateľ/ka
 Dôchodca Nezamestnaný
 Študent/ka V domácnosti

1. Ako ste celkovo spokojný/a s Vaším mestom, kde žijete, pracujete, ako miestom pre život, prácu, zábavu, výchovu detí, či prežitie staroby?

Veľmi spokojný/á Skôr spokojný/á Skôr nespokojný/á Veľmi nespokojný/á

2. Vyjadrite prosím svoju úroveň spokojnosti so stavom vašom meste v nasledujúcich oblastiach: (doplňte prosím body v rozsahu 1 až 5 (1 veľmi nízka spokojnosť, 2 skôr nízka spokojnosť, 3 stredná spokojnosť, 4 skôr vysoká spokojnosť, 5 vysoká spokojnosť).

Bývanie	dostupnosť	kvalita .....
Zdravotné služby	dostupnosť	kvalita .....
Sociálne služby (starostlivosť o seniorov, občanov v núdzi a pod.)	dostupnosť	kvalita .....
Materské školy	dostupnosť	kvalita .....
Základná škola	dostupnosť	kvalita .....
Kultúrne akcie	množstvo	kvalita .....
Športoviská	množstvo	kvalita .....
Detské ihriská	množstvo	kvalita .....
Počet parkovacích miest	množstvo	kvalita .....
Stav komunikácií	.....	.....

<i>Stav chodníkov</i>	.....
<i>Stav verejných priestranstiev</i>	.....
<i>Stav verejného osvetlenia</i>	.....
<i>Stav mestských budov</i>	.....
<i>Stav budovy mestského úradu</i>	.....
<i>Technický stav zástaviek autobusu</i>	.....
<i>Ústretovosť a odbornosť zamestnancov MsÚ</i>	.....
<i>Zimná údržba komunikácií</i>	.....
<i>Vzhľad centra mesta:</i>	.....
<i>Čistota mesta</i>	.....
<i>Vodovod</i>	.....
<i>Kanalizácia</i>	.....
<i>Telekomunikačná sieť</i>	.....
<i>Plyn</i>	.....
<i>Elektrina</i>	.....
<i>Internetová sieť</i>	.....

Pripomienky a poznámky:

.....
.....
.....

3. Sledujete dianie v meste – v akej forme?

☐ <i>Úradná tabuľa</i>	☐ <i>Verejné zasadanie zastupiteľstva</i>
☐ <i>Internet (stránky mesta/organizácií)</i>	☐ <i>Regionálne noviny</i>
☐ <i>Mestské noviny</i>	☐ <i>Nezaujíma ma to</i>
☐ <i>Inak .....</i>	

4. Ktorých aktivít sa vo vašom meste koná málo a prijali by ste, aby sa konali častejšie. Vpíšte svoje návrhy podujatí alebo aktivít.

- kultúrne akcie (akého charakteru?)*
.....
.....
...
- športové akcie a podujatia (akého charakteru?)*
.....

.....
...

spoločenské podujatia (plesy, zábavy, diskotéky?).....

.....

...

vzdelávacie akcie (besedy, prednášky, kurzy napr. počítačové, cudzojazyčné) .....

.....

voľno-časové aktivity a záujmové krúžky (tance, remeslá, hudobné nástroje a pod.)

.....

.....

....

Vlastné športovanie (fitnes centrum, joga, či iné športy resp. krúžky?)

.....

.....

...

iné .....

5. Triedite odpad?

Áno

Nie. Ak nie, tak z dôvodu:

Nechce sa mi

Zlá dostupnosť kontajnerov

Neviem, prečo by som to mal robiť

6. Zhodnoťte kvalitu životného prostredia:

(doplňte prosím body v rozsahu 1 až 5 (1 veľmi nízka spokojnosť, 2 skôr nízka spokojnosť, 3 stredná spokojnosť, 4 skôr vysoká spokojnosť, 5 vysoká spokojnosť).

Rozsah verejných plôch a parkov .....

Úroveň starostlivosti o verejné plochy .....

Starostlivosť o zeleň .....

Čistota a vzhľad miesta, kde bývam .....

Kvalita ovzdušia .....

Miera hlučnosti .....

Pripomienky a poznámky:

.....

.....

.....

7. Ste spokojný/á s autobusovými spojmi?

(doplňte prosím body v rozsahu 1 až 5 (1 veľmi nízka spokojnosť, 2 skôr nízka spokojnosť, 3 stredná spokojnosť, 4 skôr vysoká spokojnosť, 5 vysoká spokojnosť).

Dostupnosť okolitých miest a obcí .....

Dostupnosť vzdialenejších miest SR (BA, PO, KE) .....

Nevyužívam autobusové dopravy

Pripomienky a poznámky:

.....
.....
.....

8. Ako je podľa Vás v meste bezpečne? .....

(doplňte prosím body v rozsahu 5 až 1 (5 úplne bezpečne, 4 skôr bezpečne, 3 stredne bezpečne, 2 skôr nebezpečne, 1 veľmi nebezpečne).

Pripomienky a poznámky:

.....
.....
.....

9. Čo je najväčším problémom mesta?

Vysoká úroveň kriminality, vandalizmu voľného času Nedostatok možností trávenia

Nedostatočná vybavenosť obchodmi a službami Nedostatok pracovných príležitostí

Nedostatok parkovacích miest Nedostatok bytov

Nedostatok stavebných pozemkov Staré nevyhovujúce detské ihriská

Zlý stav komunikácií iné .....

Pripomienky a poznámky:

.....
.....
.....

10. Aké sú podľa vás najväčšie pozitíva vášho mesta? .....

.....
.....
.....

11. Čo by sa v meste malo rozhodne zmeniť? .....

.....
.....
.....

12. Čo vám v meste najviac chýba? .....

.....
.....
.....

13. Kde na území regiónu najradšej trávite svoj čas? .....

.....
.....

14. Aké služby pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu by mal región ponúkať príp. skvalitniť:.....

.....
.....

15. Uvedte, prosím, Vaše konkrétne návrhy – čo by malo byť v ktorej lokalite:

vybudované.....
..

rekonštruované.....

opravené.....

odstránené.....

16. Miesto pre vaše pripomienky a návrhy:

.....

...

.....

...

Ďakujeme Vám za čas, ktorý ste strávili vyplnením tohto dotazníka. Svojimi názormi a nápadmi ste pomohli k lepšiemu spoznaniu situácie v obci a jej perspektívy z pohľadu Vás, občanov – ľudí, ktorí tu žijú, vytvárajú hodnoty a majú záujem o rozvoj mesta.

Vyhodnotenie